

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIROMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Analýza udržitelného rozvoje v Uherském Hradišti
Analysis of Sustainable Development in Uherské Hradiště

Student:

Bc. Radek Samohýl

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Magdaléna Drastichová, Ph.D.

Ostrava 2016

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Radek Samohýl**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T040 Regionální rozvoj

Téma: **Analýza udržitelného rozvoje v Uherském Hradišti**
Analysis of Sustainable Development in Uherské Hradiště

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska udržitelného rozvoje
 3. Analýza udržitelného rozvoje města Uherské Hradiště
 4. Aplikace metodiky ekologické stopy a doporučení pro Uherské Hradiště
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BITTNER, Michal. *Úvod do udržitelného rozvoje: souvislosti environmentálního pilíře*. Brno: Masarykova univerzita, Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí, 2013. 248 s. ISBN 978-80-210-6622-9.

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

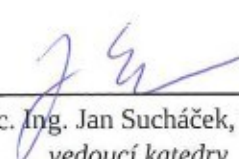
MEZŘICKÝ, Václav. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Praha: Portál, 2005. 208 s. ISBN 80-7367-003-8.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Magdaléna Drastichová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci Analýza udržitelného rozvoje v Uherském Hradišti vypracoval samostatně pod vedením Ing. Magdalény Drastichové Ph.D. a uvedl v ní všechny použité literární a jiné zdroje.

V Ostravě dne 22. dubna 2016

Bc. Radek Samohýl

Poděkování

Chtěl bych poděkovat především vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. Magdaléně Drastichové, Ph.D. za její cenné rady, čas a iniciativu, která mi při tvorbě diplomové práce značně pomohla. Dále bych chtěl poděkovat paní Ing. Miroslavě Gajdošové a Bc. Zuzaně Kočí za poskytnutí materiálů. Nakonec děkuji své rodině a přátelům za jejich morální podporu během celého mého studia.

Bc. Radek Samohýl

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Teoretická východiska udržitelného rozvoje	7
2.1	Obecná charakteristika udržitelného rozvoje	7
2.2	Základní principy udržitelného rozvoje.....	8
2.3	Pilíře udržitelného rozvoje.....	9
2.3.1	Environmentální pilíř	9
2.3.2	Sociální pilíř	11
2.3.3	Ekonomický pilíř	11
2.4	Přístupy k udržitelnému rozvoji na mezinárodní úrovni	12
2.5	Aspekty a milníky udržitelného rozvoje na úrovni Evropské unie	15
2.6	Aspekty a milníky udržitelného rozvoje na úrovni České republiky	18
2.7	Indikátory udržitelného rozvoje.....	20
2.7.1	Společné indikátory na úrovni EU	21
2.7.2	Indikátory na úrovni města Uherské Hradiště	28
2.8	Decoupling.....	33
2.9	Ekologická stopa.....	33
3	Analýza udržitelného rozvoje města Uherské Hradiště	37
3.1	Charakteristika města	37
3.2	Ekonomický pilíř	38
3.3	Sociální pilíř	39
3.4	Environmentální pilíř.....	40
3.5	Perspektiva financování a hospodárnost.....	40
3.6	Perspektiva vnitřních procesů.....	41
4	Aplikace metodiky ekologické stopy a doporučení pro Uherské Hradiště	43
4.1	Vybrané indikátory pro město Uherské Hradiště	43
4.1.1	Indikátor A1 - Spokojenost občanů s místním společenstvím	43

4.1.2	Indikátor A3 – Mobilita a místní přeprava cestujících.....	47
4.1.3	Indikátor B6 - Cesty dětí do a ze školy	49
4.1.4	Výpočet indikátorů na úrovni Uherského Hradiště.....	50
4.2	SWOT analýza města	53
4.3	Ekologická stopa města	60
4.4	Závěrečné shrnutí a doporučení.....	65
5	Závěr	70
	Seznam použité literatury	74
	Seznam grafů.....	81
	Seznam obrázků	82
	Seznam tabulek	83
	Seznam vzorců	84
	Seznam zkratk	85
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Koncept udržitelného rozvoje se v posledních letech využívá stále častěji, a to jak na mezinárodní a národní úrovni, tak i na místní. Z místní úrovně by snahy o udržitelný rozvoj měly vycházet především, protože nejdůležitější je, aby si význam tohoto tématu uvědomovala místní správa, firmy, organizace a lidé z nejnižších samosprávních celků. Pokud si lidé tuto důležitost uvědomí a budou se podle myšlenky udržitelného rozvoje chovat, řídicí orgány budou mít daleko jednodušší prosazovat udržitelný rozvoj na vyšších úrovních. Prostředníkem této osvěty na místní úrovni je tzv. místní Agenda 21, která je vytvořena za účelem kvalitní veřejné správy a rovněž je i důležitým nástrojem pro zlepšování či udržení kvality života. Součástí místní Agendy 21 je vytvoření spolupráce mezi místní samosprávou a místními organizacemi. Důležité je také zapojování široké veřejnosti, a to nejčastěji prostřednictvím různých akcí a kampaní.

Tato diplomová práce je zaměřena na analýzu udržitelného rozvoje města Uherské Hradiště pomocí indikátorů udržitelného rozvoje, vytvořených jednak na úrovni Evropské unie, tak i na úrovni Uherského Hradiště. Analýza byla provedena na základě měření a vyhodnocení těchto indikátorů, a to pro město Uherské Hradiště. Město bylo vybráno z hlediska osobního zájmu a vedení obce, konkrétně útvar městského architekta, bylo ochotno poskytnout potřebná data a informace.

Cílem práce je zhodnotit vývoj udržitelného rozvoje ve městě Uherské Hradiště, zjistit úroveň posunu směrem k udržitelnému rozvoji v jeho jednotlivých oblastech a doporučit konkrétní opatření pro vedení města. Předmětem práce je zároveň vyhodnocení základních indikátorů udržitelného rozvoje ECI, konkrétně A1 – Spokojenost občanů s místním společenstvím, A3 – Mobilita a místní přeprava cestujících a také doplňkového B6 – Cesty dětí do a ze školy, za účelem zjištění postojů obyvatel Uherského Hradiště k těmto oblastem, které souvisejí s udržitelným rozvojem. Účelem práce je poukázat na oblasti, v kterých se město vzdaluje od trajektorie udržitelného rozvoje a na základě toho navrhnout konkrétní opatření a doporučení, což by mělo být pro město přínosem vzhledem k možnosti zlepšení směrem k cestě udržitelného rozvoje. V rámci práce byly použity metody deskripce, analýzy, komparace a syntézy. Metoda deskripce byla použita v druhé kapitole, konkrétně při popisu indikátorů. Na této metodě je založena i celá teoretická část. Analýza byla využita v rámci třetí kapitoly, kde byly analyzovány jednotlivé data a indikátory v rámci města Uherské Hradiště. Metoda komparace byla aplikována především při srovnávání hodnot v čase nebo

z hlediska porovnání zjištěné hodnoty s průměrem České republiky, jak je tomu hlavně v rámci ekologické stopy. Poslední metodou je syntéza, pomocí které bylo skutečně shrnutí výsledků a vytvořené doporučení ve vztahu k udržitelnému rozvoji. Jako zdroje dat byla vedle internetových a literárních zdrojů použita především interní data města Uherské Hradiště, dále databáze Českého statistického úřadu a Regionální informační systém.

Práce je celkově rozdělena do pěti kapitol, které jsou dále členěny do podkapitol. Druhá kapitola představuje teoretickou část, kterou vymezuje pojem udržitelný rozvoj včetně jeho základních principů. Jsou zde popsány pilíře udržitelného rozvoje, dále milníky a aspekty udržitelného rozvoje v rámci mezinárodní úrovně, úrovně Evropské unie a České republiky. Dále byly vymezeny indikátory udržitelného rozvoje, a to jak na úrovni Evropské unie, tak na úrovni města Uherské Hradiště. Předposlední podkapitola zahrnuje vymezení pojmu decoupling a na závěr druhé kapitoly je pojednáno o ekologické stopě. Poslední zmiňovaná podkapitola zahrnuje vymezení pojmu ekologická stopa, její hlavní složky a porovnání s biokapacitou.

Třetí kapitola je zaměřena na analýzu udržitelného rozvoje města Uherské Hradiště, přičemž první podkapitola obsahuje charakteristiku analyzovaného města. V další podkapitole jsou analyzovány indikátory na úrovni města Uherské Hradiště, které jsou rozděleny do pěti pilířů udržitelného rozvoje. Jedná se o pilíř ekonomický, sociální, environmentální, perspektivy financování a hospodárnosti a perspektivy vnitřních procesů. Jsou zde také uvedeny skutečné hodnoty, kterých město Uherské Hradiště dosáhlo v roce 2011 a rovněž plánované hodnoty pro roky 2015, 2020, 2021 a 2031, které si vedení města stanovilo za cíl dosáhnout.

Čtvrtá kapitola zahrnuje především aplikaci ekologické stopy pro Uherské Hradiště, a to konkrétně její orientační výpočet. Kapitola dále obsahuje analýzu tří základních indikátorů ECI a výsledky některých indikátorů na úrovni města. Důležitou částí je také SWOT analýza města Uherské Hradiště, která je zaměřena na odhalení jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Tato kapitola obsahuje také závěrečné shrnutí a různá doporučení pro vedení města, kterých lze využít k dosažení zlepšení v jednotlivých analyzovaných oblastech a posunutí města Uherské Hradiště blíže k udržitelnému rozvoji.

2 Teoretická východiska udržitelného rozvoje

Kapitola obsahuje devět podkapitol, kdy první je zaměřena na obecnou charakteristiku udržitelného rozvoje, další na jeho základní principy, poté následují pilíře udržitelného rozvoje. Následující tři podkapitoly rozebírají udržitelný rozvoj na úrovni mezinárodní, Evropské unie a České republiky. Další podkapitola je věnována indikátorům udržitelného rozvoje a jejich klasifikaci. Poslední dvě podkapitoly se zabývají decouplingem a ekologickou stopou, která je jedním z indikátorů udržitelného rozvoje.

2.1 Obecná charakteristika udržitelného rozvoje

Koncept udržitelného rozvoje představuje výsledek mnohaletého výzkumu, kdy se ukázaly jako nereálné modernistické představy o trvalém růstu opírajícím se na zdánlivě nevyčerpatelných zdrojích přírody a na technickém pokroku souvisejícím s vymoženostmi průmyslové revoluce. Stěžejním tématem udržitelného rozvoje nastoleným již v 19. století je vztah člověka a přírody, přesněji lidských sídel a krajiny. Podnětem pro obnovení diskuse o tomto tématu se staly zkušenosti se zhoršujícím se životním prostředím a světová energetická krize na počátku 70. let 20. století (Ústav územního rozvoje, 2006).

Docílení udržitelného rozvoje představuje ucelenou problematiku dlouhodobějšího charakteru, kdy je potřeba sladit ochranu životního prostředí (ŽP) s ekonomickým a celospolečenským rozvojem. Jde tedy o přechod od strategie rozvoje založené na exponenciálním růstu ke kvalitativně rozdílné strategii k udržitelnému rozvoji. Z obecného hlediska je nutné pro dosažení udržitelného rozvoje provést změny na třech úrovních, které jsou vzájemně provázané. Na první úrovni jde o změny institucí, kde se jedná především o změnu stylu získávání surovin a energie, environmentální ekonomie a legislativně ukotvená ochrana přírody atd. Na další úrovni jsou významné technologické inovace. Zde jde o zavádění metod udržitelné výroby a spotřeby. V poslední úrovni jsou změny způsobů lidského jednání, kde je potřebná inspirace environmentální etikou a hodnotovými postoji ovlivňujícími lidské chování. Oblasti uvedené v předchozích třech úrovních v současnosti k environmentální krizi přispívají, nicméně jsou nezbytné pro fungování lidské společnosti. Zaměřením se na změny v těchto oblastech, lze environmentální krizi zmírňovat či zastavit a předejít tak nechtěným důsledkům (Bittner, 2013).

Existuje mnoho definic udržitelného rozvoje, avšak nejcitovanější je definice ze Zprávy Světové komise OSN pro životní prostředí a rozvoj (WCED), která zní: Udržitelný rozvoj je

takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby (Brundtlandová, 1991).

V České republice (ČR) byl termín definován přímo zákonem. Paragraf 6 zákona č. 17/Sb. z roku 1992 o životním prostředí (ZŽP) říká: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“ (MŽP, 2008).

Při porovnání těchto dvou definic si můžeme všimnout, že ta „česká“ je o něco delší a explicitně zahrnuje i aspekty spojené se životním prostředím.

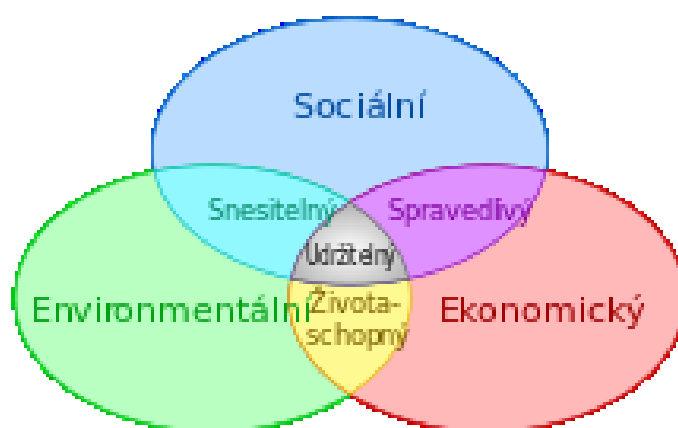
2.2 Základní principy udržitelného rozvoje

V této podkapitole je stručně popsáno deset základních principů udržitelného rozvoje. Jako první je propojení základních oblastí života, kterými jsou ekonomické, sociální a životního prostředí. V principu dlouhodobé perspektivy je třeba zvažovat každé rozhodnutí z hlediska dlouhodobých dopadů. Princip kapacity životního prostředí, která je omezená, obsahuje zdroje surovin, látek a funkcí potřebných k životu a rovněž také prostor pro odpady a znečištění všeho druhu. Předběžná opatrnost říká, že naše poznání zákonitostí fungujících v životním prostředí je stále na nízkém stupni, a proto je na místě opatrnost. Velmi důležitá je také prevence, která je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů, protože na řešení problémů, které již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů. Do základních principů patří rovněž kvalita života, a to nejenom materiální, ale také společenská, etická, estetická, duchovní, kulturní atd. Lidé mají přirozené právo na kvalitní život. Princip sociální spravedlnosti rozděluje příležitosti i zodpovědnosti mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny. Chudoba je ohrožujícím faktorem udržitelného rozvoje, proto je až do jejího odstranění naše odpovědnost společná, ale diferencovaná. Následující princip zohlednění vztahu lokální versus globální, řeší fakt, že činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na globální úrovni, protože je vytvářejí nebo mohou napomáhat k jejich řešení a naopak. Vnitro-generační a mezigenerační odpovědnost (či rovnosti práv), sem patří zabezpečení národnostní, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé ŽP a sociální spravedlnost. Jedná se o morální povinnosti k budoucím generacím. U posledního principu demokratických procesů je důležité zapojit veřejnost již od počáteční fáze plánování, protože vytváříme nejen objektivnější plány, ale také obecnou podporu pro jejich realizaci (MMR, 2007).

2.3 Pilíře udržitelného rozvoje

Z definice ze Světového summitu k udržitelnému rozvoji v Johannesburgu v roce 2002 vyplývají tři základní pilíře udržitelnosti, a to ekologický pilíř (environmentální), sociální a ekonomický. Udržitelnost je chápána jako vyváženost vývoje mezi těmito pilíři, což znamená mezi vývojem ekonomiky, životní úrovní obyvatel a zátěží životního prostředí. Cílem je, aby se vývoj v nějakém pilíři nevyvíjel na úkor ostatních. V jejich průsečíku jsou znázorněny vlastnosti, které je mezi sebou navzájem pojí. Centrum, kde jsou propojeny všechny oblasti, je označeno jako udržitelný rozvoj. Tento fakt lze vypožorovat v následujícím obrázku 2.1 s názvem Schéma udržitelného rozvoje. (Ústav územního rozvoje, 2006).

Obrázek č. 2.1: Schéma udržitelného rozvoje

Zdroj: Praha 21, 2014

2.3.1 Environmentální pilíř

Pro dosažení trvalé fyzické udržitelnosti v ekologickém pilíři musí toky materiálu a energie splňovat tři podmínky:

- intenzita využívání obnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost jejich regenerace;
- intenzita využívání neobnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost, s níž jsou vyvíjeny jejich trvale udržitelné obnovitelné náhrady;
- intenzita znečišťování nepřesahuje asimilační kapacitu životního prostředí (Ústav územního rozvoje, 2006).

Nynější vývoj moderní průmyslové společnosti tyto podmínky nesplňuje. Její ekonomický růst a tím i nepřímý sociální vzestup je založen na spotřebovávání neobnovitelných, zejména energetických zdrojů. Rovněž také rozsáhlé využívání území pro

stavby a výrobní činnosti, a to i přes to, že by adekvátně docházelo ke kompenzaci v podobě navrácení odpovídajících ploch území do přirozeného nepoškozeného stavu. Změnit tento negativní vývoj se snaží s viditelnými výsledky mnoho legislativních opatření na národní úrovni, směrnic Evropské unie (EU) a mezivládních dohod v celosvětovém měřítku, které spějí převážně ke snižování zátěže znečištěním ŽP. Z územního hlediska platí pro ochranu vybraných zvláště cenných částí území, pro něž určují omezení týkající se jejich možného hospodářského využití (MMR, 2012).

V celosvětovém měřítku největší pozornost kvalitě ŽP věnují země, které jsou vysoce sociálně a ekonomicky rozvinuté. Takové země ale spotřebovávají relativně i absolutně největší část neobnovitelných přírodních zdrojů, mnohdy na úkor ekonomicky méně vyvinutých zemí a regionů a za cenu nadměrného poškozování ŽP v těchto zemích a regionech. Existující rostoucí ekonomické a sociální rozdíly se proto dostávají i do disparit fyzického ŽP. Ve státech EU se pro uplatnění ekologického aspektu udržitelnosti vytvořily některé společné nástroje, jmenovitě EECONET, NATURA 2000 a rovněž lokální Agendy 21 se v praxi zabývají hlavně ekologickým pilířem udržitelnosti (MMR, 2012).

V ČR jsou v rámci udržitelného rozvoje určeny pro environmentální pilíř určité strategické cíle:

- Zajišťovat na území ČR dobrou kvalitu všech složek ŽP a fungování jejich základních vazeb a harmonické vztahy mezi ekosystémy;
- V nejvyšší ekonomicky a sociálně přijatelné míře uchovat přírodní bohatství ČR tak, aby mohlo být předáno příštím generacím, a zachovat a nesnižovat biologickou rozmanitost;
- Systematicky podporovat recyklaci, včetně stavebních hmot (snižující exploataci krajiny a spotřebu importovaných surovin);
- Minimalizovat střety zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou ŽP a kulturního dědictví, hmotného i nehmotného;
- Zajišťovat ochranu neobnovitelných přírodních zdrojů (včetně zemědělského půdního fondu);
- Zachovat strategickou potravinovou soběstačnost ČR (Soukopová, 2011).

2.3.2 Sociální pilíř

Sociální udržitelnosti lze dosáhnout kombinací populace, kapitálu a technologie takovým způsobem, aby životní úroveň každého jedince byla přiměřená a bezpečná. Rozvojový program OSN (UNDP) sleduje sociální soudržnost všech členských států OSN prostřednictvím tzv. indexu lidského rozvoje (HDI) (MMR, 2012). HDI byl vytvořen s cílem zdůraznit, že lidé a jejich schopnosti by měly být základním kritériem pro hodnocení vývoje země, nikoli sám ekonomický růst. HDI je souhrnná míra průměrné úspěšnosti v klíčových dimenzích lidského vývoje, jako jsou dlouhý a zdravý život, dobrá informovanost a slušná životní úroveň. HDI je geometrický průměr normalizovaných indexů pro každou ze tří dimenzí. Oblast zdraví se hodnotí průměrnou délkou života při narození, oblast vzdělání se měří průměrem let školní docházky pro dospělé ve věku 25 let a více. Životní oblast se měří podle hrubého národního důchodu na jednoho obyvatele. HDI zjednodušuje a zachycuje jen část toho, co lidský rozvoj způsobuje. Neodráží nerovnosti, chudobu, bezpečnost lidí atd. (Human development reports, 2015). UNDP v určité periodě sbírá podklady od členských zemí a sleduje vývoj těchto indikátorů (Moldan, 2009).

Roku 1995 proběhl v Kodani Světový summit o sociálním rozvoji (Sociální summit), který vyzdvihnul význam sociálního pilíře udržitelného rozvoje, a také díky němu vznikly postupně tři pilíře udržitelného rozvoje (Moldan, 2009).

V ČR jsou v rámci udržitelného rozvoje určeny pro sociální pilíř určité strategické cíle:

- udržet stabilní stav počtu obyvatel ČR a postupně zlepšovat jeho věkovou strukturu;
- trvale snižovat nezaměstnanost na míru odpovídající ekonomicko-sociálnímu motivování lidí k zapojování do pracovních aktivit;
- podporovat rozvoj lidských zdrojů a dosáhnout maximální sociální soudržnosti;
- udržet vhodné formy rozmanitosti kultur, života venkova a aglomerací.
- zajistit kulturní diverzitu a diverzitu životního stylu.
- zajistit rovnoprávnost komunit, dosažitelnost služeb dle jejich rozdílných životních potřeb a priorit (Soukopová, 2011).

2.3.3 Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř je úzce propojen se sociálním. Hlavní proud ekonomické vědy a zvláště ekonomická praxe se doposud zabývá především otázkou ekonomického růstu a hledá cesty a možnosti, jak tohoto růstu trvale dosahovat. V této oblasti je růst ztotožňován

s rozvojem. Za pozitivní je zde považováno, pokud se ekonomického růstu dosahuje intenzifikací, technologickou či organizační inovací a vyšší kvalitou a produktivitou lidské práce. Opakem je tedy další použití přírodních zdrojů, což je z hlediska udržitelnosti nežádoucí. Především ve vyspělých zemích je rostoucí podíl v ekonomice připisován vývoji a výrobě technologií šetrných k ŽP, méně energeticky a surovinově náročných a odstraňujících znečištění ŽP z minulosti (MMR, 2012).

Velké množství často využívaných ekonomických ukazatelů je v souladu s růstovou orientací hlavního proudu ekonomické vědy a nepočítá s náklady, ztrátami a poškozování přírodních zdrojů. Pro přiblížení možno uvést nejčastěji v praxi aplikovaný makroekonomický ukazatel hrubého národního či regionálního produktu, používaný k vypočítání ekonomické prosperity, obsahující i činnosti, jejichž dopady jasně zhoršují kvalitu života i prostředí. Například sem patří zbrojní výroba, ekologicky škodlivé zemědělské hospodaření a devastace území povrchovou těžbou. Kromě toho se některé evidentně ekonomicky i sociálně produktivní a pozitivní činnosti do hrubého národního či regionálního produktu nezapočítávají, např. svépomoc v komunitě (MMR, 2012).

V ČR jsou v rámci udržitelného rozvoje určeny pro ekonomický pilíř určité strategické cíle:

- udržet stabilitu ekonomiky a zajistit její odolnost vůči negativním vlivům;
- podporovat ekonomický rozvoj respektující kapacitu únosnosti ŽP a zajišťující udržitelné financování veřejných služeb (udržitelnou ekonomiku);
- rozvíjet a všestranně podporovat ekonomiku založenou na znalostech a dovednostech a zvyšovat konkurenceschopnost průmyslu, zemědělství a služeb (Soukopová, 2011).

2.4 Přístupy k udržitelnému rozvoji na mezinárodní úrovni

Jedním z důležitých milníků ve vývoji udržitelného rozvoje bylo vydání publikace *Meze růstu* v roce 1972, známé jako První zpráva Římského klubu. Autoři studie Donell H. Meadows, Dennis L. Meadows, Jørgen Randers a William W. Behrens konstatovali, že nekonečný růst není možný v prostředí limitovaných zdrojů. Zpráva řešila možnosti vytvoření podmínek environmentální a ekonomické stability, která je trvale udržitelná a rizika ohrožující další existenci lidstva a biosféry (Meadows, 1972). V roce 1980 vypracoval Mezinárodní svaz na ochranu přírody (IUCN), Program OSN na ochranu životního prostředí (UNEP) a Světový fond na ochranu přírody (WWF) dokument *Světová strategie ochrany životního prostředí* (WSC). Jde o první oficiální dokument akceptující pojem trvale udržitelný

rozvoj (MMR, 2012). Roku 1987 byla přijata zpráva *Naše společná budoucnost* Valným shromážděním OSN. Zpráva byla vypracována WCED a poprvé definovala pojem trvale udržitelný rozvoj jako rozvoj, který uspokojuje současné potřeby, aniž by omezoval schopnost budoucích generací uspokojit jejich potřeby (Brundtlandová, 1991). Tato definice byla zmíněna již v úvodní podkapitole 2.1.

Prosazování udržitelného rozvoje na místní úrovni by měly napomáhat postupy tzv. místní Agendy 21 (MA21). Jde o aplikaci tzv. Agendy 21 na místní úrovni. Dokument Agenda 21 byl přijat na tzv. Summitu Země, oficiálně *Konference OSN o životním prostředí a rozvoji* (UNCED). Tato konference se konala v Rio de Janeiro v roce 1992. Jedná se o globální strategický a akční plán světového společenství, který stanovuje konkrétní kroky směrem k udržitelnému rozvoji. Řada problémů a řešení obsažených v Agendě 21 má svůj původ na úrovni místních aktivit. Participace a spolupráce místních úřadů je určujícím faktorem úspěšnosti při realizaci jejich cílů. Místní úřady tvoří, řídí a udržují ekonomickou, sociální a environmentální infrastrukturu. Formují místní politiku ŽP a předpisy a pomáhají při implementaci národní a sub-národní environmentální politiky (CENIA, 2007). MA21 lze definovat jako programy konkrétních obcí, měst nebo regionů, které zavádí do praxe principy udržitelného rozvoje při zohledňování místních problémů. Jak už bylo zmíněno, MA21 vzniká na základě spolupráce např. s občany a organizacemi a jejich cílem je zajistit dlouhodobě vysokou kvalitu života a životního prostředí na daném místě. MA21 může iniciovat kdokoli a přesto, že by se mnohé aktivity, programy a na ně navazující činnosti daly nazvat MA21, nelze je za takové považovat, pokud nejsou součástí dlouhodobé, jasně stanovené a veřejností přijaté strategie udržitelného rozvoje (CENIA, 2012). MA21 usiluje o uplatňování principů udržitelného rozvoje na úrovni měst a obcí a důležitým prvkem je otevřenost úřadů, konzultace všech kroků s veřejností a strategické plánování rozvoje (přesahující rámec jednoho volebního období). MA21 vznikla jako lokální implementace Agendy 21 (Místní Agenda 21, 2012)

Pro strategie udržitelného rozvoje na krajských a místních úrovních jsou ze 40 kapitol a zhruba 2500 návrhů na konkrétní činnosti významné zejména následující kapitoly Agendy 21:

- ochrana a podpora lidského zdraví;
- podpora udržitelného rozvoje v lidských sídlištích;
- integrace ŽP a rozvoje do rozhodovacího procesu;
- ochrana atmosféry;

- péče o křehké ekosystémy: udržitelný rozvoj hor;
- šetrný způsob zacházení s toxickými chemikáliemi s ohledem na ŽP;
- šetrný způsob zacházení s nebezpečnými odpady s ohledem na ŽP;
- šetrný způsob zacházení s pevnými odpady a problematika související s kapalnými odpady;
- iniciativy místní správy k podpoře Agendy 21;
- podpora vzdělávání, povědomí veřejnosti a školení odborníků (Mezřický, 2005).

V roce 2001 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) uveřejnila dokument *Strategie udržitelného rozvoje*, praktický návod pro jejich sestavování. Tento návod především definuje sám pojem „strategie“. Je to koordinovaný soubor na participaci založených a kontinuálně působících procesů, které integrují ekonomické, sociální a environmentální cíle společnosti a hledají dohody, dorozumění a výměnu, kde taková integrace není možná. Jedná se tedy o trvalou, všestrannou sebereflexi podmínek i v případech se přírodních zdrojů (OECD, 2001). Strategie musí být soustředěna na to, co lze reálně dosáhnout. Neměla by se tedy snažit řešit příliš mnoho problémů najednou, ale měla by se soustředit jen na několik málo hlavních cílů. Dochází k rozšiřování prioritních témat strategií, nejčastěji se mezi ně zahrnují také politika, resp. správa věcí veřejných, technologie, výzkum a vzdělání, ale i otázky duchovní a kulturní identity. Návod uvádí, že sestavování strategií vyžaduje nové cesty myšlení a práce, zejména:

- nestanovovat a neuskutečňovat pevný plán, ale vytvářet adaptivní systém, schopný průběžně zlepšovat rozhodování s cílem posilovat vazby mezi řešením různých výzev;
- odpoutat se od představy, že jedině stát je odpovědný za rozvoj, a chápat tuto odpovědnost jako společnou věc pro celou společnost;
- odpoutat se od centralizovaného a kontrolovatelného rozhodování a zaměřit se na transparentní vyjednávání a spolupráci;
- odpoutat se od důrazu na výstupy a soustředit se na dopady;
- přejít od rezortního k integrovanému plánování;
- zaměřit se na procesy, které vedou ke zlepšování monitoringu a učení.

Znamená to tedy, že strategické plánování vyžaduje systematické postupy a uplatňování iterativních procesů učení a činností, které nemají zřetelné začátky a zakončení. Pro úspěšnost

uskutečňování strategií je velmi důležité, aby existovala ústřední koordinační instituce buď v úřadu předsedy vlády, nebo aby jí bylo některé ministerstvo (Mezřický, 2005).

V roce 2002 se v Johannesburgu konal Světový summit o udržitelném rozvoji (WSSD), na němž byla přijata *Johannesburská deklarace o udržitelném rozvoji*, která ve 34 bodech mimo jiné znovu potvrzuje závazek týkající se udržitelného rozvoje a zdůrazňuje nutnost vybudování humánní a spravedlivé globální společnosti, realizace společných opatření, jakož i společné odpovědnosti vůči budoucím generacím. Rovněž zde byl přijat *Implementační plán WSSD* obsahující návrh postupné realizace výsledků WSSD včetně prosazování udržitelného rozvoje v dnešním globalizujícím se světě (Občanská společnost, 2003).

V roce 2012 proběhla v Rio de Janeiro Konference OSN o udržitelném rozvoji (UNCSD). Hlavním cílem bylo projednat klíčové otázky rozvoje, který bere v úvahu nejen ekonomické a sociální otázky, ale také ochranu ŽP, na kterém závisí prosperita celého světa. Konference měla dvě nosné témata, a to posílit institucionální rámec pro udržitelný rozvoj na půdě OSN a zelenou ekonomiku v rámci udržitelného rozvoje a vymýcení chudoby. Hlavním výstupem celé konference je dokument *Future We Want*, ve kterém hlavy států 192 zemí světa vyjádřily svůj závazek podporovat udržitelný rozvoj. Tento dokument vychází z velké části z předchozích podobných dokumentů, a to zejména Agendy 21 (Bittner, 2013).

2.5 Aspekty a milníky udržitelného rozvoje na úrovni Evropské unie

V roce 1988 Evropské společenství přijalo deklaraci *Jednotný evropský akt* nadřazující udržitelný rozvoj všem politikám Společenství. Roku 1990 byl v oficiálních textech (dokumenty, smlouvy, zprávy atd.) poprvé použit termín „udržitelný růst“, ve Smlouvě o Evropské unii tzv. Maastrichtské smlouvě už zároveň termín udržitelný rozvoj, a to ve spojení s hospodářskými činnostmi (Nondek, 2012).

V roce 1992 byl přijat *Pátý environmentální akční plán* (5EAP), který požaduje, aby pokračující ekonomický a sociální rozvoj neměl škodlivý dopad na životní prostředí a přírodní zdroje. Obecným cílem 5EAP ve vztahu k prostředí bylo přeměnit modely růstu Evropského Společenství takovým způsobem, aby působily k udržitelnému rozvoji. Program pokračuje v řešení environmentálních problémů, jako je znečištění vod a řízení odpadů, nově je začleněna i oblast klimatické změny. Mezi nové přednosti patří vytvoření nových vztahů mezi aktéry v environmentální sféře. 5EAP „Směrem k udržitelnosti“ tvoří základní východisko formování strategie udržitelného rozvoje EU. Základním cílem 5EAP bylo vytyčit

či vytvořit podmínky pro přechod k udržitelnému rozvoji do roku 2000. Součástí tohoto programu bylo také vytyčení dlouhodobých cílů, jež zahrnovaly:

- udržování kvality života;
- udržování přístupu k přírodním zdrojům;
- zabránění dalšímu poškozování ŽP;
- rozvoj musí být v souladu s definicí udržitelného rozvoje (Šimíčková, 2004).

Argumentace i terminologie 5EAP je použita v i navazujícím *Šestém akčním programu* (6EAP) (2002-2012) a oba akční plány de facto slouží jako strategický plán technologické modernizace (Nondek, 2012).

Cíle priority „udržitelné využívání přírodních zdrojů a řízení odpadů“ 6EAP vztažené k udržitelnému rozvoji jsou:

- zajistit aby spotřeba obnovitelných a neobnovitelných zdrojů a s ní spojené dopady nepřekročily únosnou kapacitu prostředí;
- dosáhnout „odpojení“ spotřeby zdrojů od ekonomického růstu prostřednictvím zvýšení efektivity zdrojů, dematerializací ekonomiky a prevencí vzniku odpadů.

Pro dosažení těchto cílů byla vypracována technologická strategie k udržitelnému využívání zdrojů, a to zvláště neobnovitelných. Tato strategie měla řešit mnoho otázek, např. identifikovat a zavést specifické nástroje politiky například k redukci spotřeby těchto zdrojů změnou poptávky, zvýšením efektivity, s níž jsou využívány, prevencí znehodnocení těchto zdrojů a zvýšením míry jejich recyklace, atd. (Šimíčková, 2004).

Sedmý akční program (7EAP) pro ŽP uvádí devět prioritních cílů. Tři z nich se týkají hlavně těchto oblastí činnosti: ochrany přírody, efektivnějšího využívání zdrojů a zavedení nízkouhlíkového hospodářství a ochrany lidského zdraví před environmentálními tlaky. Další čtyři se soustředí na to, jak mohou EU a členské státy spolupracovat na dosažení těchto záměrů, zatímco poslední dva cíle jsou horizontální a zaměřují se na lepší městské prostředí a globální spolupráci (Evropská komise, 2014).

Primární právo představuje Maastrichtská smlouva a navazující Amsterodamská smlouva, která pozměňuje smlouvy o EU (1997) a je v ní zakotven udržitelný rozvoj, který je součástí hlavního cíle Evropského společenství. Ve druhém článku této smlouvy je definováno, že Společenství má vytvořením společného trhu, hospodářské a měnové unie,

prováděním společných politik nebo činností uvedených v člancích 3 a 3a podporovat harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj hospodářských činností, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rovné zacházení pro muže a ženy, trvalý a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a sbližování hospodářské výkonnosti, vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality ŽP, zvyšování životní úrovně a kvality života, hospodářskou a sociální soudržnost a solidaritu mezi členskými státy (Evropská komise, 1997).

EU přijala Strategii udržitelného rozvoje na zasedání Evropské rady v Göteborgu roku 2001. Tou doplnila Lisabonskou strategii, přijatou v roce 2000 zaměřenou převážně na posílení konkurenceschopnosti EU. Podle ní má být strategickým cílem: „stát se ve světě nejvíce konkurenceschopnou a dynamickou ekonomikou, založenou na znalostech, schopnou ekonomického růstu a nabízející víc a lepších pracovních příležitostí a lepší sociální soudržnost“. Evropská rada při přijímání Strategie udržitelného rozvoje přímo konstatovala, že pokud se nepodaří zvrátit tendence, které ohrožují budoucí kvalitu života, pak se buď výrazně zvýší společenské náklady, nebo se tyto tendence stanou nezvratnými. Rovněž zdůraznila, že je důležité oddělovat hospodářský růst od využívání zdrojů, což lze označit jako decoupling, kterému je věnována samostatná podkapitola 2.8 (Mezřický, 2005).

V roce 2001 byla Komisí OSN pro udržitelný rozvoj (CSD) vyvinuta sada indikátorů, označená jako Společné evropské indikátory (European Common Indicators, ECI). Sada těchto indikátorů byla testována v několika desítkách evropských měst a v roce 2003 byla převzata a aplikována do podmínek českých měst. Bylo samozřejmě nezbytné přizpůsobit tuto metodiku podmínkám v ČR, což se u většiny indikátorů stalo. Sada indikátorů ECI se skládá z 10 převážně environmentálních ukazatelů, některé se řadí do oblasti socioekonomických (ci2.co.cz, 2013).

Tabulka č. 2.1: Společné indikátory na úrovni EU

A1	Spokojenost obyvatel s místním společenstvím	Základní
A2	Uhlíková stopa - Místní příspěvek ke globální změně klimatu	
A3	Mobilita a místní přeprava cestujících	
A4	Dostupnost veřejných prostranství a služeb	
A5	Kvalita místního ovzduší	
B6	Cesty dětí do a ze školy	Doplňkové
B7	Udržitelné řízení místní samosprávy a místního podnikání	
B8	Zatížení prostředí hlukem	
B9	Udržitelné využívání území	
B10	Výrobky propagující udržitelnost	

Zdroj: ci2.co.cz, 2013, vlastní zpracování

Podrobněji bude tato problematika probrána v samostatné kapitole společné indikátory na úrovni EU.

2.6 Aspekty a milníky udržitelného rozvoje na úrovni České republiky

Udržitelný rozvoj se z původně definovaného normativního konceptu probíraného jen na akademické úrovni stal standardní součástí politických dokumentů a normativních právních aktů. V ČR se o udržitelném rozvoji, mimo obecné definice pojmu v ZZP, poměrně obsírně pojednává ve stavebním zákoně 183/2006 Sb. (SZ). Tento zákon obcím a krajům dává povinnost nepřetržitě sledovat udržitelný rozvoj území, a to na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP) každé dva roky prostřednictvím tzv. *Rozboru udržitelného rozvoje území* a na úrovni krajů prostřednictvím tzv. *Zásad územního rozvoje*. ORP musely vytvořit první Rozbory udržitelného rozvoje území do konce roku 2008 a zde je třeba poznamenat, že SZ upravuje sledování udržitelného rozvoje území, ne však udržitelného rozvoje jako takového. ORP mají sledovat, zda se jejich území rozvíjí udržitelně či nikoliv, a to pomocí 119 tzv. sledovaných jevů přesně definovaných ve vyhlášce 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Sledovanými jevy jsou např. zastavěné území, plochy občanského vybavení, urbanistické hodnoty, chráněná krajinná oblast, lesy hospodářské, lesy zvláštního určení, elektrická stanice, ropovod, vodní cesta, zastavitelná plocha atd. Monitorování je problematické z toho důvodu, že udržitelný rozvoj je vnímám pouze jako rozvoj území plochy, nikoliv jako prostoru pro život. Do sledování se pak nedostanou např. ukazatele degradace ŽP (mimo ukazatele plochy chráněných území nebo zastavěných území a podobných ukazatelů), ekonomické ukazatele (lokální míra nezaměstnanosti, růst místního HDP atd.) ani ukazatele vypovídající o sociální soudržnosti (míra kriminality, gramotnosti atd.). Sledování

udržitelného rozvoje je tedy sice v ČR ze zákona povinné, ale je omezené na posuzování využívání území (Louda, 2012).

V ČR byla v návaznosti na členství v EU schválena první Strategie udržitelného rozvoje (SUR) v roce 2004. Na SUR navázal Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (SRUR) schválen usnesením vlády ČR č. 37 ze dne 11. ledna 2010. Tento dokument tvoří dlouhodobý rámec pro politická rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala v souvislosti s členstvím v EU, OECD a OSN, respektující také specifické podmínky ČR. Slouží jako východisko pro zpracování koncepčních materiálů (sektorových politik či akčních programů) a pro strategické rozhodování v rámci státní správy a územní veřejné správy a zároveň pro jejich spolupráci se zájmovými skupinami (MŽP, 2008). Za cíl si také klade informovat všechny, kteří připravují nebo přijímají zásadní rozhodnutí o naší společnosti s dlouhodobými dopady, o vzájemném propojení hospodářského a sociálního rozvoje v oblasti ochrany a tvorby ŽP. Dalším úkolem je připravit půdu pro zavedení celostátní dobré praxe strategické práce, která je podmíněna vytyčením ověřitelných cílů v odpovídajících koncepčních a strategických dokumentech s vyčíslenými náklady a dopady, spolu s uvedením závazných úkolů. V neposlední řadě také zajišťuje neustálé monitorování situace v ČR z hlediska udržitelného rozvoje pomocí sady indikátorů obsažených v dokumentu a reflektuje mezinárodní listiny (Bittner, 2013).

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR z ledna 2010, pomocí něhož byla aktualizována předchozí strategie z roku 2004 a koncentruje se zejména na hlavní cíle, které dále člení do dílčích cílů, z nichž každý obsahuje jednotlivé podcíle. Zmíněný dokument už také obsahuje samostatnou prioritní osu nazvanou Rozvoj území. Rozvoje území, jakožto nejvyšší priority, je nutné docílit zlepšením stavu, což se projevuje kvalitou života jednotlivců a regionů ve vzájemném srovnání, ale také zlepšením procesů, kde mimo jiné patří účinné a vzájemně koordinované strategické a územní plánování (Mainer, 2012).

Na regionální a lokální úrovni je udržitelný rozvoj v ČR definován prostřednictvím SZ o územním plánování a stavebním řádu, dále pak prostřednictvím MA21 a případně v krajských či obecních strategiích, politikách nebo strategických plánech udržitelného rozvoje. Ve většině případů dobrovolné přihlášení se k udržitelnému rozvoji na obecní a krajské úrovni spočívá ve zpracování rozsáhlého dokumentu, který se skládá z popisu situace v rámci jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje, deklaraci cílů a výčtů nástrojů, jak těchto cílů dosáhnout. Důležité je však zmínit, že přijetí těchto dlouhodobých strategických dokumentů

je dobrovolná aktivita municipality a z tohoto důvodu je i právně nevynutitelná, což může být příčinou toho, že obce a kraje nejsou nijak významně motivovány k naplňování cílů popsaných v těchto dokumentech. Rozdílná situace je u municipalit, které se přihlásily do MA21, jejíž definice byla uvedena v kapitole 2.4 věnované politice na mezinárodní úrovni. MA21 je dobrovolná aktivita obcí a krajů kladoucí si za cíl uvádět principy udržitelného rozvoje do praxe na místní úrovni. Především je však metodou s aktivní účastí veřejnosti, vedoucí k udržitelnému rozvoji dané lokality (Kašpar 2006).

Hodnocení municipalit zařazených do procesu MA21 je rozděleno do 5 kategorií, kdy municipalita v každé kategorii musí splnit určité podmínky, aby mohla postoupit do kategorie vyšší. V případě, že chtějí takové obce postoupit do vyšší kategorie, jsou v naplňování vytyčených cílů vedoucích k udržitelnému rozvoji dané lokality více motivovány (Louda, 2012). Základní kategorie jsou označeny písmeny „A“ až „D“, kde A je nejvyšší a D nejnižší ohodnocení, navíc se vyčleňuje tzv. nultá kategorie nazvaná „zájemci (Místní Agenda 21, 2012).

V ČR postupně přibývá obcí, měst a regionů (krajů a mikroregionů), která usilují o promítnutí principů udržitelného rozvoje a MA21 do svých politik. Zatímco v druhé polovině 90. let to byly ojedinělé pilotní projekty, dnes se jedná o desítky míst v celé ČR. Na druhou stranu zůstává velké množství obcí a měst, které si dosud principy MA21 a udržitelného rozvoje neosvojily a jejichž volené reprezentace ve svém rozhodování často prosazují řešení, které jsou v rozporu s udržitelným rozvojem. Výsledkem jsou negativní jevy jako nekontrolovaná suburbanizace, zvýšená hluchost a dopravní zátěž, zhoršení kvality ovzduší, prohlubující se sociální exkluze a mnohé další neudržitelné jevy. Dalším negativním jevem na místní úrovni je, že volení zástupci města a obcí často nepoužívají objektivně měřitelné ukazatele kvality života či udržitelného rozvoje, které by jim usnadnily kompetentní rozhodování. Tyto ukazatele zároveň dávají možnost občanům lépe hodnotit kvalitu místa, kde žijí - ať už jde o kvalitu životního prostředí či např. kvalitu a dostupnost zdravotnických zařízení či škol (Místní Agenda 21, 2012).

2.7 Indikátory udržitelného rozvoje

Indikátory jsou obecně kvantitativní, kvalitativní nebo popisná měřítka, která při pravidelném vyhodnocování a sledování ukazují směr vývoje a zároveň jsou potřebná pro stanovování cílů a sledování pokroku. Pro sledování udržitelného rozvoje byly vytvořeny

tzv. indikátory udržitelného rozvoje, což jsou ukazatele, které popisují chování lidské společnosti ve vztahu ke zdrojům, ochraně přírody a ŽP (město Vsetín, 2015).

Mnoho vyspělých ekonomik světa v současnosti provádí své politiky v souladu s koncepcí udržitelného rozvoje. K měření udržitelného rozvoje se používá velká řada indikátorů udržitelného rozvoje, kdy použít všechny dostupné je takřka nemožné (Pikhart, 2009).

Rada vlády pro udržitelný rozvoj konkrétně stanovila v Strategii udržitelného rozvoje soubor indikátorů, dle kterých hodnotí úspěšnost její naplňování. Tato strategie byla vytvořena v souladu se strategií EU, schválena vládou ČR a zároveň slouží i pro mezinárodní srovnávání. Indikátory jsou rozděleny do šesti oblastí:

1. Ekonomické;
2. Environmentální;
3. Sociální;
4. Výzkumu, vývoje a vzdělání;
5. Evropského a mezinárodního kontextu;
6. Správy věcí veřejných.

Mimo tyto základní indikátory lze nalézt téměř v každém oboru lidské činnosti celou řadu jiných indikátorů hodnocení trvalé udržitelnosti (Pikhart, 2009).

2.7.1 Společné indikátory na úrovni EU

Ukazatele udržitelného rozvoje se používají ke sledování strategie udržitelného rozvoje EU a jsou zveřejněné Eurostatem každé dva roky. Jsou rozděleny do deseti témat a z více než 130 ukazatelů bylo identifikováno deset jako titulkových indikátorů. Jejich význam je z hlediska poskytnutí celkového obrazu o tom, zda by EU dosáhla pokroku při dosahování udržitelného rozvoje z hlediska cílů a úkolů definovaných ve strategii. Pro ucelenější obraz je nutné monitorovat průběh všech ukazatelů v rámci tématu (Eurostat, 2016).

Tabulka č. 2.2: Indikátory udržitelného rozvoje

	Téma.	Indikátor		Téma	Indikátor
1.	Socio-ekonomický rozvoj	Reálný HDP na obyvatele, tempo růstu a součty	6.	Změna klimatu a energetika	Emise skleníkových plynů, primární spotřeba energie
2.	Udržitelná spotřeba a výroba	Produktivita zdrojů	7.	Udržitelná doprava	Spotřeba energie v dopravě ve vztahu k HDP
3.	Sociální začleňování	Osoby ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením	8.	Přírodní zdroje	Společný ptačí index
4.	Demografické změny	Míra zaměstnanosti starších pracovníků	9.	Globální partnerství	Oficiální rozvojová pomoc jako podíl z hrubého národního důchodu
5.	Veřejné zdraví	Počet zdravých let života a života při narození podle pohlaví	10.	Řádná správa věcí veřejných	Žádný titulkový indikátor

Zdroj dat: Eurostat, vlastní zpracování

Sledování daných jevů probíhá v úzké souvislosti s udržitelným rozvojem. Vhodně zvolený indikátor místního udržitelného rozvoje v sobě odráží, mimo jiné, hlediska sociální spravedlnosti, zájmy místní ekonomiky a ochrany ŽP, ale zároveň také snahu o posílení role místní samosprávy nebo zabezpečování místních potřeb na místní úrovni. Indikátory umožňují identifikovat problematické oblasti a ukázat cestu k jejich nápravě. Aplikace jednotné sady zvolených indikátorů umožní mimo jiné posoudit, jak si daná obec vede ve srovnání s jinými a usnadňuje poznání jejích silných a slabých stránek. Použití indikátorů ECI pomůže městům připravit kvalitnější rozvojové projekty a zvýší šanci na získání finančních prostředků ze zdrojů EU. Jednotná sada 10 indikátorů udržitelného rozvoje pro místní úroveň byla navržena Evropskou komisí, jak už bylo řečeno v podkapitole 2.5, věnované EU. Tyto indikátory byly vybrány tak, aby odrážely hlavní oblasti udržitelného rozvoje měst a aby se vzájemně doplňovaly (Město Vsetín, 2015).

Sadu těchto 10 indikátorů můžeme rozdělit do dvou skupin, a to na základní indikátory a doplňkové. Do první skupiny patří:

- **A1 - Spokojenost občanů s místním společenstvím:** Cílem tohoto indikátoru je zjistit odpovědi na tyto tři hlavní otázky: jak jsou občané spokojeni se svou obcí, jako místem,

kde žijí a pracují; jak jsou občané spokojeni s jednotlivými rysy fungování obce; jak občané hodnotí různé rysy fungování obce, a který z těchto rysů vnímají jako nejdůležitější z hlediska kvality jejich života. Spokojenost se měří na stupnici od 0 do 10. Tento indikátor se týká možnosti žít v takových podmínkách, které zahrnují bezpečné a cenově přijatelné bydlení, dostupnost základních služeb, kterými jsou školství, zdravotnictví, kultura, atd. Ukazatel je také zaměřen na zajímavou a uspokojující práci, kvalitní ŽP, a to jak přírodní, tak antropogenní a reálnou možnost účastnit se místního plánování a rozhodování. Indikátor je zaměřen na občany s trvalým bydlištěm v rámci administrativních hranic dané obce, ale v případě zájmu představitelů obce se může průzkum rozšířit i na další občany, např. na dojíždějící za prací či turisty (Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2001).

- **A2 - Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu:** Nejdůležitější pro tento indikátor je analýza spotřeby energie na úrovni města. Tyto údaje se dají dle emisních faktorů přepočítat na odpovídající emise oxidu uhličitého (CO₂) v rámci města. Celková spotřeba energie je sledována dle jednotlivých sektorů, kterými jsou např. bydlení, obchod, průmysl, služby, doprava atd. Kromě spotřeby energie v odlišných sektorech přispívají k emisím skleníkových plynů i další činnosti, a to např. změna využití území města (odlesňování či nová výstavba) či likvidace odpadů na skládkách. Z tohoto důvodu byly tyto činnosti neboli sektory zohledněny při stanovení celkové uhlíkové stopy města. Základní územní jednotkou pro výpočet uhlíkové stopy města jsou její administrativní hranice území města (ci2.co.cz, 2013).

- **A3 - Mobilita a místní přeprava cestujících:** Tento ukazatel stanovuje a popisuje mobilitu občanů žijících na území dané obce. Mezi aspekty, které napomáhají k určení obecného vzoru mobility každého občana, patří: průměrný počet cest, které vykoná každý občan během dne, kdy „cesta“ znamená přemístění se z počátečního do cílového bodu (počet cest za den na osobu); účel cest a jejich pravidelnost během týdne, kde můžeme cesty rozdělit na „systematické“ a „nesystematické“ (% systematických cest v porovnání s % nesystematických cest); průměrná denní vzdálenost cesty na osobu (km na osobu); délka trvání cest (čas cesty v minutách); použité druhy dopravy pro tyto cesty a/nebo pro různé vzdálenosti každé cesty (% vztahující se k různým druhům dopravy zahrnutých do průzkumu). Mobilita občanů v městském prostředí je klíčová jak z hlediska kvality života přímých účastníků, tak z důvodu zátěže na ŽP. Existuje těsná kontinuita mezi mobilitou a dalšími důležitými otázkami života v městském prostředí, mezi něž patří kvalita ovzduší a emise CO₂, hluk, silniční bezpečnost, zastavěnost území a městská krajina. Důležité je docílit

progresivního snížení individuální dopravy a současně dosáhnout zvýšení podílu alternativních způsobů dopravy (ci2.co.cz, 2013).

- **A4 - Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb:** Indikátor sleduje dostupnost bydlení v blízkosti 300 metrů nebo 15 minut pomalé chůze od veřejných prostranství nebo jiných služeb, neřeší však kvalitu veřejných prostranství nebo služby. Za veřejná prostranství jsou považovány veřejné parky, zahrady či otevřená prostranství, které slouží pouze chodcům nebo cyklistům, vyjma zelených dopravních ostrůvků nebo dělicích pásů a hřbitovů a nezastřešená sportovní zařízení, bezplatně přístupná veřejnosti. Mezi základní služby patří primární zdravotnické služby, zastávky hromadné dopravy, veřejné školy, obchody se základními potravinami a obchody s čerstvým ovocem a zeleninou a služby sběru separovaného odpadu. Pro nejpřesnější analýzu musíme indikátor vypočítat dvakrát, poprvé pro prostranství větší než 5000 m² a podruhé pro všechna prostranství využívaná veřejností k odpočinku a venkovním aktivitám bez ohledu na jejich velikost. Přístup občanů k veřejným prostranstvím a základním službám je nepostradatelný pro kvalitu života a životaschopnost místní ekonomiky trvale udržitelné komunity. Základní služby v blízkosti bydliště se také výrazně podílí na snížení potřeby cestovat. (ci2.co.cz, 2013).

- **A5 - Kvalita místního ovzduší:** Poslední základní indikátor se soustřeďuje na stěžejní zdroje znečištění ovzduší v městských oblastech, především na ty spojené s procesy spalování v dopravě, vytápění a průmyslu. Převládajícími škodlivinami, které jsou vypouštěny přímo nebo jako vedlejší produkt následných chemických reakcí, jsou oxid siřičitý, oxid dusičitý, oxid uhelnatý, těkavé organické látky, prachové částice, ozón a olovo. Tyto mají negativní vliv na lidi, kulturní památky a ekosystémy. Dýchání znečištěného vzduchu může zapříčinit celou řadu zdravotních problémů, od astmatu až po rakovinu. Nepřímo mohou škodliviny v ovzduší způsobit ztrátu místní pracovní síly a zvýšení lékařských výdajů, podobně jako ztrátu produktivních a ochranných ekosystémů. Kvalita ovzduší závisí na stupni znečištění některými látkami, ať už jsou to plyny nebo prachové částice, které jsou škodlivé lidskému zdraví a kvalitě života. Limity kvality ovzduší, které by neměly být překročeny, stanoví směrnice EU nebo národní či místní orgány. U tohoto ukazatele se řeší dvě základní otázky, a to kolikrát do roka kvalita místního ovzduší překročí mezní hodnoty a jestli místní úřad vypracoval plán řízení kvality ovzduší a zavádí jej (ci2.co.cz, 2013).

Druhou skupinou jsou indikátory doplňkové, které tvoří:

- **B6 - Cesty dětí do školy a zpět:** Hromadnou dopravu představuje školní autobus vezoucí více než dvě děti do školy nebo soukromý automobil vezoucí nejvíce dvě děti. Sběr dat by měl být mezi dětmi ve věku 3-15 let, což znamená, že se tento indikátor vztahuje na děti navštěvující mateřské školy, základní školy či navštěvující první čtyři roky víceletého gymnázia. Ukazatel vychází z nejběžnějšího způsobu přepravy, který je používán v alespoň 50 % školních dní v roce. Pokud jsou děti přepravovány do školy autem, přispívá to k ranní špičce, která souvisí s environmentálními, společenskými a ekonomickými problémy. Mimo to jsou dětem předávány špatné návyky a postoje z hlediska vnímání ŽP a trvale udržitelného chování. Dotazníky jsou distribuovány ve škole nebo přímo do rodin (ci2.co.cz, 2013).

- **B7 – Nezaměstnanost:** Míra nezaměstnanosti tvoří základní ukazatel sociální oblasti a je úzce spojena s problematikou prvního rozvojového cíle tisíciletí OSN vymýtit extrémní chudobu a hlad. Dále také souvisí se sociálním vyloučením, pružností pracovního trhu a řadou dalších socioekonomických otázek. Monitorování je klasicky prováděno ve všech zemích EU, tedy i v ČR, a to na všech úrovních včetně úrovně obcí a měst. Ukazatel nezaměstnanosti umožňuje městům a obcím stanovit konkrétní cíle pro snižování nezaměstnanosti, vytvářet nová pracovní místa, diverzifikovat pracovní trh atp. Spolupráce mezi místním úřadem, místně příslušným pracovním úřadem a privátním sektorem je důležitá při stanovování cílů pro snižování nezaměstnanosti (ci2.co.cz, 2013).

- **B8 – Hluk:** Hluk z vnějšího prostředí představuje nechtěné či škodlivé vnější zvuky vytvářející se při lidských činnostech, včetně hluku vytvářeného silniční dopravou, železniční dopravou a leteckou dopravou a z míst průmyslové činnosti. Nelze zde zařadit hluk vytvářený osobou vystavenou hluku z vnějšího prostředí, hluk z domácích činností, hluk přicházející od sousedů, hluk na pracovišti nebo hluk v dopravních prostředcích. Hluk z vnějšího prostředí může mít také nepříznivý dopad na lidské zdraví a pohodu. Pokud má být dosaženo udržitelnosti v rámci města, musí být občanům zajištěno bydlení, práce i mobilita bez jakéhokoliv vystavování nepříjemnému působení hluku (ci2.co.cz, 2013).

- **B9 - Udržitelné využívání půdy:** Tento ukazatel se týká přímo udržitelného rozvoje, obnovy a ochrany území a lokalit ve městech a obcích. Udržitelné využívání území znamená efektivní užívání území či ploch ve městě prostřednictvím cíleného rozvoje města, s minimalizací záboru u dosud neurbanizovaných ploch - zemědělské a nedotčené půdy a zvyšováním podílu rozvinutých oblastí území pomocí obnovy a rekonverze. U tohoto indikátoru jsou vymezeny další definice konkrétních území pro jeho správné použití. Jedná se

o územní obec, urbanizované území, neurbanizované území neboli zelené louky, opuštěná území, zanedbané plochy nebo tzv. brownfields, kontaminovaná půda a chráněná území. Poslední zmíněné se ještě dělí na chráněná území se zvláštní ochranou a s obecnou ochranou (ci2.co.cz, 2013).

- **B10 - Ekologická stopa města:** Poslední doplňkový indikátor stanovuje množství přírodních zdrojů, které obec spotřebuje v daném roce. Zjištěná spotřeba je přepočtena na náležející plochy biologicky produktivní země a výsledek je vztažen na jednoho obyvatele. Ekologická stopa (ES) tvoří stranu poptávky tzv. zeleného účetnictví a stranou nabídky je biologická kapacita nebo taky zkráceně biokapacita, která je dána množstvím biologicky produktivních ploch na jejím území, a to zejména lesů, orné půdy, luk a pastvin (Město Vsetín, 2010). ES je věnována i podkapitola 2.9.

Tabulka č. 2.3: Indikátory ECI na úrovni ČR

Název	Ukazatel	Způsob měření	Jednotky měření	Frekvence měření
A1 Spokojenost obyvatel s místním společenstvím	Úroveň spokojenosti občanů	Dotazníkové šetření	% rozdělení jednotlivých úrovní spokojenosti	2 roky
			% skóre spokojenosti s jednotlivými rysy fungování obce vážené podle důležitosti, která je jim udělena	
			% skóre vztažené k různým aspektům každého posuzovaného rysu	
A2 Uhlíková stopa - Místní příspěvek ke globální změně klimatu	Ekvivalentní emise CO ₂	Výpočet podle metodiky základní emisní inventury	Tuny CO ₂ ekv. celkem	2 roky
			Tuny CO ₂ ekv. na obyvatele	
			% podíl jednotlivých sektorů	
			% změna	
A3 Mobilita a místní přeprava cestujících	Podíl cest uskutečněných osobním automobilem	Dotazníkové šetření	Celkový počet cest, průměrná doba strávená cestováním	3 roky
			Km na osobu za den, % na každý způsob dopravy a účel cesty	
A4 Dostupnost veřejných prostranství a služeb	Přístup občanů k blízkým veřejným prostranstvím a jiným základním službám	Geografický informační systém (GIS)	Počet obyvatel, kteří bydlí v okruhu 300 metrů od volných prostranství nebo základních služeb / celkový počet obyvatel = % populace	2 roky
		Dálkový průzkum Země (DPZ)		
		Dotazníkové šetření		
A5 Kvalita místního ovzduší	Počet případů překročení mezních hodnot vybraných látek znečišťujících ovzduší	Hodnocení kvality ovzduší	Počet případů, kdy byly překročeny limitní hodnoty vybraných látek znečišťujících ovzduší	Měření každou hodinu a výsledky jsou vykazovány jednou ročně

	Existence a stupeň zavedení plánu řízení kvality ovzduší		Existence a míra uplatňování plánu/programu řízení kvality ovzduší (%)	Měření každou hodinu a výsledky jsou vykazovány jednou za tři roky
B6 Cesty dětí do a ze školy	Způsob dopravy dětí z domova do školy a zpět	Dotazníkové šetření	% dětí cestujících jednotlivými způsoby dopravy	1 rok
	Pocit bezpečí na cestě do a ze školy			
B7 Nezaměstnanost	Dlouhodobá míra nezaměstnanosti	Úřad práce, Český statistický úřad	%	Měsíc, čtvrtletí, rok
	Registrovaná míra nezaměstnanosti		%	
	Registrovaná míra nezaměstnanosti žen		%	
	Registrovaná míra nezaměstnanosti absolventů		%	
	Počet volných pracovních míst		%	
	Počet uchazečů o zaměstnání na jedno pracovní místo		Počet	
B8 Zatížení prostředí hlukem	Podíl populace vystavené dlouhodobě vysoké hladině hluku z vnějšího prostředí	Hlukové indikátory, výpočet, měření	% populace vystavené působení hluku, rozdělené na různá pásma hodnot	5 let
	Hlukové hladiny ve vybraných oblastech obce		% měření odpovídajících různým pásmům hodnot indikátorů	2 roky
	Existence a stupeň uplatňování akčního protihlukového plánu		Existence a stupeň realizace protihlukového akčního plánu/programu (v %)	2 roky
B9 Udržitelné využívání území	Urbanizovaná území	Údaje o urbanizované půdě lze získat ze zdrojů CORINE EU, územních plánů a databáze územních rozhodnutí stavebních úřadů	Podíl zastavěného / urbanizovaného území z celkové rozlohy správního území: %	1 rok
	Opuštěná a (ladem ležící) a kontaminovaná území - brownfields		Rozsah opuštěných území (m ² / ha) a kontaminované půdy (m ² / ha) brownfields)	
	Intenzita využívání		Podíl nově urbanizovaných území na zelené louce a revitalizovaných brownfields: %	
	Nový rozvoj		Obnova městských území	
	Obnova městského území		Podíl chráněných území z celkové rozlohy obce: %	
B10 Ekologická stopa města	Spotřeba přírodních zdrojů, biologická kapacita	Orientační výpočet	Globální hektar (gha) na 1 obyvatele města	2 roky
		Podrobný výpočet		

Zdroj dat: ci2.co.cz, 2013, vlastní zpracování

Na závěr této podkapitoly je třeba zdůraznit, že tato sada indikátorů je uzpůsobena pro místní úroveň ČR. Původní sada se liší pouze ve dvou indikátorech. Konkrétně je to indikátor A7 Nezaměstnanost, který nahradil původní ukazatel B7 Udržitelné řízení místní samosprávy a místního podnikání, dále pak indikátor B10 Ekologická stopa města místo ukazatele B10 Výrobky propagující udržitelnost. Původní sadu indikátorů lze nalézt v podkapitole 2.5, kde jsou tyto indikátory vyobrazeny v tabulce 2.1. Tabulka 2.3 obsahuje již uzpůsobenou sadu indikátorů. Tato tabulka slouží pro lepší přehlednost a doplnění základních informací.

2.7.2 Indikátory na úrovni města Uherské Hradiště

Indikátory použité v této podkapitole byly vybrány z tzv. katalogu indikátorů navazující na aktivity spojené s realizací projektu „Zefektivnění procesu strategického plánování a řízení rozvoje města Uherské Hradiště“. Katalog indikátorů obsahuje soubor karet všech indikátorů schválených v rámci Strategického plánu rozvoje města Uherské Hradiště do roku 2020 (SPRM UH) a zároveň stanovených na základě aplikace metody Balanced Score card při řízení rozvoje města (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

Cílem města bylo vybrat takové indikátory, které jsou veřejně dostupné, město je běžně používá, a nemusí tak zatěžovat rozpočet města při jejich získávání. Naplnění některých indikátorů není městem přímo ovlivnitelné, nicméně vzhledem k vlivu na plnění cílů byly zvoleny v rámci SPRM UH pro účely monitorování (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012). Indikátory jsou rozděleny do pěti skupin – ekonomický, sociální a environmentální pilíř, perspektiva financování a hospodárnost, perspektiva vnitřních procesů. Jejich rozdělení je podle jednotlivých oblastí, jejichž charakter naplňují. I když se může zdát, že některé indikátory by měly být zařazeny do jiné skupiny, tak toto zařazení je z důvodu různých souvislostí a spojitostí např. s odborem, který se stará o jejich metodiku a výpočet. Konkrétní data těchto ukazatelů jsou zpracovány v třetí kapitole, která se věnuje analýze udržitelného rozvoje města Uherské Hradiště. Následující část diplomové práce je zaměřena na popis indikátorů z pěti zmiňovaných skupin.

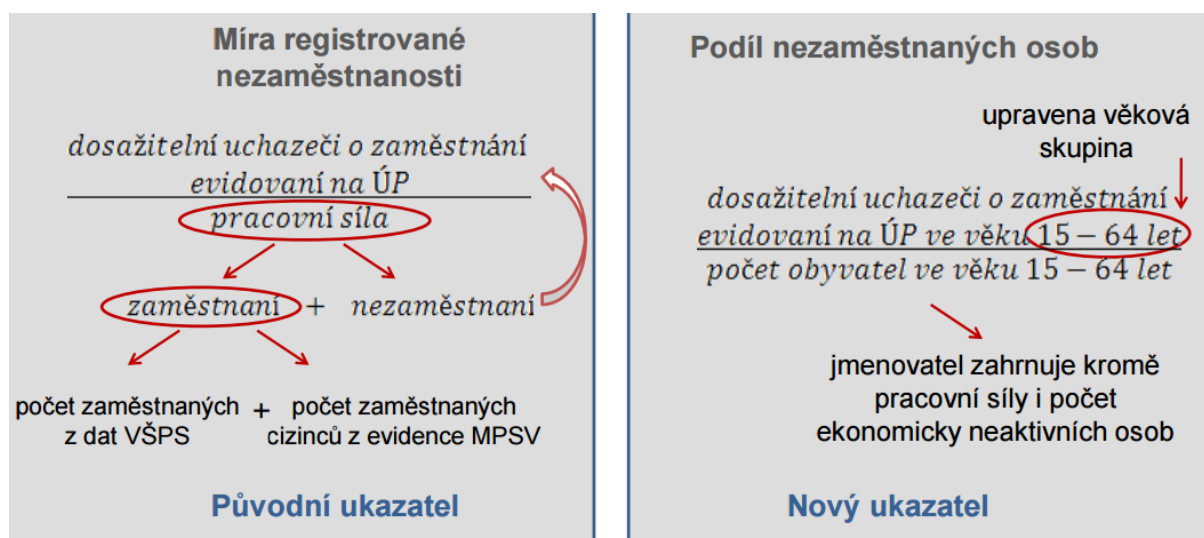
Ekonomický pilíř

Nezaměstnanost je jeden ze základních indikátorů, které by obec měla sledovat. V nezaměstnanosti se odráží odlišná struktura kvality lidských zdrojů, a pokud je člověk dlouhodobě nezaměstnaný, tato kvalita začíná upadat. Další indikátor je vývoj počtu obyvatel, který je v tomto pilíři důležitý především z pohledu rozpočtového určení daní. Kapacita mateřských škol je téma velmi diskutované, jelikož tato kapacita je ve spoustě měst

nedostačující. Nedostatek míst v MŠ je často řešeným tématem obcí, a proto vzniká i spousta nových soukromých MŠ. A posledním vybraným indikátorem je průměrný počet žáků, kdy přílišný počet žáků ve třídách způsobuje vytrácení individuálního přístupu a věnované péče. Kvalita výuky tak může klesat (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

- **Nezaměstnanost:** indikátor zaznamenává vývoj míry nezaměstnanosti ve městě Uherské Hradiště v porovnání s úrovní ČR. Indikátor se počítá jako rozdíl nezaměstnanosti ČR minus město Uherské Hradiště. Jedná se o evidované nezaměstnané osoby, které nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání k celkovému počtu ekonomicky aktivních obyvatel.

Obrázek č. 2.2: Výpočet registrované míry nezaměstnanosti v porovnání s podílem nezaměstnaných osob

Zdroj dat: MPSV, vlastní zpracování

V ČR došlo v roce 2013 ke změně výpočtu míry nezaměstnanosti, za podíl nezaměstnaných osob, který je znázorněn v obrázku 2.2 (MPSV, 2012).

- **Počet obyvatel města:** tento indikátor může vyjadřovat celkovou spokojenost obyvatel s životem ve městě a okolí. Výše příspěvku do rozpočtu města se odvíjí od počtu trvale bydlících obyvatel.

- **Kapacita MŠ:** indikátor sleduje naplněnost mateřských škol ve městě a je počítán jako podíl počet míst MŠ k počtu přijatých dětí.

- **Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ:** pro zajištění kvalitní výuky na základních školách je nutný optimální počet dětí ve třídě. Indikátor umožňuje sledovat průměrný počet žáků ve

třídě s tím, že za vhodné je považováno nepřekročit hranici 25 žáků ve třídě (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

Sociální pilíř

Zde je zahrnut počet jednotlivých druhů sociálních služeb pro různé cílové skupiny. Tento indikátor odráží v jisté míře i spokojenost občanů se sociálním vybavením města a indikátor spokojenosti občanů s městem je pro město Uherské Hradiště prioritním ukazatelem (viz podkapitola 4.1.1). Dalším dosti výrazným indikátorem je počet trestných činů zaznamenaných policií na 1000 obyvatel. Pokud ukazatel bude vykazovat vysoké hodnoty, lidé budou spíše z města odcházet, jelikož se zde nebudou cítit bezpečně, a proto je dobré, aby ho město sledovalo a snažilo se ho udržet na co nejnížší úrovni. Bezpečnost města odráží i index průměrného bezpečnosti, ale je důležité zmínit, že tento indikátor hodnotí především spokojenost občanů s bezpečností města, nikoliv jak je bezpečné samo město. Posledním ukazatelem je počet návštěvníků městem pořádaných kulturních akcí, kdy město sleduje, jaký je zájem o pořádané akce městem (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

- **Počet jednotlivých druhů sociálních služeb pro různé cílové skupiny:** při plánování sociálních služeb se vychází zejména z porovnání existující nabídky sociálních služeb se zjištěnými potřebami (potenciálních) uživatelů služeb. Sociální služby se vztahují na jednotlivé cílové skupiny: senioři, osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, rodiny s dětmi, osoby ohrožené sociálním vyloučením.

- **Počet trestných činů zaznamenaných policií na 1000 obyvatel:** měřítko sleduje počet trestných činů spáchaných na území města Uherské Hradiště. Trestná činnost zahrnuje násilnou trestnou činnost, mravní trestnou činnost, majetkovou trestní činnost a ostatní trestnou činnost.

- **Index průměrné bezpečnosti** jedná se o indikátory týkající se sledování pocitu bezpečí občanů (nikoliv zda je bezpečné město) na veřejném prostranství, která spadají do správy obce. Pro účely výpočtu je zvolen aritmetický průměr sledovaných položek „chodit v noci po hlavních ulicích“ a „chodit v noci po veřejných prostranstvích“. Pocit bezpečí je subjektivním faktorem, který nevypovídá o tom, zda je město doopravdy bezpečné, nicméně odráží pocity občanů, kteří v něm bydlí.

- **Počet návštěvníků městem pořádaných kulturních akcí:** cílem indikátoru je zlepšit podmínky kulturního života města, což zahrnuje posílit účast občanů na kulturním životě a podporu města organizovaných kulturních akcí. Indikátor sleduje počet návštěvníků městem pořádaných kulturních akcí (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

Environmentální pilíř

Environmentální pilíř zahrnuje podíl ploch veřejné zeleně, kdy se jedná o důležitý architektonický a krajinný prvek s velmi významnými ekologickými funkcemi. Každá zeleň má kromě svých základních funkcí také vliv na čistotu ovzduší a mikroklima, neboť snižuje prašnost a zvyšuje vlhkost vzduchu. Délka cyklostezek na území města je zde ve vztahu k upřednostňovanému způsobu dopravy, kdy si město Uherské Hradiště zvolilo podporovat udržitelnou cyklodopravu. Počet dokončených bytů vypovídá o situaci ve výstavbě nových bytů v obci. Posledním indikátorem je ukazatel plochy revitalizovaných veřejných prostranství a je zde zařazen hlavně z důvodu poukázání na stav veřejných prostranství, která nejsou optimální, a díky revitalizaci dochází ke zvýšení estetického a funkčního významu prostoru, zvýšení bezpečnosti a celkové kvality života obyvatel (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

- **Podíl ploch veřejné zeleně:** veřejná zeleň je souhrn všech veřejně přístupných ploch určených k plnění funkce zeleně. Tyto plochy jsou porostlé trávniky, stromy, keři nebo dalšími rostlinami ve vzájemné kombinaci.
- **Délka cyklostezek na území města:** indikátor sleduje délku cyklostezek a vyhrazených jízdních pruhů pro cyklisty, které jsou vybudovány na území města.
- **Počet dokončených bytů:** indikátor sleduje vývoj výstavby nových bytů ve městě a investorem pro výstavbu může být jak město, tak soukromý investor.
- **Plocha revitalizovaných veřejných prostranství:** indikátor sleduje výměru ploch, které prošly rekonstrukcí, kumulativně za celé sledované období (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

Perspektiva financování a hospodárnost

Ukazatel dluhové služby vypovídá o sociálně-ekonomické situaci města a ukazuje, jak se město dokáže vypořádat s finančními závazky, proto je důležité ho sledovat. Přebytek hospodaření běžného rozpočtu je důležité sledovat z hlediska toho, jak město hospodaří se svými finančními prostředky. Počet prestižních (mezi)národních organizací, jejichž je město členem a počet aktivních partnerských měst (kumulativně) je založen na spolupráci (jak na národní tak mezinárodní úrovni), která přináší městu různé výhody např. učit se od vyspělejších partnerů, možnost předávat zkušenosti, ekonomické přínosy, řešení konkrétních problémů obce, zviditelnění obce, posílení jazykových dovedností zapojených osob, zpestření všedního života obce a jiné. Posledním indikátorem je počet účastníků aktivit MA21 a projektu Zdravé město (PZM), kdy důležitým prvkem MA21 je zapojování široké veřejnosti a

jednotčím rámcem celého procesu je pak podpora udržitelnosti, zdraví a kvality života (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

- **Ukazatel dluhové služby města:** ukazatel dluhové služby patří k ukazatelům monitorujícím hospodaření obcí a slouží k regulaci jejich zadluženosti.

- **Přebytek hospodaření běžného rozpočtu:** přebytek hospodaření běžného rozpočtu je významným ukazatelem pro efektivitu měření hospodaření účtu.

- **Počet prestižních (mezi)národních organizací, jejichž je město členem a počet aktivních partnerských měst (kumulativně):** zapojení do různých partnerských organizací je znakem aktivity města, které tím chce něčeho dosáhnout nebo zlepšit a vede k celkovému rozvoji města.

- **Počet účastníků aktivit MA21 a PZM:** cílem vedení města Uherské Hradiště je podporovat zapojování široké veřejnosti do rozhodování města a komunikace, zahrnují se sem osvětové akce a kampaně, besed, přednášky, prezentace apod. (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

Perspektiva vnitřních procesů

Velká část rozpočtu města je určena na investice, a proto je kvalitní, efektivní a promyšlená příprava a realizace investičních akcí nezbytná. Dále je zde zařazen ukazatel spokojenost zaměstnanců města, kdy mnohé odborné i praktické studie dokazují, že spokojení zaměstnanci jsou produktivnější, mívají nižší absenci a déle pracují v jedné společnosti. Prostředí úřadu (fyzické i emocionální) patří mezi ukazatele často opomíjené, ale z hlediska správného fungování úřadu nezbytné. Mezi měkké znaky správně poskytovaných služeb ve veřejné správě patří přijetí, zacházení a porozumění zákazníka/občana, jistota a bezpečnost, praktické a příjemné prostředí, důvěryhodnost (image úřadu). Tyto znaky se vztahují i k vlastním zaměstnancům úřadu a vztahům mezi nimi (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

- **Objem proinvestovaných zdrojů na 1 obyvatele:** indikátor se týká investičních prostředků vynaložených městem v daném roce, vztažených k počtu obyvatel ve městě.

- **Spokojenost zaměstnanců města:** spokojenost zaměstnanců je základní faktor ovlivňující dosahování stanovených cílů úřadu a jejich identifikaci s nimi.

- **Spokojenost občanů s fungováním městského úřadu:** indikátor vyhodnocuje spokojenost obyvatel s fungováním městského úřadu Uherského Hradiště (Městský úřad Uherské Hradiště, 2012).

2.8 Decoupling

Termín decoupling znamená oddělení nebo přerušení vazby mezi environmentálními tlaky a ekonomickým růstem. Toto oddělení je jedním z hlavních cílů *Strategie OECD pro životní prostředí pro první dekádu 21. století*, přijaté v roce 2001. Decoupling nastane, když tempo růstu tlaku na životní prostředí je v daném období menší než jeho ekonomická hnací síla např. HDP (OECD, 2002).

Decoupling může být buď absolutní, nebo relativní. Absolutní decoupling nastává, když proměnná životního prostředí je stabilní nebo klesá, zatímco hnací síla ekonomiky roste. O relativní decoupling se jedná, když míra růstu ekonomické proměnné je vyšší než míra růstu environmentálního tlaku. Podle citované zprávy OECD je zřejmé, že relativní decoupling je rozšířený v členských zemích OECD, oproti tomu absolutní decoupling se vyskytuje jen velmi zřídka (OECD, 2002).

Decoupling se měří pomocí decouplingových indikátorů. Tato zpráva také zkoumá 31 decouplingových ukazatelů pokrývajících široké spektrum otázek životního prostředí. 16 ukazatelů se vztahuje k životnímu prostředí, jako např. změny klimatu, znečištění ovzduší, kvalita vody, nakládání s odpady, využívání materiálů a přírodních zdrojů. Zbývajících 15 ukazatelů se zaměřuje na výrobu a použití ve čtyřech specifických oblastech: energetika, doprava, zemědělství a výroby (OECD, 2002).

2.9 Ekologická stopa

Tato podkapitola navazuje na popis ES v podkapitole 2.7.1, která byla věnována společným indikátorům na úrovni EU. Zde je výpočet ES vztažen přímo na město, z důvodu uzpůsobení celé sady deseti indikátorů pro úroveň ČR.

Lidskou činností se spotřebovávají zdroje a vznikají odpady. Jak populace na Zemi roste a zvyšuje se globální spotřeba, je nezbytné, aby byla měřena schopnost přírody splnit tyto požadavky na planetu. ES se ukázala jako jeden z předních světových měřítek lidské poptávky na přírodu. To umožňuje vypočítat lidský tlak na planetu a přijít s tvrzením, že kdyby každý žil životní styl průměrného Američana, potřebovali bychom skoro 5 planet. ES tedy pomáhá určit, zda je planeta dostatečně velká, aby udržela krok s nároky lidstva (Global Footprint Network, 2015).

V roce 1961 lidstvo využívalo zhruba tři čtvrtiny kapacity Země. Většina zemí světa měla biokapacitu větší než jejich vlastní ES. Od poloviny 80. let zvýšil celosvětový

hospodářský a demografický růst působení lidstva nad rámec toho, co planeta mohla regenerativně produkovat, a proto došlo k tzv. ekologickému přestřelení. V současné době 86 % světové populace žije v zemích, které vyžadují od přírody více, než je jim schopná dát. Podle propočtů Global Footprint Network by bylo potřeba 1 a půl Země k výrobě obnovitelných ekologických zdrojů potřebných k podpoře současné ES lidstva. Umírněné odhady počtu obyvatel, energií a potravin naznačují, že lidstvo by do poloviny 21. století vyžadovalo biokapacitu tří planet. Stále více zemí podniká různé kroky za účelem snížení ES. Např. Spojené arabské emiráty, které mají vysoké příjmy, hodlají výrazně snížit ES na hlavu. Maroko má zájem o spolupráci s Global Footprint Network na přezkoumání národní patnáctileté strategie pro udržitelný rozvoj v zemědělství (Global Footprint Network, 2014).

Zakladatelé ES Mathis Wackernagel a William Rees, ji přiblížili takto: „Kolik plochy (země a vodních ekosystémů) je potřeba k souvislému zajišťování všech zdrojů, které potřebuji ke svému současnému životnímu stylu a k zneškodnění všech odpadů, které při tom produkuji?“ (Wackernagel a Rees, 1996). ES je měřítkem toho, jak udržitelné jsou naše životní styly. Není to teda nějaký určitý návod, co máme dělat a jak se chovat, ale pouze nám ukazuje, jakou stopu zanechávají naše životní styly a běžná spotřeba zdrojů v globálním měřítku. Lidé žijící v odlišných částech Země vytváří rozdílné ES, což má za následek velmi nerovnoměrné tempo čerpání přírodních zdrojů v různých částech světa (Vítejte na Zemi, 2013).

ES je plocha tzv. ekologicky produktivní země, jež zahrnuje pevninu i vodní plochu, kterou člověk, město, stát či lidstvo ročně potřebují k zajištění všech zdrojů a k likvidaci odpadů. Jinými slovy měří „množství přírody“, které používáme a porovnává jej s tím, kolik přírody máme, tj. poptávka po přírodě. Na straně nabídky je biokapacita, která představuje biologicky produktivní půdy naší planety, včetně našich lesů, pastvin, orné půdy a rybolovu. Tyto oblasti zejména v případě neobdělávané půdy, můžou také absorbovat velkou část odpadu, který jsme vytvořili, a to včetně emisí CO₂. Jde o asimilační kapacitu ŽP. Biokapacita představuje biologicky produktivní plochy na celém světě, stejně jako jejich produktivitu. Země s vysokou biokapacitou na osobu, jako je Gabun, Bolívie a Kanada, mívají rozsáhlé lesní plochy. Množství pastvin je rovněž klíčovým faktorem biokapacity, např. u Mongolska a Austrálie. (Global Footprint Network, 2015).

ES i biokapacita jsou vyjádřeny v globálních hektarech (gha), kdy jeden gha představuje biologicky produktivní hektar s průměrnou světovou produktivitou. V roce 2008 byla celková

biokapacita země 12,0 miliardy gha, nebo 1,8 gha na osobu, zatímco ES lidstva 18,2 mld gha, nebo 2,7 gha na osobu. Tento rozpor znamená, že jsme v ekologickém přestřelení, kdy planeta trvá 1,5 roku, než plně regeneruje obnovitelné zdroje, které lidé spotřebují v jednom roce. (Living Planet Report, 2012). Porovnáním ES s biokapacity lze zjistit, jestli daná jednotka (Země, stát, obec) vytváří ekologický přebytek či deficit.

Tabulka č. 2.4: Výpočet ekologické stopy

Matematická operace	Možné výsledky	Dopad
Rozdíl biokapacity a ES	>0	Rezerva
	<0	Deficit
Podíl biokapacity a ES	>1	Rezerva
	<1	Deficit

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak lze v tabulce č. 2.4 vidět, pokud se od biokapacity odečte ES, výsledek nabývá hodnot větších nebo menších než 0. Kladný výsledek vyjadřuje ekologickou rezervu a záporný ekologický deficit. Pokud dělíme biokapacitu ES, výsledek nabývá hodnot větších nebo menších než 1. Hodnota nad 1 znamená, že je dosažena ekologická rezerva, v opačném případě vzniká ekologický deficit.

Hlavními složkami ES jsou plochy pro *asimilaci CO₂* (uhlíková stopa) nebo také nazývané energetická půda, které jsou potřebné pro zabezpečení energetických potřeb lidské ekonomiky a jsou největší částí současné ES. Zde je nutné hledat způsoby jak tento skleníkový plyn z atmosféry odstraňovat, protože přispívá k tzv. oteplování planety. *Orná půda* je nejproduktivnějším typem plochy ES, protože vyprodukuje nejvíce biomasy a má klíčovou roli z hlediska výživy lidstva. Dále zde patří *Pastviny*, jejichž primární využití je pastva dobytka a *lesy*, do kterých patří hospodářské a přírodní lesy a pralesy. Nejenom, že jsou zdrojem dřevní hmoty, ale plní také funkci údržby hydrologických cyklů, omezování eroze, ochrany biodiverzity a zachytávání uhlíku. *Vodní plochy* jsou zde zařazeny z hlediska produkce ryb a dalších vodních živočichů. *Zastavěné plochy* jsou realizovány na velmi produktivních plochách orné půdy, proto jde o kategorii ES, která do značné míry ztratila ekologickou funkci vlivem lidské aktivity (ci2.co.cz, 2014).

Města a obce v ČR mají možnost dvojího přístupu k výpočtu ES, a to buď orientačního, nebo přesného výpočtu. První nevyžaduje finančně náročný vlastní sběr dat, protože je založen primárně na krajských datech. K výpočtu je nutné shromáždit pouze data o nové

výstavbě na katastru obce, spotřebě pitné vody a dále o produkci a nakládání s komunálním odpadem a využití ploch na území obce. Přesný výpočet je určen pro ta města a obce v ČR, která se problematice udržitelného rozvoje věnují systematicky a koncepčně. Jedná se především o města zapojená do procesů MA21 či souvisejících aktivit. Přesný výpočet vyžaduje vlastní sběr dat především o spotřebě energií a dopravě obyvatel města, spolu se shromážděním dat, nutných pro orientační výpočet. U obou výpočtů je výsledkem řádové stanovení ES obce a její porovnání s biokapacitou obce (Ekologická stopa města, 2016). Ve čtvrté kapitole bude proveden orientační výpočet ES pro město Uherské Hradiště za rok 2015, které je sice součástí MA21, ale vedení města nebylo schopno poskytnout data pro podrobný výpočet.

3 Analýza udržitelného rozvoje města Uherské Hradiště

Třetí kapitola je věnována analýze města Uherské Hradiště. V první podkapitole je popsána stručná charakteristika města. Následujících pět podkapitol popisuje indikátory, které se tykají přímo města Uherské Hradiště, které se jim systematicky věnuje, a proto jsou spojeny i s jeho strategickým plánem rozvoje. Indikátory jsou rozděleny do pěti oblastí, a to podle toho, na kterou oblast jsou zaměřeny. Mezi těchto pět oblastí patří ekonomický pilíř, sociální pilíř, environmentální pilíř, perspektiva financování a hospodárnost a také perspektiva vnitřních procesů.

3.1 Charakteristika města

Uherské Hradiště je významným historickým městem jihovýchodní Moravy, centrem sídelní aglomerace Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice a rovněž je považováno za centrum Slovácka. Podle nového uspořádání územní veřejné správy je nyní Uherské Hradiště obcí s rozšířenou působností (tzv. obec III. stupně), v jejímž správním obvodu Uherskohradištsko žije přes 90 tisíc obyvatel. Město je součástí Zlínského kraje, který patří do NUTS 3, kam se řadí všechny kraje ČR. Zlínský kraj také společně s Olomouckým krajem vytváří tzv. region soudržnosti NUTS 2 Střední Morava.

Charakterem průmyslově – zemědělský region se rozkládá v úrodném Dolnomoravském úvalu. Na severu sousedí se Zlínskem, na západě a severozápadě s Kroměřížskem, na jihu s Hodonínkem a na východě s Uherskobrodskem, což je řazení podle okresů, které spadají pod LAU 1. Vzhledem k nadprůměrně příznivým klimatickým a půdním podmínkám si zemědělství stále zachovává relativně důležité postavení. Průmysl se koncentruje především do městské aglomerace Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice a několika dalších významnějších pracovních středisek regionu (Hluk, Uherský Ostroh, Buchlovice).

Správní území města, rozdělené do 6 katastrálních území, zabírá rozlohu 21,3 km², na které žije 25 287 obyvatel (stav k 1. 1. 2015). Atraktivitu města pro bydlení, obchod, příležitosti, kulturní, sportovní a společenské vyžití dále zvyšuje populační velikost celého městského regionu s téměř 40 tisíci obyvateli, který je zároveň významnou dopravní křižovatkou na národně i mezinárodně významných trasách (Město Uherské hradiště, 2014).

Uherské Hradiště v roce 2005 vstoupilo do Národní sítě zdravých měst ČR a začalo pořádat první akce k tématu udržitelného rozvoje a zvýšení kvality života ve městě. V roce 2008 byl realizován první projekt s výstižným názvem „Rozvoj místní Agendy 21

v Uherském Hradišti". Následoval navazující projekt „Uherské Hradiště - město pro místní Agendu 21". Oba tyto projekty byly spolufinancovány Revolvingovým fondem MŽP. Další projekt, se záměrem zapojit veřejnost do ochrany ŽP s názvem „Společně k udržitelnému rozvoji", byl podpořen *Programem Švýcarsko - česká spolupráce* a MŽP. Od ledna 2015 realizuje město navazující projekt se shodným názvem s označením číslo II, a to za stejné podpory. Díky těmto dotačním titulům se městu podařilo vytvořit organizační zázemí s cíli zvýšit zapojování veřejnosti a účelnost rozhodování o rozvoji města, zvýšit informovanost veřejnosti o ŽP a udržitelném rozvoji a také modernizovat a zkvalitnit komunikace (Město Uherské hradiště, 2015).

Následující podkapitoly se budou věnovat indikátorům města Uherské Hradiště, ale především jejich zhodnocení, jelikož obecná charakteristika a důvod výběru byl již zmiňován v podkapitole 2.7.2.

3.2 Ekonomický pilíř

Tabulka č. 2.4 zobrazuje výsledné hodnoty indikátorů ekonomického pilíře, kdy rok 2011 je skutečná hodnota, rok 2015, 2020, 2021 a 2031 zobrazují stav, pod který by hodnoty buď neměly klesnout, stanovenou hodnotu by neměly překročit nebo by měla být udržena stávající hodnota.

Tabulka č. 3.1: Indikátory ekonomického pilíře

Název indikátoru	Jednotka měření	Optimální směr	Frekvence měření	2011	2015	2020	2021	2031
Nezaměstnanost (rozdíl ČR minus město UH)	%	Udržet stávající hodnotu	1 rok	0,5	0,5	0,5	-	-
Počet obyvatel města	Počet osob	Nepoklesnout pod stanovenou mez	1 rok	25 530	-	-	24 000	24 000
Kapacita MŠ – Počet míst MŠ/Počet přijatých dětí	Počet míst MŠ/počet přijatých dětí	Udržet stávající hodnotu	1 rok	981/ 961	1000/ 990	1000/ 990	-	-
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ	Počet žáků	Nepřekročit stanovenou mez	1 rok	21,3	25	25	-	-

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

U ukazatele nezaměstnanosti se hodnoty v čase nijak nemění a vedení města Uherské Hradiště chce tento indikátor udržet na hodnotě 0,5 %. U počtu obyvatel města byl vytyčený

cíl, aby tato hodnota neklesla v roce 2021 a 2031 pod hranici 24 000 obyvatel. Co se týče kapacity MŠ, je pro město důležité udržet si stávající hodnotu na hranici, kdy počet míst v MŠ bude 1000, zatímco přijatých dětí by mělo být 990. Poslední indikátor průměrný počet žáků ve třídě ZŠ má opět stanovenou hranici 25 žáků, která by neměla být překročena.

3.3 Sociální pilíř

V rámci sociálního pilíře jsou opět zobrazeny skutečné hodnoty za rok 2011, hodnoty za rok 2015 a 2020 mají buď klesat, růst, nepoklesnout pod stanovenou mez nebo je město z určitých důvodů pouze monitoruje.

Tabulka č. 3.2: Indikátory sociálního pilíře

Název indikátoru	Jednotka měření	Optimální směr	Frekvence měření	2011	2015	2020
Počet jednotlivých druhů sociálních služeb pro různé cílové skupiny	Počet služeb	Monitorovat	1 rok	39	40	Monitorovat
Počet trestných činů zaznamenaných policií na 1000 obyvatel	Index nápadu trestné činnosti / 1 000 obyv.	Klesající tendence	1 rok	24	23,5	23
Index průměrné bezpečnosti	Hodnota indexu bezpečnosti	Nepoklesnout pod stanovenou mez	2 roky	5,68	4,5	4,5
Počet návštěvníků městem pořádaných kulturních akcí	Počet osob (v tisících ročně)	Vzrůstající tendence	1 rok	65,7	66	67

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Tabulka 3.2 zobrazuje vývoj jednotlivých indikátorů, z nichž první představuje počet jednotlivých druhů sociálních služeb pro různé cílové skupiny. Tento ukazatel by v roce 2015 měl dosáhnout 40 jednotlivých druhů sociálních služeb pro různé cílové skupiny a do budoucna by se měl jen monitorovat. Počet trestných činů zaznamenaných policií na 1000 obyvatel by měl mít samozřejmě klesající tendenci, kdy se do roku 2020 předpokládá pokles o 2 trestné činy na 1000 obyvatel. U indexu průměrného bezpečí je důležité, aby jak v roce 2015, tak v roce 2020 neklesl pod hodnotu 4,5. Při počtu návštěvníků městem pořádaných kulturních akcí by město chtělo dosáhnout vzrůstající tendence.

3.4 Environmentální pilíř

V tabulce č. 3.3 jsou opět uvedeny skutečné hodnoty za rok 2011, zatímco rok 2015 a 2020 zahrnuje hodnoty, které představují, jakým směrem by se město Uherské Hradiště chtělo ubírat. Hodnoty by měly mít vzrůstající tendenci nebo je cílem pouze monitorovat jejich vývoj.

Tabulka č. 3.3: Indikátory environmentálního pilíře

Název indikátoru	Jednotka měření	Optimální směr	Frekvence měření	2011	2015	2020
Podíl ploch veřejné zeleně	%	Vzrůstající tendence	1 rok	8,6	8,95	12
Délka cyklostezek na území města	Km	Vzrůstající tendence	1 rok	14,9	20,9	23,9
Počet dokončených bytů	Počet bytů (kumulativně)	Monitorovat	1 rok	116	Monitorovat	Monitorovat
Plocha revitalizovaných veřejných prostranství	m ² (kumulativně)	Vzrůstající tendence	1 rok	4 572	17 603	20 000

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

První sledovaný indikátor v tabulce 3.3 je podíl ploch veřejné zeleně, kde by hodnota měla do budoucna vzrůstat, a to z počáteční hodnoty 8,6 % v roce 2011 až na hodnotu 12 % v roce 2020. Vzrůstající tendence by měl dosahovat i další indikátor délka cyklostezek na území města, kdy by rozdíl mezi roky 2011 a 2020 činil 9 km. Počet dokončených bytů chce vedení města Uherské Hradiště pouze monitorovat, ale z hlediska udržitelného rozvoje by měl tento indikátor stoupat, protože město nedisponuje dostačujícím počtem bytů, který by uspokojil vysokou poptávku. Hodnoty ploch revitalizovaných veřejných prostranství by měly mít opět vzrůstající tendenci. Vedení město zde plánuje výrazné zvýšení revitalizovaných ploch, kdy jejich plochu chce do roku 2015 zvětšit skoro čtyřikrát. Konkrétně je to o 13 031 m² a v následujících pěti letech ještě o dalších 2 397 m².

3.5 Perspektiva financování a hospodárnost

Tabulka 2.7 opět znázorňuje výsledné hodnoty jednotlivých indikátorů, kdy rok 2011 jsou skutečné hodnoty, roky 2015 a 2020 hodnoty žádoucí, které by si zde měly udržet stávající hodnotu a v jednom případě by měly hodnoty vykazovat klesající tendenci.

Tabulka č. 3.4: Indikátory perspektivy financování a hospodárnosti

Název indikátoru	Jednotka měření	Optimální směr	Frekvence měření	2011	2015	2020
Ukazatel dluhové služby města	%	Klesající tendence	1 rok	12,3	11	10
Přebytek hospodaření běžného rozpočtu	%	Udržet stávající hodnotu	1 rok	16,3	10	10
Počet prestižních (mezi)národních organizací, jejichž je město členem a počet aktivních partnerských měst – kumulativně	Počet členství a měst (kumulativně)	Udržet stávající hodnotu	1 rok	12	12	12
Počet účastníků aktivit MA21 a PZM	Počet osob (ročně)	Udržet stávající hodnotu	1 rok	4 922	4 500	4 500

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Ukazatel dluhové služby by měl dosahovat co nejnižší hodnotu, a tudíž je zde žádoucí klesající tendence, zatímco u zbývajících tří ukazatelů je cílem udržet stávající hodnotu. Přebytek hospodaření běžného rozpočtu by měl vykazovat za rok 2015 a 2020 hodnotu 10 %, což by znamenalo snížení o 6,3 procentních bodů oproti roku 2011. Počet prestižních (mezi)národních organizací, jejichž je město členem a počet aktivních partnerských měst by měl zůstat na hodnotě 12 členství a měst, a to minimálně do roku 2020. Počet účastníků aktivit MA21 a PZM chce vedení města udržet na hodnotě 4 500 osob, a to opět až do roku 2020.

3.6 Perspektiva vnitřních procesů

Poslední sledovaná oblast taktéž zaznamenává skutečné hodnoty za rok 2011 a předpokládané za rok 2015 a 2020. Zde by hodnoty opět neměly poklesnout pod stanovenou hranici, udržet si stávající hodnotu nebo budou jen monitorovány.

Tabulka 3.5 zobrazuje, že ukazatel objem proinvestovaných zdrojů na 1 obyvatele by neměl v budoucnu klesnout pod danou hodnotu, ale vzhledem ke skutečnému stavu 6 200 Kč/počet obyvatel si město klade velmi malý cíl, a to nepoklesnou pod hranici 430 Kč/počet obyvatel. Ukazatel spokojenosti zaměstnanců města je důležité do budoucna pouze monitorovat, z důvodu poskytnutí kvalitních služeb obyvatelstvu především ve veřejné sféře. Spokojenost občanů s fungováním městského úřadu by si mělo po celou dobu včetně roku 2011 udržet hodnotu 6,8.

Tabulka č. 3.5: Indikátory perspektivy vnitřních procesů

Název indikátoru	Jednotka měření	Optimální směr	Frekvence měření	2011	2015	2020
Objem proinvestovaných zdrojů na 1 obyvatele	Kč/počet obyv.	Nepoklesnout pod stanovenou hodnotu	1 rok	6200	430	430
Spokojenost zaměstnanců města	Hodnota indexu spokojenosti (%)	Monitorovat	3 roky	72	Monitorovat	Monitorovat
Spokojenost občanů s fungováním městského úřadu	Hodnota indexu spokojenosti	Udržet stávající hodnotu	1 rok	6,8	6,8	6,8

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Na závěr této kapitoly je nutno zmínit, že dané indikátory se shodují s druhým základním principem udržitelného rozvoje, který byl zmíněn v podkapitole 2.2 a je zaměřen na strategické plánování, které je důležité z dlouhodobé perspektivy. Proto vedení města Uherské Hradiště zařadilo tyto indikátory do SPRM UH a má zájem na tom, aby bylo dosaženo stanovených cílů. Dále jsou také v přímé vazbě na MA21, kde si musí město zařazené do kategorie „B“, stanovit a sledovat vlastní indikátory vyplývající z komunitního plánování. I když je město zatím pouze v kategorii „C“, tuto činnost už nyní provádí.

Z hlediska dostupnosti dat budou některé indikátory vypočítány v podkapitole 4.1.4, kde bude zjištěno, zda daného výsledku hodnot v roce 2015 bylo dosaženo a zda se tedy město ubírá správným směrem k udržitelnému rozvoji.

4 Aplikace metodiky ekologické stopy a doporučení pro Uherské Hradiště

Tato kapitola je rozdělena do čtyř částí, první podkapitola je zaměřena na vybrané indikátory města Uherského Hradiště, jejichž výsledky jsou srovnávány za jednotlivé období. Následující podkapitola obsahuje SWOT analýzu města Uherské Hradiště. Třetí podkapitola je věnována aplikaci metodiky ekologické stopy, kdy je proveden její orientační výpočet pro město Uherské Hradiště. Poslední část obsahuje celkové shrnutí a doporučení pro vedení daného město.

4.1 Vybrané indikátory pro město Uherské Hradiště

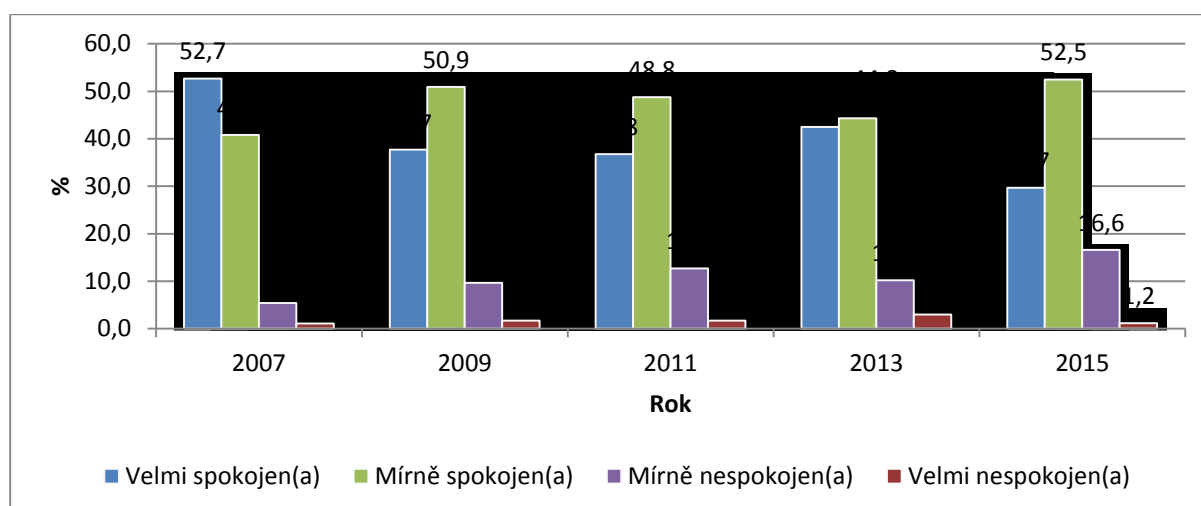
Tato podkapitola je zaměřena na vybrané indikátory ze sady indikátorů ECI, které byly zmíněny v podkapitole 2.5 a popsány v podkapitole 2.7.1. Další indikátory patří do úrovně Uherského Hradiště, které byly popisovány v podkapitole 2.7.2 a následně předchozí třetí kapitole.

4.1.1 Indikátor A1 - Spokojenost občanů s místním společenstvím

Cílem dotazníkového šetření za účelem zjištění hodnot tohoto indikátoru je, aby vedení města Uherské Hradiště zjistilo postoje, preference a názory obyvatel města na jednotlivé tematické oblasti (viz příloha č. 1). Výsledky jsou sesbírány v rozmezí devíti let, kdy interval vyhodnocování je každé dva roky. Sledovanými roky byly 2007, 2009, 2011, 2013 a 2015. Dále bylo cílem získat minimálně 500 vyplněných dotazníků bez ohledu na správnost, která se prověřovala až následně. Na dotazník odpovídali respondenti starší 15 let. Indikátor je také součástí sady indikátorů ECI (viz podkapitola 2.7.1).

Výchozím indikátorem pro spokojenost občanů s místním společenstvím je celková spokojenost obyvatel s městem jako s místem, kde žijí a pracují. Ten je dále doplněn o oblast spokojenosti s jednotlivými oblastmi života, se základními veřejnými službami, spokojeností se ŽP, a v neposlední řadě hodnocením dostupnosti služeb ve městě. Tyto oblasti byly vybrány proto, že patří mezi to nejdůležitější, o co by se mělo město starat kvůli občanům a jejich spokojenosti, aby neměli důvod z města odcházet. Úbytek občanů by pak zapříčinil snížení finančních prostředků města a nespokojení občané by nepřispívali dobré image města a také by brzdili jeho posun ke zlepšení v udržitelném rozvoji. Příkladem může být devastace města i přírody a nespolupráce v rámci MA21.

Graf č. 4.1: Spokojenost s městem Uherské Hradiště

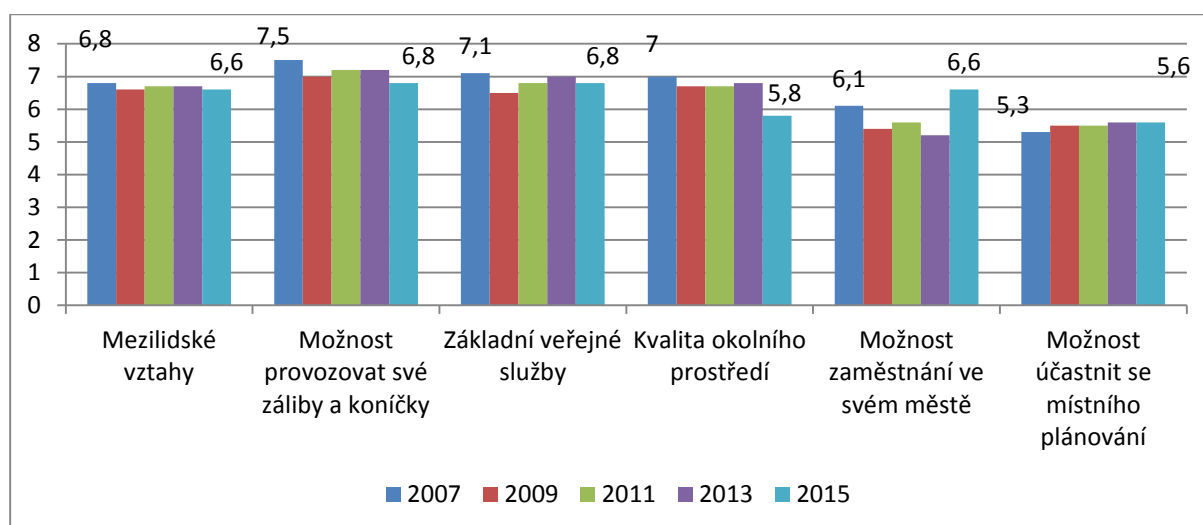

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Graf č. 4.1 zobrazuje spokojenost obyvatel s městem Uherské Hradiště jako s místem, kde žijí a pracují. V prvním sledovaném roce 2007 byla nadpoloviční většina (52,7 %) velmi spokojena, ale v dalších letech již ubývá obyvatel, kteří jsou v městě velmi spokojeni a od roku 2009 převládá odpověď „mírně spokojen(a)“. Změna nastala i u odpovědi „mírně nespokojen(a)“, kdy hodnota postupně stoupala. V roce 2007 bylo mírně nespokojených obyvatel pouze 5,4 %, zatímco v roce 2015 16,6 %. Nejméně byla zastoupena skupina obyvatel, kteří jsou velmi nespokojeni. Kromě roku 2013 se procentuální zastoupení velmi nespokojených osob pohybuje v rozmezí od 1 % do 2 %. V roce 2013 bylo velmi nespokojených osob až 3 %.

Spokojenost s jednotlivými oblastmi života, která je zachycena v grafu 4.2, se z celkového hlediska nijak výrazně za sledované roky nemění. Důležité je ale podotknout, že obyvatelstvo hodnotilo jednotlivé oblasti života na stupnici 0-10. Pokles byl zaznamenán u oblasti mezilidských vztahů (z 6,8 na 6,6), možnosti provozovat své záliby a koníčky (ze 7,5 na 6,8), základních veřejných služeb (ze 7,1 na 6,8) a kvality okolního prostředí, kde byl zaznamenán největší pokles (ze 7 na 5,8). U oblastí možnost zaměstnání ve svém městě a možnost účastnit se místního plánování byl zaznamenán růst. U možnosti zaměstnání ve svém městě byl zaznamenán nárůst o 0,5 jednotky a u možnosti účastnit se místního plánování o 0,3 jednotky. Nejvíce bylo obyvatelstvo spokojeno v roce 2015 s možností provozovat své záliby a koníčky a se základními veřejnými službami (6,8), naopak nejméně jsou spokojeni s možností účastnit se místního plánování (5,6).

Graf č. 4.2: Spokojenost s jednotlivými oblastmi života

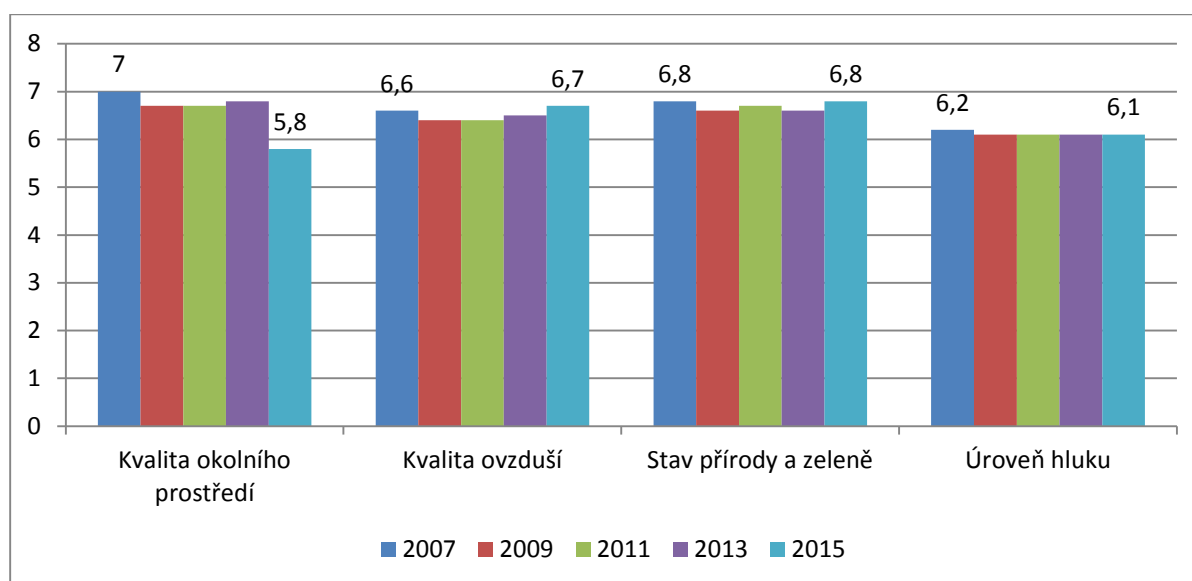

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Další oblastí, kterou je podstatné zahrnout, je spokojenost s veřejnými službami ve městě Uherské Hradiště. Zde obyvatelé hodnotili deset okruhů (na stupnici 0-10), mezi které patřily: zdravotní služby, sociální služby, fungování Městské policie, fungování technických služeb, dopravní dostupnost hromadnou dopravou, fungování městského úřadu, městská hromadná doprava, mateřské školy, základní školy a střední školy. Téměř u všech zmiňovaných oblastí byl zaznamenán pokles kromě fungování Městské policie, kde nedošlo ani k nárůstu ani k poklesu. V roce 2015 byli obyvatelé nejvíce spokojeni se službami mateřských škol (6,8) a nejméně se sociálními službami (6,3) (viz graf č. 4.4).

Co se týče spokojenosti s ŽP (graf č. 4.5), v roce 2015 jsou obyvatelé nejvíce spokojeni se stavem přírody a zeleně, kdy byla hodnota stejná jako v roce 2007 (6,8). Nejmenší spokojenost naopak projevili s kvalitou okolního prostředí, kde byl také zaznamenán největší pokles (z hodnoty 7 na 5,8). Úroveň hluku byla téměř za všechny roky hodnocena stejně (6,1), kdy byl jen nepatrný rozdíl v roce 2007 (6,2). Hodnota kvality ovzduší stoupla z 6,6 jednotek na 6,7 jednotek.

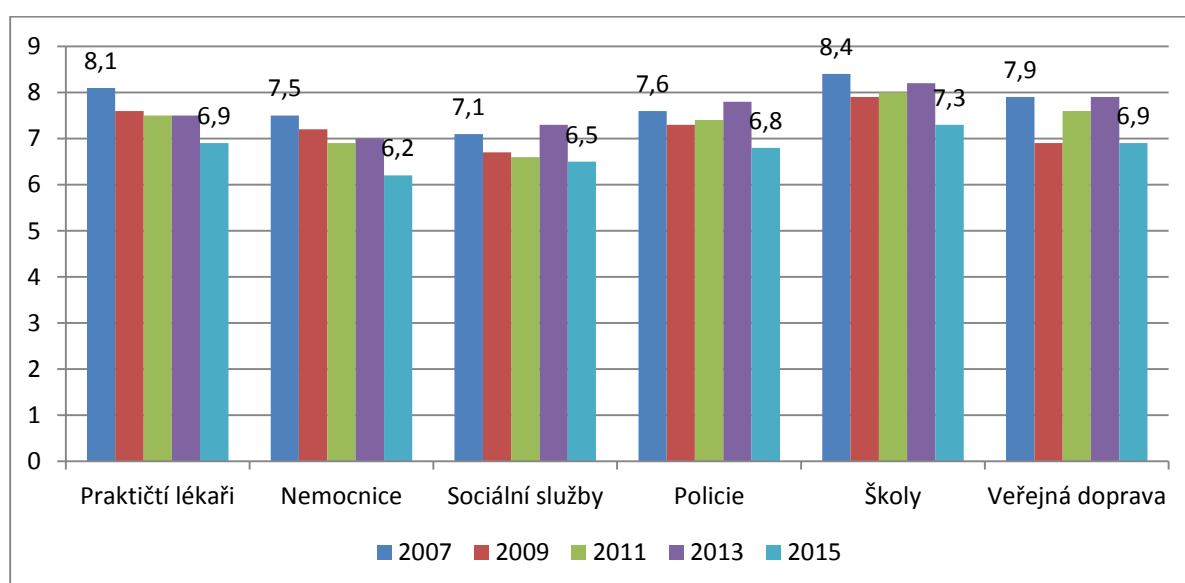
Graf č. 4.3: Spokojenost se životním prostředím

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Graf č. 4.9 zachycuje poslední vybranou sledovanou oblast v rámci indikátoru A1, a to dostupnost služeb ve městě, kdy obyvatelé hodnotili dostupnost služeb na škále 0-10. Mezi oblastmi, které byly hodnoceny, patřily: praktičtí lékaři, nemocnice, sociální služby, policie, školy a veřejná doprava. U všech oblastí došlo k poklesu hodnot, což svědčí o tom, že obyvatelstvo je čím dál méně spokojeno s dostupností těchto služeb. I přes veškerý pokles byli obyvatelé nejvíce spokojeni s dostupností služeb v oblasti škol (7,3) a nejméně s dostupností služeb v rámci nemocnice (6,2).

Graf č. 4.4: Dostupnost služeb ve městě

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Celkově lze říci, že i přes veškeré poklesy v daných oblastech je pořád převážná část obyvatelstva v roce 2015 spokojena (82,2%). Velmi pozitivní je pak spokojenost občanů s ŽP, která stoupla od roku 2007 do roku 2015 o hodnotu 0,1, což sice není mnoho, ale důležitější je, že jako jediná hodnota z této oblasti vzrostla. Vyšší nárůst byl zaznamenán u spokojenosti občanů s možností zaměstnání ve svém městě, kde se hodnota zvýšila o 0,5 a u spokojenosti s oblastí možnosti účastnit se místního plánování se zvýšením o 0,3. Do budoucna je žádoucí, aby spokojenost občanů neklesala, ale spíše stoupala nebo si alespoň udržela své stávající hodnoty. Tento indikátor je rovněž spojen s MA21 (viz podkapitola 2.6), kde město v kategorii „A“ musí udržovat nebo zlepšovat spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci či městě. Spokojenost občanů má také souvislost s šestým základním principem udržitelného rozvoje (viz podkapitola 2.2), který byl vymezen v dokumentu Agenda 21. V tomto principu je jasně definováno, že lidé mají přirozené právo na kvalitní život a to nejen v materiálním rozměru. Proto je důležité, aby měli občané možnost vyjádřit svoji spokojenost s různými oblastmi života ve městě. Úroveň spokojenosti je pak signálem pro vedení města, na které oblasti a jakým způsobem by se mělo zaměřit.

4.1.2 Indikátor A3 – Mobilita a místní přeprava cestujících

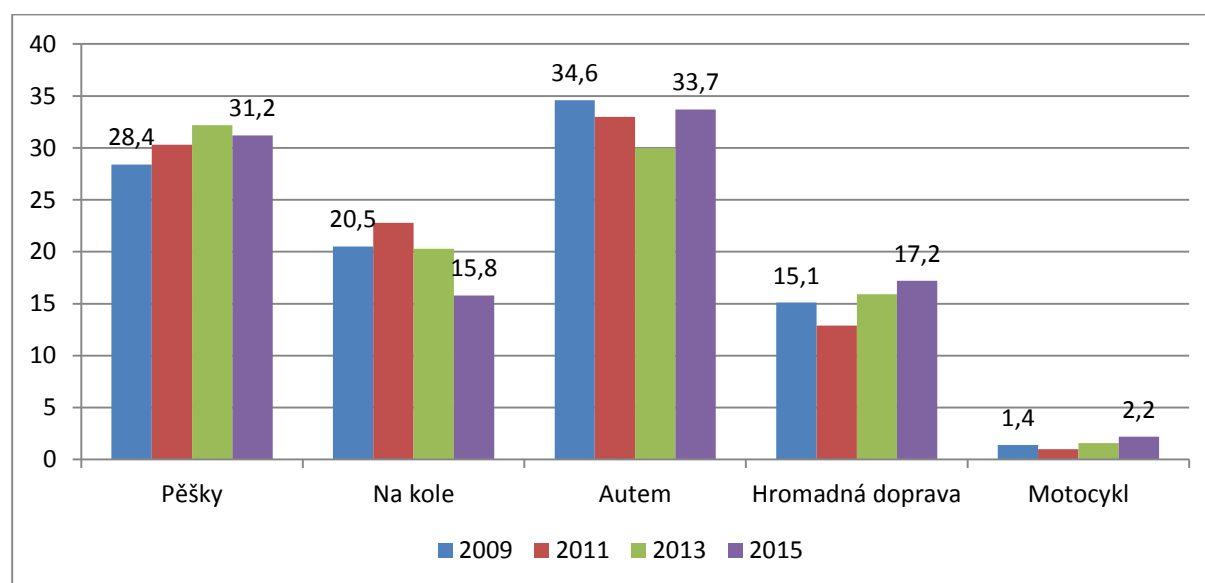
Tento indikátor byl opět vyhodnocován prostřednictvím dotazníkové šetření, ve kterém měli respondenti vycházet ze zkušenosti svého běžného dne a způsobu přepravy v něm (viz příloha č. 2). Respondenty byli obyvatelé starší 15 let vybraní dle základních charakteristik (věk, pohlaví). Cílem bylo získat minimálně 500 vyplněných dotazníků. Indikátor má přímou spojitost s udržitelným rozvojem, protože patří mezi jeho základní indikátory obsažené v sadě indikátorů ECI, které byly popsány v podkapitole 2.7.1. a slouží k hodnocení místní udržitelnosti. Cílem této podkapitoly je srovnat výsledky indikátoru mobility a místní přepravy cestujících za město Uherské Hradiště ve čtyřech sledovaných letech, kterými byly 2009, 2011, 2013 a 2015.

Výchozím indikátorem je způsob dopravy, ve kterém občané odpovídali na otázku, jaký ze sedmi způsobů dopravy využili ve sledovaný den. Výsledky jsou vyjádřeny v procentech, které znázorňují podíl ze všech respondentů, kteří daný dotazník vyplňovali. Z grafu č. 4.5 vyplývá, že nejvíce je využívána automobilová doprava. Tento výsledek je z hlediska udržitelnosti negativním jevem, ale nutno zde zmínit, že je pro občany nejpohodlnějším a nejrychlejším způsobem dopravy, čímž mohou „ušetřit“ spoustu času, který lze pak využít k realizaci koníčků a zájmů. Pozitivně však můžeme zhodnotit, že daný způsob dopravy zaznamenal oproti roku 2009 pokles, a to konkrétně o 0,9 procentních bodů. V roce 2015 tak

tento způsob dopravy využívalo 33,7 % respondentů. Druhou nejvyužívanější alternativou dopravy je tzv. „pěšky“, což lze hodnotit velmi pozitivně, protože je to jednak udržitelná alternativa dopravy, ale také ji v roce 2015 využívalo o 2,8 procentních bodů více, než občanů v roce 2009. Celkově tuto alternativu praktikovalo v roce 2015 srovnatelné procento občanů jako automobilovou dopravu, konkrétně je to 31,2 % občanů. Druhým udržitelným způsobem dopravy je cyklistická, která ale bohužel zaznamenala nejvýraznější snížení o 4,7 procentních bodů. Naopak zvýšení o 2,1 procentních bodů zaznamenala hromadná doprava, která rovněž patří mezi udržitelný způsob dopravy. Nejméně občanů využívá neudržitelnou dopravu pomocí motocyklu, kterou označilo pouze 2,2 % respondentů.

V rámci tohoto indikátoru občané vyplňovali také odpověď na otázku spojenou s důvodem cesty, kde měli na výběr z pěti možností. Nejčastějším důvodem cestování byla logicky cesta do práce. Zhruba poloviční hodnoty byly zaznamenány u cest za nakupováním a rekreací. Nejméně respondentů cestovalo do školy a k lékaři.

Graf č. 4.5: Způsob dopravy

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

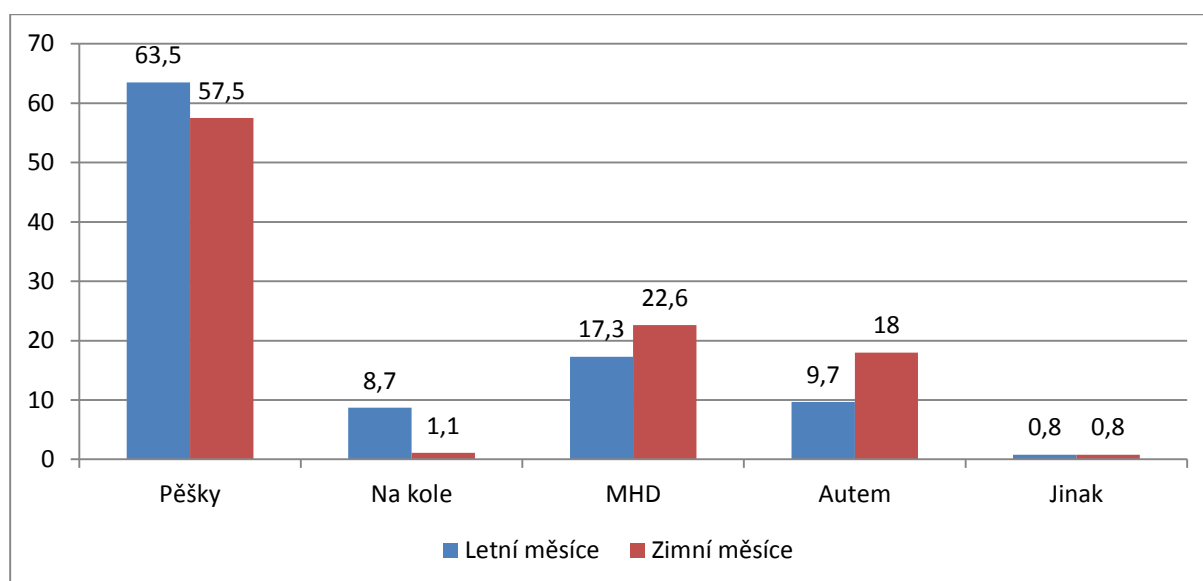
Na závěr analýzy tohoto indikátoru lze říci, že z celkového hlediska je dosaženo zvýšení rozsahu udržitelné dopravy, kterou v roce 2015 využilo 64,1 % respondentů, zatímco neudržitelný způsob dopravy využilo 35,9 % respondentů. Ke zvýšení udržitelnosti dopravy došlo i přes zhoršení čtyř oblastí oproti roku 2013.

4.1.3 Indikátor B6 - Cesty dětí do a ze školy

Poslední analyzovaný indikátor je zaměřen na cesty dětí do a ze škol, který hodnotí způsob jejich dopravy. Jak už bylo uvedeno v podkapitole 2.7.1, jedná se o doplňkový indikátor udržitelného rozvoje ze sady indikátorů ECI. Indikátor byl vyhodnocován prostřednictvím dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na žáky základních škol v Uherském Hradišti, přičemž vyplnění provedli jejich rodiče. Tento indikátor však obsahuje data jen za rok 2010, a proto nelze porovnat jeho vývoj v čase. Ukazatel zde byl zařazen z toho důvodu, že si lze udělat alespoň hrubý obraz o tom, jak je na tom město Uherské Hradiště v této oblasti.

Sledování indikátoru lze rozdělit na teplé a chladné období. Jak je z grafu 4.6 patrné, nejvíce děti se do školy dopravuje pěšky, a to i v zimních měsících, kdy je tento počet o 6 procentních bodů menší. Druhý nejčastější způsob je prostřednictvím MHD, kterému dávají děti přednost více v zimních měsících. Výrazný podíl dětí také cestuje do školy autem, a to hlavně v zimních měsících, kdy je počet téměř dvojnásobný. Nejčastěji rodiče vozí děti při cestě do práce. Děti se do školy dopravují rovněž na kole, ale hlavně v letních měsících, což je logické. Průměrně 73,15 % dětí má také do školy doprovod. U dětí, které nejsou přímo z Uherského Hradiště, je nejčastějším způsobem dopravy autobus nebo automobil. Rodiče dětí se také vyjadřovali k tomu, jestli je cesta jejich dětí školy bezpečná. Ve všech školách odpověď na tuto otázku dosahovala bezmála 90 %, pouze u školy v místní části Jarošov byla zaznamenána hodnota pouze 50 %. Tento výsledek je pravděpodobně zapříčiněn tím, že škola se nachází v blízkosti velmi frekventované silnice, která spojuje Uherské Hradiště s krajským městem Zlín. Pro zvýšení bezpečnosti zavedlo město policejní dohled u přechodu před školou, a také zvýšení frekvence měření rychlosti v tomto úseku, kde je omezena maximální rychlost. Součástí tohoto dotazníku byly také návrhy na zlepšení v této oblasti.

Graf č. 4.6: Způsob dopravy dětí do a ze školy

Zdroj dat: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Výsledky tohoto indikátoru vypovídají o tom, že se město řadí mezi ty s pozitivními výsledky v oblasti dopravy dětí do školy a nejdůležitější indikátory (cesta do školy automobilem a bezpečnost na cestě) vypovídají spíše o udržitelnosti města než o jeho neudržitelnosti.

4.1.4 Výpočet indikátorů na úrovni Uherského Hradiště

V této podkapitole jsou vypočítány některé hodnoty indikátorů, které byly popsány v podkapitole 2.7.2 a následně byly ve 3. kapitole zveřejněny jejich výsledky za rok 2011, doplněny o cílený budoucí vývoj. Proto zde bude také zhodnoceno, jestli město Uherské Hradiště naplňuje své stanovené cíle a tím se přibližuje k udržitelnosti.

Tabulka 4.1 znázorňuje podíl nezaměstnaných osob, který je od roku 2013 nově stanoven pro výpočet nezaměstnanosti. V rámci nové metodiky došlo ke změně jak v čitateli, tak ve jmenovateli (viz obrázek 4.1).

Tabulka č. 4.1: Nezaměstnanost

	2011	2014	2015
Průměr ČR	6,77 %	7,46 %	6,24 %
Uherské Hradiště	6,51 %	6,57 %	5,62 %
Rozdíl	0,26 p. b.	0,89 p. b.	0,62 p. b.

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

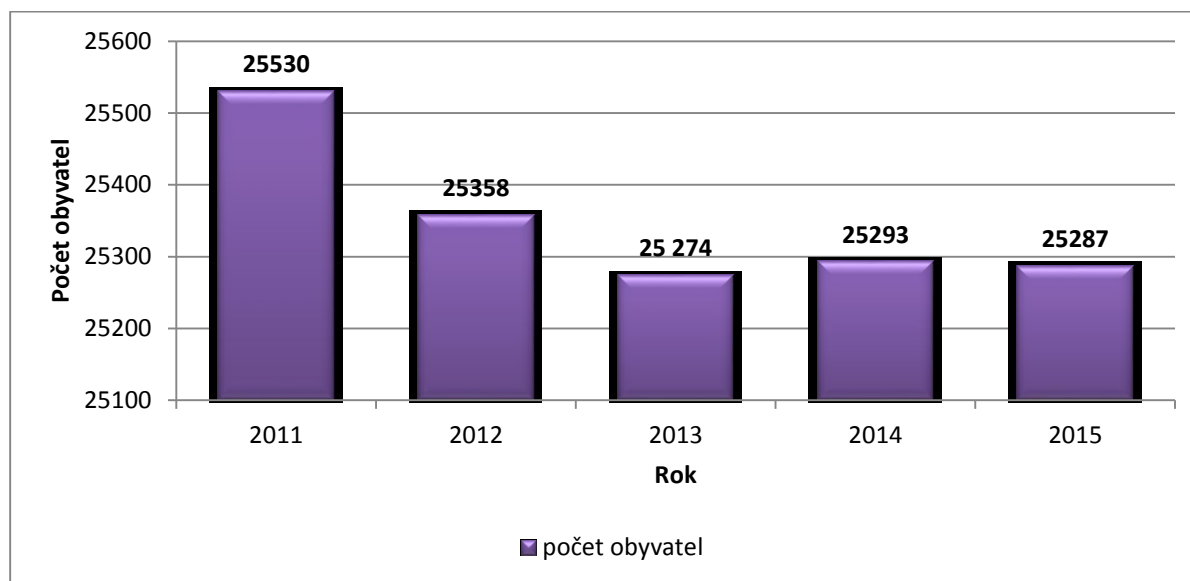
Skutečná hodnota města Uherské Hradiště za rok 2011 byla v rámci jejich výpočtů 0,5 %, ale pokud by vypočítali nezaměstnanost podle nové metodiky, hodnota by se snížila až o

polovinu (0,26 procentních bodů). V roce 2015 tato hodnota činí 0,62 procentních bodů, ale nelze ji srovnat s cílem, který si město stanovilo, jelikož počítá podle staré metodiky. Podíl nezaměstnaných osob za Uherské hradiště klesá, což je velmi pozitivním jevem. Stejně možno hodnotit i to, že se zvyšuje rozdíl mezi průměrem ČR a samotným městem, který byl v roce 2015 0,62 procentních bodů.

Díky změně výpočtu, která byla uvedena v podkapitole 2.7.2, by si mělo vedení města Uherské Hradiště aktualizovat údaje za tento ukazatel, přehodnotit vytyčený cíl a sledovat pouze hodnotu podílu nezaměstnaných osob s porovnáním ostatních měst podobné velikosti.

Dalším z popisovaných indikátorů je vývoj počtu obyvatel, který od začátku sledovaného období zaznamenává trvalý pokles, kromě roku 2014, kdy byl oproti předchozímu roku zaznamenán mírný nárůst o 21 obyvatel.

Graf č. 4.7: Vývoj počtu obyvatel města Uherské Hradiště

Zdroj: Město Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Vedení města Uherské Hradiště si stanovilo (viz kapitola 3.1), aby počet obyvatel nepoklesl pod hranici 24 000 obyvatel v roce 2021 a 2031. Jak je možno vidět z grafu 4.1, počet obyvatel sice od roku 2011 klesl, ale pokles nebyl tak výrazný. Za celé sledované období neklesl počet obyvatel ani pod hranici 25 000, a tudíž by do budoucna měl být cíl města splněn. Kdyby bylo bráno v úvahu, že budoucí vývoj bude shodný nebo alespoň podobný s dosavadním, a to konkrétně od roku 2011 do 2015, kdy došlo k průměrnému snížení o 60,75 obyvatel za rok, bude v roce 2021 zhruba 24 923 obyvatel a v roce 2031

zhruba 24 315 obyvatel. Tyto výsledky by se shodovaly s cílem vedení města Uherské Hradiště, které mohlo vycházet z podobných odhadů.

Dalším indikátorem je průměrný počet žáků ve třídě ZŠ, jehož rostoucí hodnoty lze vidět v tabulce 4.2.

Tabulka č. 4.2: Průměrná naplněnost tříd

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Průměrná naplněnost tříd	21,4	21,6	21,6	22,0	22,7

Zdroj: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Cíl nepřekročit stanovenou mez v roce 2015 byl splněn, jelikož průměrný počet žáků ve třídě ZŠ byl 22,7 žáků. Kdyby i nadále docházelo ke stejnému průměrnému zvyšování naplněnosti tříd, v roce 2020 by byla hodnota zhruba 24,45, což se opět shoduje s cílem vedení města Uherské Hradiště, který byl stejný jako v roce 2015, a to 25 žáků.

Index průměrné bezpečnosti, který spadá do sociální oblasti, zaznamenává od roku 2011 do roku 2015 mírné zvýšení, kdy jeho hodnota stoupla z hodnoty 5,68 na 5,78 jednotek. Toto zvýšení lze hodnotit opět pozitivně, protože město si stanovilo úroveň 4,5, pod kterou v tomto roce nechtělo poklesnout, což se mu podařilo. Do budoucna je žádoucí, aby tento index nepoklesl pod stejnou úroveň, jaké bylo dosaženo v roce 2015, což by podle dosavadního trendu mělo být splněno. Je velmi důležité, aby se občané daného města cítili bezpečně, protože jinak to na město vrhá špatný stín a mohlo by to odradit spoustu potenciálních návštěvníků, obyvatel i investorů. Taková situace by měla dále za následek snížení finančních prostředků, které by vedení města nemohlo využít např. k jeho rozvoji.

Následující ukazatel dluhové služby, patří do skupiny indikátorů zaměřených na perspektivu financování a hospodárnost. Jak lze vidět v tabulce 4.3, tento ukazatel má klesající tendenci, která je u toho indikátoru žádoucí.

Tabulka č. 4.3: Ukazatel dluhové služby

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Ukazatel dluhové služby	12,32 %	9,63 %	9,07 %	8,68 %	8,42 %

Zdroj: Městský úřad Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Pokles daného indikátoru na hodnotu 8,42 % lze hodnotit velmi pozitivně, protože vedení města Uherské Hradiště si stanovilo v roce 2015 za cíl pokles hodnoty na 11 %.

Do roku 2020 je cílem, aby dluhová služba města dosahovala 10 %, čehož bylo dosaženo již roku 2012, takže pokud nedojde k nějak rychlému růstu tohoto ukazatele, cíl by měl být splněn.

Na závěr této podkapitoly lze konstatovat, že u všech zmíněných indikátorů dosahuje město Uherské Hradiště v roce 2015 stanovených cílů a pokud udrží jejich dosavadní vývoj, bude tomu tak i v následujících letech, pro které byly stanoveny cíle. Toto pozitivum se shoduje jak se strategickým plánem města, tak i s udržitelným rozvojem.

4.2 SWOT analýza města

Předmětem podkapitoly je odhalit silné a slabé stránky, příležitosti a také hrozby města Uherské Hradiště. Dohromady tyto čtyři oblasti tvoří SWOT analýzu, jejíž název pochází z počátečních písmen anglických názvů (**S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats). I když se tato analýza používá nejčastěji pro hodnocení firem, lze ji aplikovat i na město.

Tabulka č. 4.4: Silné stránky města Uherské Hradiště

Silné stránky					
Kultura	Slovácké muzeum a divadlo	Turistická vodní cesta Baťův kanál	Předpoklady pro růst cestovního ruchu	Vysokoškolský areál	Dostupnost zdravotní péče
Tradice, folklór	Aktivní účast obyvatel	Lázně nadregionálního významu	Rozvoj školství	Nízká nezaměstnanost	Zeleň
Historie	Velký počet spolků a sdružení	Vzdělanost obyvatelstva	Základní a mateřské školy	Sportovní areál	Propagace města, regionu
MHD	Rozvinutá infrastruktura	Existence významných kulturních a společenských akcí	Pocit sounáležitosti	Prostranství v centru města	Kamerový systém
Relaxace	Pracovní příležitosti	Nadregionální dálková cyklistická trasa	Rating města	Atraktivita bydlení ve městě sportovních aktivit	Vinařská turistika
MA21	Dopravní dostupnost	Podmínky pro podnikatelskou činnost	Pracovitost obyvatelstva	Hustá síť železničních tratí	Umělecké vzdělání

Zdroj: Město Uherské Hradiště, vlastní zpracování

SWOT analýza města Uherské Hradiště je dosti obsáhlá, proto nemá podobu jednotné matice, ale její oblasti jsou zobrazeny ve čtyřech tabulkách. Z hlediska počtu je nejvíce faktorů SWOT analýzy města Uherského Hradiště obsaženo v části silných stránek. Tento fakt může být pozitivní, a i když vlastně záleží pouze na autorovi dané SWOT analýzy, kolik do které oblasti zařadí faktorů, v tomto případě bylo velmi těžké najít nějakou rozumnou hranici počtu faktorů ze všech možných oblastí.

Za nejvýznamnější silné stránky Uherského Hradiště lze bezesporu považovat kulturu, zachování tradic a folklóru. Síla těchto faktorů je určitě podpořena skutečností, že město Uherské Hradiště je považováno za centrum Slovácka, díky čemuž se sem sjíždí návštěvníci z celého kraje i ČR. S těmito přednostmi města souvisí velké množství významných kulturních a společenských akcí, mezi které patří Slavnosti vína a otevřených památek, Letní filmová škola a Slovácké léto. Tyto akce doplňuje velké množství jarmarků a folklórních akcí. V oblasti kultury je také významné Slovácké muzeum a Slovácké divadlo, které patří k nejlepším v ČR a nedávno se zapsalo do České knihy rekordů, díky svému počtu předplatitelů, který již pátý rok v řadě pokořil hranici 8 000. Z hlediska udržitelného rozvoje je nesmírně důležité uchovat budoucím generacím tyto tradice, které se zde jako málo kde udržují již několik desítek let. Také lze jen předpokládat, že budoucí generace budou mít o tento druh zábavy a kultury zájem, ale podle množství mladších návštěvníků a folklórních nadšenců nelze předpovídat negativní vývoj. Město má také bohatou historii, památkovou zónu a zachovaný urbanismus historického jádra. V jedné z historických budov je sídlo městského úřadu.

Významnou silnou stránkou hlavně z hlediska udržitelného rozvoje je zapojení města do MA21, kde se řadí do kategorie „C“. Kategorie MA21 byly uvedeny v podkapitole 2.6. Vedení města se pomocí MA21 snaží vytvářet partnerství s místními organizacemi a firmami. Důležitou činností je také zapojování široké veřejnosti, což v praxi probíhá hlavně prostřednictvím různých akcí a kampaní pro veřejnost. Další významnou silnou stránkou je vinařská turistika, která má výborné předpoklady kvůli velkému množství vinohradů, vinných sklepů, košťů vína, vinařských stezek a cyklostezek. Velký význam mají i sirnaté lázně nadregionálního významu, které se nacházejí v nedaleké Ostrožské Nové Vsi. Lečí se zde nemoci pohybového aparátu a nemoci kožní, nervové a oběhové. Na základě všech zmíněných faktorů je zřejmé, že Uherské Hradiště je výbornou volbou jako místo relaxace, a to i pro místní občany. Na tyto silné stránky dále navazují předpoklady pro růst cestovního ruchu, který může být spojen s pracovními příležitostmi a dobrými podmínkami pro

podnikatelskou činnost. To je jeden z důvodů nízké nezaměstnanosti v daném okrese, která je nižší jak celorepublikový průměr a dokonce i nejnižší v celém Zlínském kraji. Silnou stránkou Uherského Hradiště je také jeho infrastruktura a dostupnost. Nejenom, že město vybudovalo propojenou městskou hromadnou dopravu v rámci celé aglomerace Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice, ale také je výborně spojeno autobusovou a železniční dopravou s okolními vesnicemi i městy, což je velká výhoda jak pro jeho občany, tak pro občany z jiných obcí, kteří dojíždí za prací a jsou tak více mobilní. Jako jedno z mála měst se může také pyšnit vodním průplavem Otrokovice – Rohatec a turistickou vodní cestou Baťův kanál. Lidí také mohou využít velké množství cyklostezek a cyklotras, což přispívá ke zlepšení ŽP a zdraví obyvatelstva. Pro ostatní sportovně založené občany je nedaleko centra propojený sportovní komplex, který tvoří hokejový, fotbalový, atletický a plavecký stadion, víceúčelová hala, hřiště a také beachové hřiště.

Město rovněž disponuje řadou mateřských a základních škol, mezi kterými můžeme také najít speciálně orientované školy na sport a umění. S uměním rovněž souvisí (mimo jiné) střední umělecko-průmyslová škola. Velký počet studentů pojmul také nově vybudovaný vysokoškolský areál v bývalém kasárenském komplexu nedaleko centra města. Své pobočky zde mají Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava a Univerzita Tomáše Bati. V tomto komplexu můžeme také najít mnoho nových bytů a nedávno otevřenou Slováckou tržnici, kde lze najít spoustu regionálních výrobků nejenom od místních prodejců. Obyvatelé mají také možnost využít kvalitní zdravotní péči, a to jak v městské nemocnici, tak od celé řady soukromých lékařů.

Dominantou je prostranství v centru města, které je velmi atraktivní a také bezpečné díky městským strážníkům a kamerovému systému. Ve městě můžeme najít také spoustu zeleně, což bezpochyby uvítá velké množství občanů, kteří ji mohou využít např. k odpočinku a načerpání energie. Velké zastoupení a tradici zde také mají spolky a sdružení, které se zabývají nejrůznějšími činnostmi jako je sport, myslivost, včelařství atd. Propagace je zde ze strany města prostřednictvím různých propagačních materiálů, tisku či přímo již zmíněných akcí. Velký podíl na reklamě města mají také spokojení občané, kteří se svým městem cítí patřičnou sounáležitost. Na závěr této skupiny silných stránek třeba zmínit vysoký úvěrový rating města, což vyjadřuje, schopnost města v budoucnu splácet půjčené peníze a dostat všem svým závazkům.

Tabulka č. 4.5: Slabé stránky města Uherské Hradiště

Slabé stránky					
Nedostatečná protipovodňová ochrana	Úbytek zeleně	Zlínský trh práce	Značně narušený krajinný ekosystém	Nedostatek ubytovacích kapacit	Úbytek obyvatelstva
Nové pracovní místa	Poškozené ŽP	Nedostatek tělocvičen	Úbytek dětí	Nízká průměrná mzda	Absence školního psychologa
Nedostatek prostoru pro rozvoj sociálních služeb	Technický stav některých budov	Nedostatečná komunikace škol a podnikatelské veřejnosti	Vybavení škol	Nedostatek volných bytů	Ovzduší
Rozptýlená dislokace pracovišť úřadů	Dopravní zatížení v ulicích	Nedostatek kvalifikovaných učitelů	Hluk z dopravy	Nedostatek pozemků pro individuální výstavbu	Nezabezpečení dopravy dětí do škol

Zdroj: Město Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Do budoucna by se mělo město zaměřit na zlepšení situace u svých slabých stránek. Mezi ně patří nedostatečná protipovodňová ochrana, jelikož městem protéká řeka Morava a již několikrát došlo k záplavám. Pro tento problém vedení města zatím nenašlo řešení, ale do budoucna by bylo vhodné jej vyřešit. Město také disponuje malým počtem ubytovacích zařízení, což se projevuje hlavně při konání již zmíněných společenských a kulturních akcí, kdy návštěvníci mají velký problém najít ubytování. Tato situace by se dala řešit např. postavením kempu v nedalekém okolí, což by nebylo výrazně finančně náročné a také by to pro tuto situaci bylo dostačující, protože nejvíce akcí probíhá v letním období. S oblastí ubytování se také pojí nedostatek bydlení pro místní občany, což zahrnuje i tzv. startovací byty pro mladé rodiny. I když došlo v bývalém kasárenském komplexu a centru města k výstavbě nových bytů, poptávka je stále vyšší a další výstavba by se určitě shledala s pozitivním ohlasem. Bohužel situace ve městě nepřeje ani lidem, kteří by si chtěli postavit rodinný dům, protože je zde nedostatek volných pozemků pro individuální výstavbu. Občané tento problém řeší nejčastěji přestavbou starších domů co nejbližší městu, což není vždy, hlavně z ekonomického hlediska, výhodné. Tato slabá stránka může být propojena s faktem, že zlínský trh práce absorbuje významný podíl pracovních sil Uherskohradištska, a když se k této slabé stránce připočte lepší dostupnost bydlení na Zlínsku, může pro město Uherské Hradiště vzniknout i hrozba ještě většího úbytku obyvatel a dětí, než ke kterému dochází nyní. Tato situace by se dala řešit větším tlakem na růst průměrné mzdy, která je nižší než

celorepublikový průměr. Město by mohlo například zlepšit podmínky některých firem za předpokladu, že by pak mzdy zvýšily. Takové řešení by ale bylo hodně náročné, a to i z časového hlediska. Pro občany by se pak toto město stalo atraktivnější a navíc by jim byly kompenzovány náklady spojené s dojížděním. S výše zmíněným souvisí i nedostatek pracovních míst, které by se daly vytvořit např. v cestovním ruchu, který má zde výborné předpoklady, jak už bylo zmíněno v silných stránkách.

Další výraznou slabou stránkou je školství, a to ve smyslu nedostatečné komunikace škol s podnikatelskou veřejností, což je ovšem problém v celé ČR. Tato situace se dá zlepšit větším zaváděním školních praxí v podnicích a firmách. Městu také chybí školní psycholog, který může být dětem velmi prospěšný a nápomocný, zvláště pak v dnešní době plné šikany a jiných negativních faktorů. Školy také trpí nedostatkem kvalifikovaných učitelů, a to hlavně v oblasti cizích jazyků. Rovněž technické vybavení škol není na vysoké úrovni a bezpochyby by uvítaly i nové tělocvičny, které by sloužily nejen jejich žákům, ale také široké veřejnosti. Slabou stránkou, která nesouvisí pouze se školstvím, je nezabezpečení dopravy dětí do škol, které by zvýšilo bezpečnost dětí, snížilo hluk a dopravní zatížení města v ranních a odpoledních hodinách. Ke zlepšení by došlo rovněž v oblasti ovzduší a ŽP obecně, které se ve městě zhoršilo právě zvyšující se dopravou. Z těchto důvodů je možné slabou stránku týkající se zabezpečení dopravy dětí do škol zařadit i do skupiny příležitostí. Ve spojitosti se ŽP je slabou stránkou úbytek zeleně, který se týká především sídlišť z důvodu rozšiřování parkovacích ploch a také značné narušení ekosystémů, které je způsobeno záplavami, požáry nebo obdobím sucha. Město má také nedostatek prostor pro rozvoj sociálních služeb, protože volné budovy jsou bohužel ve špatném technickém stavu. Poslední zařazenou slabou stránkou je rozptýlená dislokace pracovišť městského úřadu Uherského Hradiště, což může být nevýhoda jak pro pracovníky, hlavně ve smyslu ztížené komunikace, tak i pro občany, kteří se zde nemusí dobře a jednoduše orientovat

Tabulka č. 4.6: Příležitosti města Uherské hradiště

Příležitosti					
Externí zdroje financování	Rozvoj dopravní infrastruktury	Další rozvoj školství	MA21	Velikost aglomerace	Rozvoj cykloturistiky
Využitelnost staré věznice	Spolupráce s firmami	Prostory pro kongresový sál	Areál Rochus	Cestovní ruch	Napojení na dálniční systém

Zdroj: Město Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Mezi příležitosti, které může město využít, patří v první řadě externí zdroje financování, a to hlavně ze strukturálních fondů EU. Finanční prostředky lze využít např. na již zmiňované školství nebo rozvinutí infrastruktury, kde se nabízí možnost přímého napojení na dálniční systém v nedalekých Otrokovicích na Zlínsku. Tyto fondy je možno použít rovněž na rozvoj cykloturistiky, kterou EU bohatě podporuje, což je pozitivní pro město, ŽP i občany, kteří si mohou zlepšit zdraví a fyzickou kondici. Příležitost se zde naskytuje i pro podnikatele, kteří mohou být zainteresováni např. při výstavbě cyklostezek a jejich provozu, kdy může stoupat prodej jízdních kol, in-line bruslí a dalších sportovních pomůcek. Okolo cyklostezek se také budují různé podniky z oboru pohostinství, což by určitě představitelé tohoto poněkud upadajícího oboru přivítali. Obrovskou „finanční injekci“ by potřeboval také areál staré věznice, která je významnou totalitní památkou. Areál by mohl být z části zachován pro vybudování totalitního muzea a ostatní plocha by byla dostatečně velká pro kongresové centrum. Toto centrum by mohlo přilákat spoustu návštěvníků a odborníků, kteří by rádi spojili práci s odpočinkem v tak atraktivním okolí. V tomto okolí se nachází přírodní a kulturně-historický areál Rochus, který nabízí občanům i návštěvníkům města značený vyhlídkový turistický okruh, možnosti procházek, rodinných výletů i prohlídku s průvodci, k vidění jsou také starobylé kulturní památky, jako poutní kaple sv. Rocha a měšťanské vinné sklepy ve Vinohradské ulici. I přes všechny tyto atraktivity je zde stále velký potenciál, a to v podobě rozvinutí vinařské turistiky nebo naučných stezek. Mezi příležitosti lze rovněž zařadit MA21, a to konkrétně postoupení do vyšší kategorie „B“ nebo následně nejvyšší kategorie „A“. Příležitostí je také velikost celé aglomerace Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice, která mezi sebou může komunikovat, spolupracovat a vytvářet společné akce a projekty. Spolupracovat by mělo město také s místními firmami, což může přinést nové pracovní pozice, sponzorské dary nebo uplatnění studentů a absolventů.

Tabulka č. 4:7: Hrozby města Uherské Hradiště

Hrozby					
Klimatické změny – povodně i sucha	Stárnutí obyvatelstva	Trh práce	Zahraniční obchodní řetězec	Utlumení, zánik tradic a folklóru	Nízké mzdy v regionu
Nezájem o učňovské školství	vandalismus	Pokles počtu obyvatel	Neodborné zásahy do památek	Absence ekonomicky silného sponzora	Změna kulturního klimatu

Zdroj: Město Uherské Hradiště, vlastní zpracování

Nejvýznamnější potenciální hrozbou jsou klimatické změny v podobě náhlých období povodní nebo sucha, které mohou negativně ovlivnit krajinný ekosystém nebo úrodu vinné révy i jiných zemědělských plodin. Tyto katastrofy mohou také zapříčinit ztrátu majetku a lidských životů. Snížení dopadů těchto hrozeb lze pomocí protipovodňové ochrany a dobrým zavlažovacím systémem. Jak už bylo zmíněno u slabých stránek, výraznou hrozbou je pokles počtu obyvatel z důvodu odchodu za prací do jiných měst, které mohou být zapříčiněny nízkou mzdou v regionu nebo nedostatečnou nabídkou a rozmanitostí pracovních pozic. S těmito faktory se také pojí nebezpečné stárnutí obyvatelstva. Pro řešení těchto negativ může město využít nabídku různých vzdělávacích kurzů, tvorbu nových pracovních míst, jednání s firmami nebo podpoření mladých rodin s dětmi. Významnou hrozbou je rovněž utlumení nebo dokonce zánik tradic a folklóru, který je pro tuto oblast tak specifický. Takové situaci je možno předejít neustálou propagací. Další slabou stránkou, která může přerůst v hrozbu je špatný technický stav některých historických budov, kdy by neodborné zásahy mohly tyto architektonické památky zničit, což by pro město mělo nepředstavitelné následky nejenom v oblasti cestovního ruchu. K takovým škodám může dojít i ze strany návštěvníků města, kteří zde přijíždí hlavně na četné kulturní a společenské akce. Prevencí může být zvýšení ochrany těchto památek a výběr kvalitních a prověřených firem při prováděných opravách. Hrozba, která se netýká pouze Uherského Hradiště ale celé ČR, je nezájem mládeže o učňovské obory. I když je to celorepublikový problém, pro tuto oblast má mnohem hlubší význam, protože tradiční řemesla zde mají obrovskou tradici, na které vlastně vyrostlo celé Slovácko. Posílení zájmu může být opět podpořeno vyšší propagací těchto oborů. V oblasti sportu je hrozbou absence ekonomicky silného sponzora, který by finančně podpořil hlavně oblast fotbalu, hokeje a atletiky, kdy město vychovává spoustu kvalitních a nadějných sportovců, kteří pak odchází do jiných klubů, kde mají lepší podmínky a možnost dosáhnout větších úspěchů. Naopak příliv velkého počtu vysokoškoláků může způsobit změnu kulturního klimatu, což může v budoucnu přerůst až v dnešní době tak diskutovanou multikulturnost. Takové situace je pro oblast Slovácka nepřijatelná, protože by ztratilo svoji konkurenční výhodu oproti jiným městům. Poslední uvedenou hrozbou jsou zahraniční obchodní řetězce, které rozšiřují na území aglomerace svoji síť supermarketů, diskontů či hypermarketů, a to především výstavbou na tzv. zelené louce, což je velmi negativní z hlediska udržitelného rozvoje a ŽP.

SWOT analýza města Uherské Hradiště se může podle faktorů jednotlivých oblastí jevit jako zaměřená hlavně na oblast kultury, historie a sportu. Důvod zařazení tak velkého počtu těchto faktorů je ten, že při zmínění názvu tohoto města, se každému občanovi nebo

návštěvníkovi vybaví tyto oblasti, které jsou pro město dominantní. Z tohoto důvodu je velmi důležité, hlavně ve spojitosti s udržitelným rozvojem, rozvíjet tyto oblasti a patřičně je udržovat, aby zde zůstaly zachovány pro budoucí generace.

4.3 Ekologická stopa města

Tato podkapitola se zabývá výpočtem ES města Uherské Hradiště. Charakteristika ES byla popsána v podkapitole 2.7.1 věnované společným indikátorům na úrovni EU a ještě podrobněji v podkapitole 2.9, takže lze jednoduše říci, že ES na jedné straně vyjadřuje, kolik produktivní půdy město potřebuje k zajištění spotřeby zdrojů a na straně druhé produkci vlastních odpadů.

Cílem podkapitoly je za pomoci orientačního výpočtu vyhodnotit aktuální podkladová data města Uherské Hradiště z roku 2015 a stanovit aktuální hodnoty ES a biologické kapacity. ES je součástí sady indikátorů ECI, upravenou do podmínek ČR týmovou iniciativou pro místní udržitelný rozvoj a souhrnně hodnotí environmentální udržitelnost města. Výsledky indikátoru jsou prezentovány souhrnně v gha za město a také na jednoho obyvatele města. Použití gha vyplývá z toho, že ES je součtem různých kategorií biologicky produktivních ploch (např. lesy a pole) s různou produktivitou. Každý gha odpovídá jednomu hektaru biologicky produktivních ploch s globálně průměrnou produktivitou.

Další část podkapitoly obsahuje rozdělení jednotlivých složek ES a kategorií spotřeby. Odděleně je možné popisovat ES města a biologickou kapacitu města. ES města Uherské Hradiště bude mnohem vyšší než jeho biologická kapacita, protože je závislé na širokém ekologickém zázemí, které mu napomáhá zajišťovat zdroje a likvidovat odpady a emise. Naopak ve městě se koncentruje obyvatelstvo, průmysl, služby, zastavěné plochy a zátěž ŽP na relativně malé ploše, důležitý je proto poměr mezi ES a biokapacitou. I když ES patří podle indikátorů ECI do skupiny doplňkových indikátorů, ve světovém pohledu ji lze považovat za základní indikátor udržitelného rozvoje, který srovnává poptávku a nabídku zdrojů a dopad člověka na planetu. Indikátor je využitelný rovněž v rámci ekologické výchovy, prezentace a marketingu města a hodnocení aktivit směřujících k udržitelnému rozvoji.

Výpočet ES města je založen na principu odpovědnosti, což znamená, že je nutné započítat veškerou spotřebu související s aktivitami v daném území, ať už jsou spotřebovávány v rámci tohoto území, či za jeho hranicemi. K výpočtu se používá oficiální statistika o spotřebě, která je převedena na množství biologicky produktivní země a vodních

ploch nutných k vyprodukování daných zdrojů a k asimilaci odpadů, při používání daných technologií. Vzhledem k tomu, že lidé používají zdroje z celé planety a znečištění, které produkují, ovlivňuje velmi vzdálená místa, tvoří ES součet všech ploch z různých částí Země, odpovědných za naši spotřebu.

Pro tuto diplomovou práci byl zvolen orientační výpočet, jelikož nebylo možno získat tak obsáhlá data, která vyžaduje podrobný výpočet. Výpočet byl proveden pomocí tzv. kalkulačky pro výpočet orientační ES (Ekologická stopa města, 2016). Tuto stránku mohou využít všechna města, která mají zájem o orientační stanovení své environmentální udržitelnosti. Tabulka 4.8 zobrazuje údaje, které jsou nutné pro výpočet ES a biokapacity.

Tabulka č. 4.8: Údaje pro výpočet ES a biokapacity

Údaje nutné pro výpočet ES	Údaje nutné pro výpočet biokapacity
Počet obyvatel	Zastavěné a ostatní plochy ve městě
Spotřeba pitné vody	Orná půda
Zastavené a ostatní plochy ve městě celkem	Zahrady, chmelnice, vinice, ovocné sady
Obytná plocha dokončených bytů, domů k 31.12. předchozího roku celkem	Trvalé travní porosty
Celková produkce směsného komunálního odpadu	Lesní půda
Produkce nebezpečného odpadu	Vodní plochy
Podíl spalovaného komunálního odpadu	
Podíl skládkového komunálního odpadu	
Vytříděné složky – papír	
Vytříděné složky – sklo	
Vytříděné složky – plasty	
Vytříděné složky – nápojové kartony	
Vytříděné složky – bioodpad	
Vytříděné složky – kovy	

Zdroj dat: Vlastní zpracování

Většina těchto údajů byla poskytnuta pracovníky Městského úřadu v Uherském Hradišti, pouze spotřeba pitné vody musela být vypočítána jako průměrná spotřeba litrů vody, v celé republice přepočtená na jednu osobu a jeden den. Tento průměr je násoben počtem obyvatel Uherského Hradiště a následně počtem dní jednoho roku (viz vzorec 4.1)

$$\text{Spotřeba pitné vody} = \varnothing \text{spotřeba litrů vody} \cdot \text{počet obyvatel} \cdot \text{počet dní v roce} \quad (4.1)$$

$$\text{Spotřeba pitné vody pro UH} = 120 \cdot 25287 \cdot 365 = \mathbf{1\,107\,570\,600\,l}$$

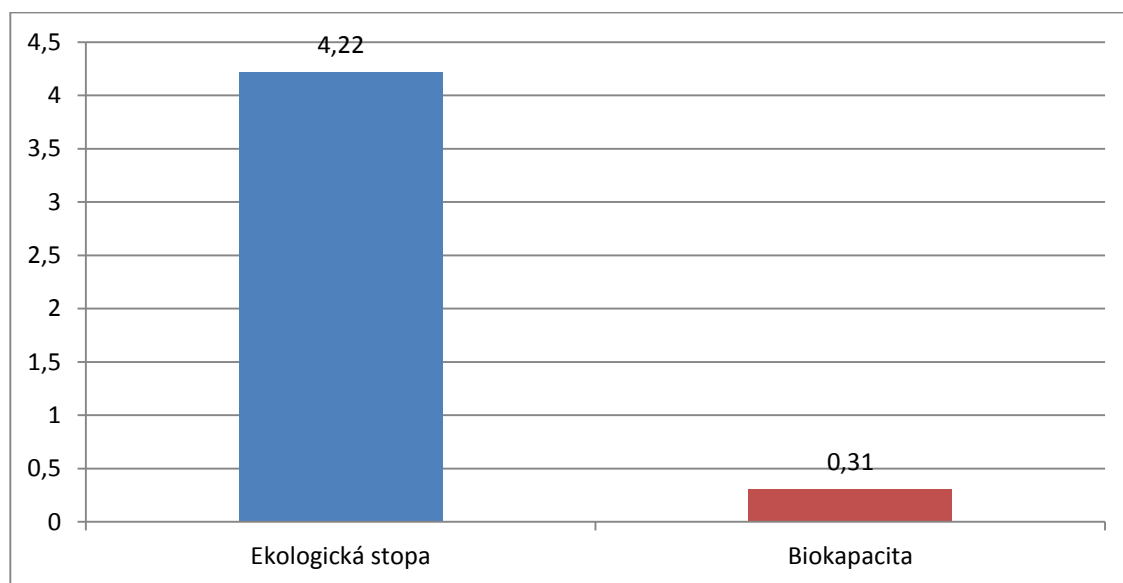
$$\text{Převod litrů na m}^3 \Rightarrow 1\,107\,570\,600\,l = 1\,107\,570\,600\,dm^3 = \mathbf{1\,107\,570,6\,m^3}$$

Výsledek rovnice v litrech byl převeden na metry krychlové, které si vyžaduje metodika orientačního výpočtu.

Po vyplnění všech zmíněných údajů lze ihned získat výsledek, a pokud je město na tomto portále zaregistrováno, může si jej uložit a později ho porovnávat s výsledky ostatních měst. Interpretace výsledku je rozdělena do čtyř skupin, kdy v první jsou celkové výsledky, v druhé kategorie spotřeby, v třetí složky ES a čtvrtá rozebírá biokapacitu. Každá tato skupina je doplněna o podrobný graf popisující výsledky.

ES města Uherské Hradiště za rok 2015 byla 4,22 gha na obyvatele a biokapacita 0,31 gha na obyvatele (viz graf č. 4.8). Celková ES byla 106 806,86 gha a biokapacita 7 759,47. ES tedy překračuje biokapacitu o 3,91 gha na obyvatele, což znamená, že město Uherské Hradiště by potřebovalo 13,6 krát větší ekologické zázemí, než kterým disponuje doposud. Podle indikátorů ES, které znázorňuje tabulka 2.4 v podkapitole 2.9, se zde jedná o ekologický deficit, protože rozdíl biokapacity a ES je záporný a to konkrétně -3,91 gha na osobu. Při znázornění podílu biokapacity a ES, lze dojít k výsledku 0,07 gha na osobu, což znamená, že se jedná rovněž o ekologický deficit, protože výsledná hodnota je menší než 1.

Graf č. 4.8: ES a biokapacita v gha na obyvatele

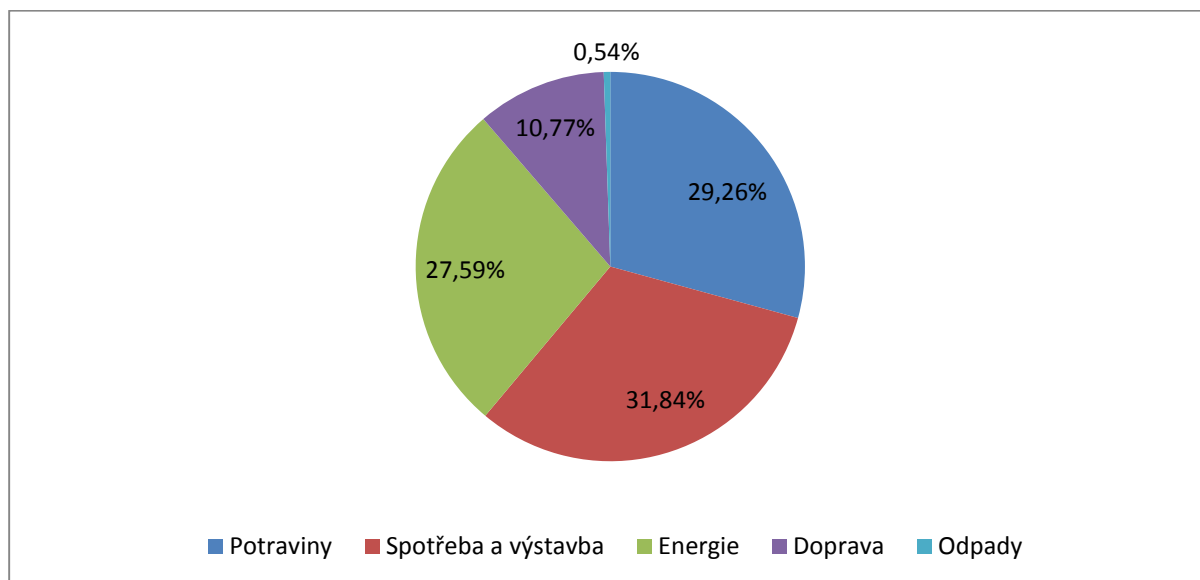

Zdroj: Ekologická stopa města, vlastní zpracování

Graf č. 4.9 znázorňuje kategorie spotřeby, které se podílejí na ES města Uherské Hradiště. Největší část spotřeby tvoří spotřeba a výstavba, která je zastoupena hodnotou 34 370,07 gha, což je 31,84 % celkové spotřeby. Druhou nejvýznamnější složkou jsou potraviny s hodnotou 31 591,62 gha, což činí 29,26 %. Třetí nejvyšší podíl spotřeby představuje

energie, která obsahuje 29 790,93 gha (27,59 %). Doprava pak tvoří 11 631,83 gha (10,77 %). Nejmenší složkou jsou odpady s hodnotou 577,59 gha, která představuje 0,54 % celé spotřeby.

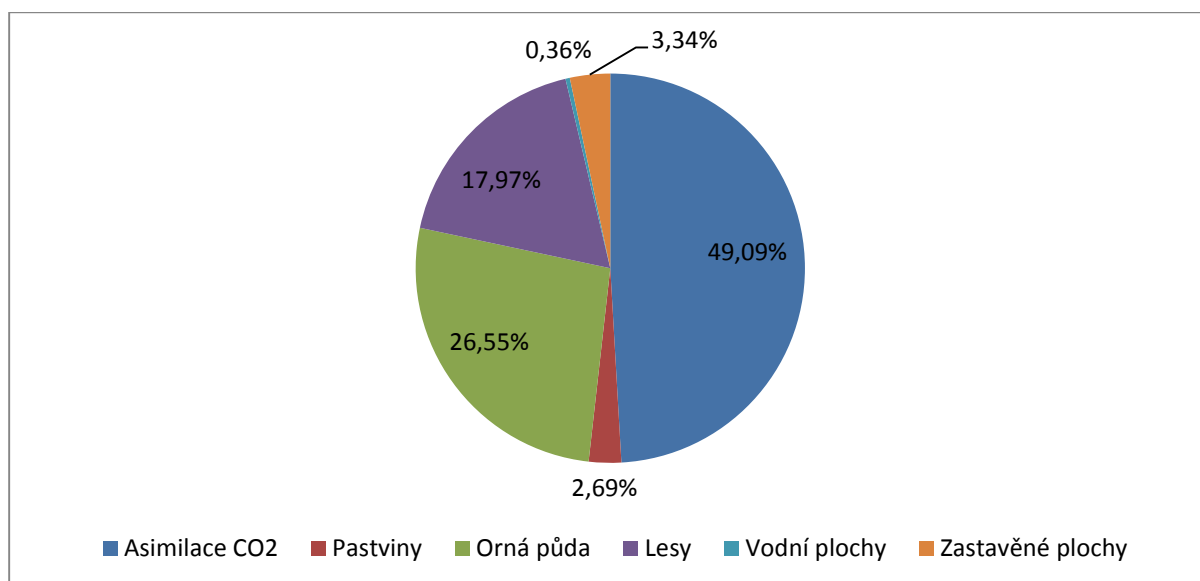
Graf č. 4.9: Kategorie spotřeby

Zdroj: Ekologická stopa města, vlastní zpracování

V grafu č. 4.10 lze vidět procentuální zastoupení složek ES města Uherské Hradiště. Nejvýznamnější složkou je zde asimilace CO₂, u které byla zjištěna hodnota 52 427,74 gha, což je 49,09 % z celé ES. Jde o plochy, které jsou nutné pro zabezpečení energetických potřeb lidské ekonomiky. V současné době dominují výrobě energie fosilní paliva, při jejichž spalování je do ovzduší uvolňován CO₂, který je hlavním antropogenním skleníkovým plynem. Je nutné hledat způsoby, jak tento plyn z atmosféry odstraňovat. Druhou největší složkou je orná půda s hodnotou 28 359,83 gha, což činí 26,55 %. Následuje podíl lesů s hodnotou 19 195,78 gha (17,97 %). Zastavěné plochy tvoří 3 566,31 gha (3,34 %), pastviny pak 2 870,09 gha (2,69 %). Poslední a nejmenší složkou jsou vodní plochy, které zabírají 387,11 gha (0,36 %). Vodní plochy a plochy lesů asimilují CO₂, proto je žádoucí, aby podíl těchto ploch byl co možná největší.

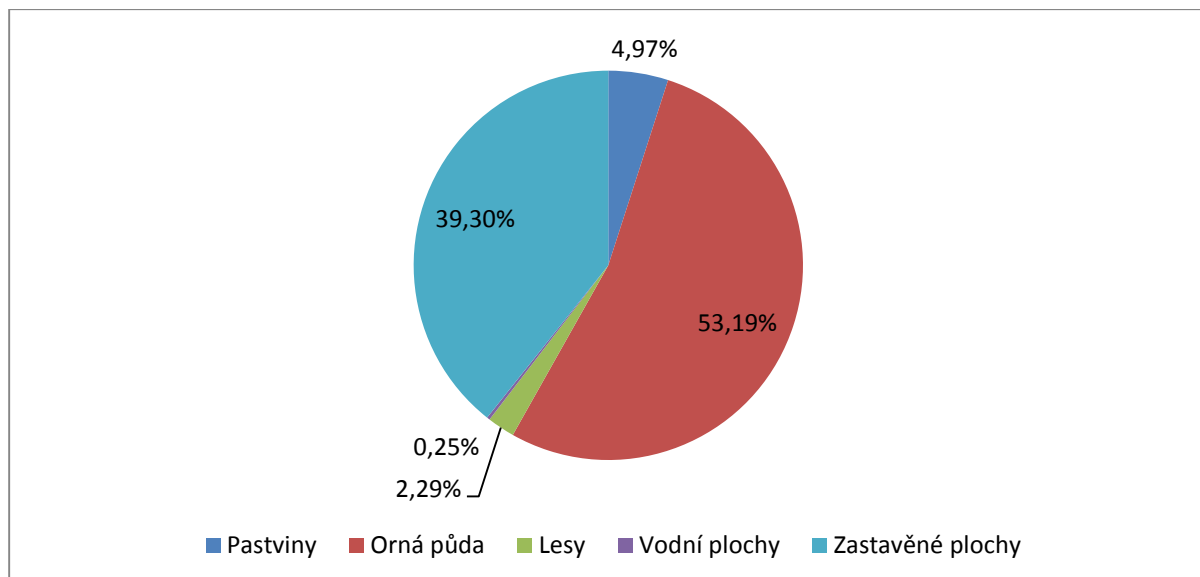
Graf č. 4.10: Složky ES

Zdroj: Ekologická stopa města, vlastní zpracování

Graf č. 4.11 znázorňuje složky biokapacity města Uherské Hradiště. Její největší zastoupení je v podobě orné půdy, která obsahuje 4 127,1 gha (53,19 %). O něco menší zastoupení mají zastavěné plochy, které zabírají 3 049,81 gha (39,30 %). Následují pastviny s hodnotou 385,71 gha (4,97 %). Nejmenší dvě složky jsou lesy, jenž obsahují 177,69 gha (2,29 %) a vodní plochy s obsahem 19,16 gha (0,25 %).

Graf č. 4.11: Složky biokapacity

Zdroj: Ekologická stopa města, vlastní zpracování

Nižší hodnota ES města Uherské Hradiště v roce 2015, odráží to, že jde spíše o menší město, s hospodářskou a geografickou strukturou typickou pro podobnou kategorii měst v ČR.

ES tohoto města snižuje nepřítomnost velkých výrobních energeticky náročných provozů, relativně příznivé hodnoty mobility ve městě a také vysoký podíl tříděného odpadu. Do budoucna bude žádoucí získat aktuální údaje o spotřebě energií ve městě, což povede k zpřesnění výpočtu.

Za dva roky od posledního měření došlo k poklesu ES o 0,08 gha/obyvatele, kdy se nejedná o nějak výrazné snížení, ale hlavním cílem ES za účelem dosažení udržitelného rozvoje je, aby ES klesala a biokapacita buď rostla, nebo zůstala zachována. Velikost biologické kapacity zůstala zachována na hodnotě 0,31 gha/obyvatele. V roce 2011 byla ES za města Uherské Hradiště 4,73 gha na osobu, takže rozdíl za 4 roky činí 0,51 gha, což už je výrazný rozdíl a svědčí o tom, že město se snaží snižovat ES a být udržitelné.

Závěrem lze srovnat ES města Uherské Hradiště s ES celé ČR, kdy pro ČR byla za rok 2015 ES 4,75 a pro Uherské Hradiště 4,22 gha (oboje na osobu). Rozdíl zde činí 0,53 gha, který se jeví jako pozitivnější pro město Uherské Hradiště. Srovnání ale není tak průkazné, protože ES pro ČR je vypočítána podrobným výpočtem, kdežto pro město Uherské Hradiště je vypočítána orientačním výpočtem, který neobsahuje tolik dat a proto není tak podrobný.

4.4 Závěrečné shrnutí a doporučení

Poslední podkapitola obsahuje závěrečné shrnutí a doporučení čtvrté kapitoly, která zahrnuje indikátory A1, A3, B6, a také indikátory na úrovni města Uherské Hradiště, SWOT analýzu města a rovněž výpočet jeho ES.

Prvním analyzovaným indikátorem byl indikátor A1, který pomocí dotazníkového šetření reflektuje spokojenost občanů s místním společenstvím. Hlavním cílem bylo porovnat, jak se změnila úroveň spokojenosti v jednotlivých oblastech za sledované období. Výchozí byl rok 2007 a konečný rok 2015, kdy ke sledování docházelo každé dva roky. Dle výsledků tohoto indikátorů lze konstatovat, že i když došlo u většiny jednotlivých oblastí k poklesu daných hodnot, celkově je převážná část obyvatelstva spokojena (82,2 %). Velmi pozitivně lze hodnotit zvýšení spokojenosti s oblastí ŽP, možností zaměstnání ve svém městě a možností účastnit se místního plánování. Ideálním vývojem u tohoto indikátoru by bylo, kdyby v dalších sledovaných letech došlo ke zvýšení spokojenosti s jednotlivými oblastmi života ve městě Uherské Hradiště. Přijatelné je také udržení stávajících hodnot. Vedení města Uherské Hradiště by mohlo přispět ke větší spokojenosti obyvatel tím, že by aktivně řešilo návrhy občanů na zlepšení situace ve městě, které měli možnost uvést v daném dotazníku. Další možností zlepšení této situace je prostřednictvím reagování pracovníků městského

úřadu na sociální síti Facebook, kde existuje skupina zaměřená na spokojenost občanů Uherského Hradiště. Tato skupina se jmenuje „Co mě štve i těší v Uherském Hradišti?“. V této skupině se řeší množství zajímavých témat a občané by určitě ocenili, kdyby se vedení města alespoň k některým vyjádřilo.

Další analýza byla zaměřena na indikátor A3, který opět dotazníkovým šetřením monitoruje mobilitu a místní přepravu cestujících. Zde bylo hlavním cílem porovnat danou mobilitu občanů Uherského Hradiště od roku 2009 po rok 2015. Celkově zde došlo ke zvýšení rozsahu udržitelné dopravy, mezi kterou patří cyklistická a hromadná doprava, a také alternativa k dopravě, kterou je tzv. chůze. Občané rovněž za celé sledované období využívali více udržitelnou dopravu než neudržitelnou, konkrétně tato méně ekologicky náročná doprava tvořila v roce 2015 podíl 64,1 % ze všech způsobů dopravy. Pozitivní je také to, že došlo ke snížení podílu automobilové dopravy, a to alespoň u respondentů na základě výsledků šetření. Do budoucna je určitě žádoucí, aby se nadále zvyšoval podíl udržitelné dopravy. Způsobem, kterým tohoto vývoje lze dosáhnout, může být např. vybudování nových cyklostezek, na které by vedení města Uherské Hradiště mohlo získat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Dále lze vybudovat půjčovnu kol, která by sloužila jak občanům Uherského Hradiště, tak jeho návštěvníkům. Systému půjčování by mohly napomoci mobilní aplikace, které jsou v dnešní době lidmi obecně intenzivně používané. Občané a návštěvníci by pak nemuseli kola vracet na stejné místo, kde si je vypůjčili, ale mohli by je nechat zabezpečené na některém ze stanovišť, které by jim nejvíce vyhovovalo. Zaměstnanci této půjčovny by pak zajišťovali dostatek kol na všech stanovištích a také jejich bezpečnost a dobrý stav.

Posledním indikátorem ze sady ECI je indikátor B6, který analyzuje cesty dětí do a ze školy. Indikátor je opět zjišťován pomocí standardizovaných dotazníků, které zde vyplňovali rodiče žáků základních škol v Uherském Hradišti. Výsledky tohoto indikátoru jsou pouze za rok 2010, takže nebyla možnost porovnat vývoj jeho hodnot v čase. Tyto výsledky však ukázaly, že nejvíce dětí do školy dochází pěšky, což nemusí být vždy bezpečné, ale většina rodičů odpověděla, že je cesta jejich dětí do školy bezpečná. Vysoký podíl dětí se také do školy dopravuje hromadnou dopravou a automobilem. Tyto způsoby dopravy jsou upřednostňovány hlavně v zimních měsících u dětí, které nebydlí přímo v Uherském Hradišti. Výsledky tohoto indikátoru lze zařadit mezi ty pozitivní a vypovídají tedy spíše o udržitelnosti města. Doporučením pro vedení města Uherské Hradiště zde může být zavedení školních autobusů, které by zvýšilo bezpečnost dětí, snížilo hluk a dopravní zatížení města v ranních a odpoledních hodinách. Ke zlepšení by došlo rovněž v oblasti ovzduší a ŽP

obecně, které se ve městě zhoršilo právě zvyšující se dopravou. Tento nedostatek je rovněž zahrnutý ve výsledcích SWOT analýzy města Uherské Hradiště, a to konkrétně ve slabých stránkách.

Další částí čtvrté kapitoly je výpočet hodnot vybraných indikátorů na úrovni města Uherské Hradiště. Prvním indikátorem je nezaměstnanost, u které však nelze porovnat vypočítanou hodnotu s plánovanou, protože v roce 2013 došlo ke změně metodiky výpočtu. Doporučením pro vedení města je zde proto aktualizace údajů u tohoto ukazatele, přehodnocení stanoveného cíle a sledování pouze hodnoty podílu nezaměstnaných osob, které lze dále porovnávat s ostatními městy. Podle této nové metodiky dochází k poklesu nezaměstnanosti ve městě Uherské Hradiště, což lze hodnotit pozitivně stejně jako zvyšování rozdílu mezi průměrem ČR a samostatným městem, který vyznívá lépe pro město Uherské Hradiště.

Indikátor vývoje počtu obyvatel města Uherské Hradiště vykazuje kromě roku 2014 trvalý pokles. Zde si vedení města stanovilo za cíl, aby indikátor nepoklesnul v roce 2021 a 2031 pod hranici 24 000 obyvatel. Pokud bude budoucí vývoj shodný s dosavadním, mělo by tohoto cíle být dosaženo. Doporučením zde může být zavedení pronatalitní politiky, která by mohla být v podobě finančního příspěvku matce narozeného dítěte. Dalším doporučením může být výstavba většího množství bytů, a to hlavně tzv. startovacích pro mladé rodiny s dětmi.

Naopak rostoucí hodnoty vykazuje indikátor počtu žáků ve třídě ZŠ, u kterého vedení města Uherské Hradiště stanovilo horní hranici 25 žáků, která v roce 2015 nebyla překročena a pokud bude docházet ke stejnému průměrnému zvyšování, nebude tato hranice překročena ani v roce 2020. Vývoj tohoto indikátoru lze hodnotit pozitivně, protože město se snaží udržovat optimální počet žáků ve třídách ZŠ, aby jim byla poskytnuta kvalitní výuka.

Rostoucí trend zaznamenal rovněž vývoj indexu průměrné bezpečnosti, u kterého navíc vedení města splnilo cíl, aby jeho hodnoty nepoklesly pod stanovenou úroveň 4,5 jednotek. Při dosavadním trendu bude tohoto cíle dosaženo i v roce 2020. Do budoucna by si mělo dát vedení města za cíl, aby hodnota tohoto indexu rostla, čehož může být dosaženo např. zveřejňováním informací o bezpečnostních opatřeních, aby občané věděli, že se vedení města maximálně stará o jejich bezpečnost. Pozitivně lze hodnotit ukazatel dluhové služby, který od roku 2011 vykazuje klesající trend. I u tohoto indikátoru byl splněn cíl a s velkou pravděpodobností tomu bude i v roce 2020. V rámci snahy o dosažení udržitelného rozvoje

města je žádoucí, aby hodnota nepřekročila hranici 30 %. Pokud by se tak stalo, došlo by k zařazení města na seznam obcí, které jsou nahlášeny Ministerstvem financí poskytovatelům dotací či půjček, jimiž je např. EU, stát, či kraj. Tato situace by mohla omezit další rozvoj města.

Následující podkapitola obsahuje SWOT analýzu města Uherské Hradiště, ze které vyplývá, že mezi nejvýznamnější silné stránky tohoto město patří kultura, historie, sport a vinařství spojené s folklórem. Především ve spojitosti s udržitelným rozvojem je velmi důležité tyto oblasti dále rozvíjet a udržovat, aby byly zachovány pro budoucí generace. Významnou silnou stránkou je i zapojení do MA21, kde by však město mohlo využít příležitosti k postoupení do vyšší kategorie, protože už nyní splňuje některá kritéria. Výrazně by mělo vedení města zvážit zlepšení protipovodňové ochrany, která je nejenom největší slabou stránkou, ale také hrozbou. Naopak největší příležitostí je pro město možnost externího zdroje financování, a to hlavně ze strukturálních fondů EU, které mohou napomoci k dosažení některých dalších příležitostí.

Poslední podkapitolu tvoří orientační výpočet ES města Uherské Hradiště. ES daného města činila 4,22 gha a biokapacita 0,31 gha (obě hodnoty vyjádřeny na osobu) v roce 2015. Tento výsledek znamená, že je město ve spojitosti s životním prostředím tzv. dlužníkem, protože ES přesahuje biokapacitu, a město tak spotřebovává více zdrojů, než má k dispozici. Uherské Hradiště by tedy potřebovalo 13,6 krát větší ekologické zázemí, než kterým disponuje nyní. Vedení města by proto mohlo apelovat na občany, aby se snažili snížit svou ES např. tím, že budou kupovat jen to, co doopravdy potřebují, pěstovat si své vlastní plodiny, chodit více pěšky či jezdit na kole, využívat více hromadnou dopravu před automobilem, používat úsporné spotřebiče, neprodukovat velké množství odpadu a vzniklý třídit, upřednostňovat výrobky šetrnější k životnímu prostředí, nepřetápět v místnostech a také šetřit vodou. To se samozřejmě nevztahuje jen na občany města, ale také na organizace a firmy, které by mohly zavádět nové technologie umožňující decoupling a snížení ES. Samo vedení města by mohlo zateplit své budovy, na což lze využít strukturální fondy EU. Dále by šlo o zvýšení podílu recyklovaného papíru či pravidelnou údržbu počítačů a dalších přístrojů, která prodlouží jejich životnost a povede ke snížení celkové ES. Vedení města by se také mělo snažit zabezpečit dodávky tzv. zelené energie, která podporuje rozvoj využívání obnovitelných zdrojů energie. Dále se z celkového hlediska snažit o zabránění plýtvání energií, která se výrazně podílí na velikosti ES.

Nejvýznamnější složkou ES města Uherské Hradiště je plocha k asimilaci CO₂, proto je nutné hledat způsoby jak tento skleníkový plyn z atmosféry odstraňovat, protože přispívá k tzv. oteplování planety. Vhodným řešením je zvýšení podílu ploch lesů a vodních ploch, které jsou v ES města Uherské Hradiště zastoupeny nejméně a přitom asimilují CO₂. U biokapacity je nejvýznamnější složkou orná půda, což je určitě pozitivní, protože je neproduktivnějším typem půdy. Velký podíl zabírají také zastavěné plochy, což je negativním jevem v tom smyslu, že jsou realizovány na velmi produktivních plochách orné půdy. Nejmenší složkou jsou opět vodní plochy.

Při srovnání ES města s ES celé ČR dojdeme k výsledku, že ES města dosahuje nižší hodnoty. Tento výsledek by měl být pozitivnější spíše pro Uherské Hradiště, což ovšem nelze tvrdit jednoznačně, protože nebyly porovnány jednotlivé složky ES, biokapacity a také jejich vzájemný vztah. Při srovnání ES v čase byl za čtyři roky zaznamenán pokles o 0,51 gha na osobu, což je dosti výrazný rozdíl a svědčí o snaze města posunout se co nejbližší k udržitelnému rozvoji. Pozitivní je rovněž zachování biokapacity na hodnotě 0,31 gha na osobu. Aplikované bylo srovnání ES zjištěné pouze orientačním výpočtem, protože město Uherské Hradiště nemá proveden podrobný výpočet ES a podle získaných informací se k tomu ani nechystá. Problémem podrobného výpočtu je totiž velmi náročný sběr dat, což může některá města od tohoto výpočtu odradit. I přesto je možné doporučit vedení města Uherské Hradiště zaměřit se nejenom na snižování ES a zvyšování biokapacity, ale také na jejich výpočet, podle kterého se mohou nadále řídit.

Pokud by se vedení města Uherské Hradiště řídilo podle zmíněných doporučení nebo se jimi alespoň inspirovalo, přiblížilo by se více k udržitelnému rozvoji a zlepšilo současným i budoucím generacím občanů kvalitu života.

5 Závěr

Cílem je zhodnotit vývoj udržitelného rozvoje ve městě Uherské Hradiště, zjistit jeho úroveň posunu směrem k udržitelnému rozvoji a doporučit konkrétní opatření v jednotlivých analyzovaných oblastech. Předmětem této diplomové práce je vyhodnocení základních indikátorů udržitelného rozvoje ECI, konkrétně A1 – Spokojenost občanů s místním společenstvím, A3 – Mobilita a místní přeprava cestujících a také doplňkový B6 – Cesty dětí do a ze školy, za účelem zjištění postojů obyvatel Uherského Hradiště k těmto oblastem, které souvisejí s udržitelným rozvojem. Účelem práce bylo poukázat na vývoj města směrem k udržitelnému rozvoji a následně stanovit doporučení napomáhající přiblížení se trajektorii udržitelného rozvoje, což bylo také přínosem pro město Uherské Hradiště.

Druhá kapitola obsahuje teoretická východiska potřebné k uvedení do problematiky, která je předmětem práce. Mezi tyto východiska patří obecná charakteristika udržitelného rozvoje, jeho základní principy a pilíře a rovněž aspekty a milníky udržitelného rozvoje na úrovni mezinárodní, Evropské unie a České republiky. Následně jsou představeny indikátory udržitelného rozvoje, které se na úrovni Evropské unie člení na deset indikátorů, rozdělených na základní a doplňkové. Indikátory na úrovni města Uherské Hradiště se dělí do pěti oblastí podle jejich charakteru. Tuto kapitolu doplňuje popis decouplingu a ekologické stopy.

Úvodem do třetí kapitoly je stručná charakteristika města Uherské Hradiště. Následujících pět podkapitol obsahuje analýzu skutečných a plánovaných hodnot indikátorů na úrovni Uherského Hradiště. Dané indikátory se shodují s druhým základním principem udržitelného rozvoje, který je zaměřen na strategické plánování důležité z dlouhodobé perspektivy. Proto vedení města Uherské Hradiště zařadilo tyto indikátory do strategického plánu města a má zájem na tom, aby bylo dosaženo stanovených cílů. Dále jsou také v přímé vazbě na místní Agendu 21, kde si musí město zařazené do kategorie „B“, stanovit a sledovat vlastní indikátory vyplývající z komunitního plánování. I když je město zatím pouze v kategorii „C“, tuto činnost už nyní provádí.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na analýzu vybraných indikátorů, konkrétně indikátory A1 – Spokojenost občanů s místním společenstvím, A3 – Mobilita a místní přeprava cestujících a B6 – Cesty dětí do a ze školy, nezaměstnanost, vývoj počtu obyvatel města Uherské Hradiště, průměrná naplněnost tříd, index průměrné bezpečnosti a ukazatel dluhové služby. U indikátoru A1 lze konstatovat, že i když došlo k poklesu většiny hodnot, převážná část

obyvatel města Uherské Hradiště byla v roce 2015 spokojena. Indikátor A3 naznačuje v roce 2015 z celkového hlediska zvýšení udržitelné dopravy, která také převládá za celé sledované období. Výsledky indikátoru B6 vypovídají o tom, že nejvíce dětí chodí do školy pěšky, ale i výrazný podíl dětí se dopravuje pomocí hromadné dopravy a automobilu. Tento fakt svědčí spíše o udržitelnosti města. Zjištěné hodnoty u indikátorů na úrovni města Uherské Hradiště naznačují, že město si stanovuje takové cíle, u kterých má velkou pravděpodobnost dosažení. Tomuto faktu napovídá i to, že u všech analyzovaných indikátorů došlo buď k dosažení cílů, nebo je k jejich dosažení vysoký předpoklad. Výsledky těchto indikátorů lze z celkového hlediska hodnotit pozitivně, což znamená, že město je na správné cestě k udržitelnému rozvoji z hlediska spokojenosti občanů a snahy vedení města tuto spokojenost monitorovat.

Následující podkapitola obsahuje SWOT analýzu města Uherské Hradiště, z které vyplývá, že mezi nejvýznamnější silné stránky tohoto města patří kultura, historie, sport a vinařství spojené s folklórem. Hlavně ve spojitosti s udržitelným rozvojem je velmi důležité tyto oblasti dále udržovat a rozvíjet, aby byly zachovány pro budoucí generace. Významnou silnou stránkou je i zapojení do místní Agendy 21, kde by však město mohlo také využít příležitosti k postoupení do vyšší kategorie, protože už nyní splňuje některá kritéria. Výrazně by mělo vedení města zvážit zlepšení protipovodňové ochrany, která je nejenom největší slabou stránkou, ale také hrozbou. Naopak největší příležitostí je pro město možnost využití externích zdrojů financování, a to hlavně ze strukturálních fondů Evropské unie, které mohou napomoci k dosažení některých dalších příležitostí.

Předposlední podkapitola je zaměřena na výpočet ekologické stopy města Uherské Hradiště pomocí orientačního výpočtu a rovněž analýzu kategorií spotřeby a složek ekologické stopy a biokapacity. Z výsledků tohoto indikátoru vyplývá, že je město v oblasti zdrojů k uspokojování potřeb tzv. dlužníkem, protože ekologická stopa přesahuje biokapacitu a město tak spotřebovává více zdrojů, než má k dispozici. Uherské Hradiště by tedy potřebovalo 13,6 krát větší ekologické zázemí, než kterým disponuje nyní. Nejvýznamnější složkou ekologické stopy města Uherské Hradiště je asimilace CO₂, proto je nutné hledat způsoby jak tento skleníkový plyn z atmosféry odstraňovat, protože přispívá k tzv. oteplování planety. Vhodným způsobem je zvýšení podílu ploch lesů a vodních ploch, které jsou v ekologické stopě města Uherské Hradiště zastoupeny nejméně a přitom asimilují CO₂. U biokapacity je nejvýznamnější složkou orná půda, což je možné hodnotit pozitivně, protože jde o nejproduktivnější typ půdy. Velký podíl zabírají také zastavěné plochy, což je negativním jevem, protože jsou realizovány na velmi produktivních plochách orné půdy.

Nejmenší složkou jsou opět vodní plochy. Hodnota ekologické stopy města Uherské Hradiště se jeví ve srovnání s ekologickou stopou celé České republiky pozitivněji, protože je tato hodnota nižší. Za dva roky od posledního měření došlo k poklesu ekologické stopy o 0,08 gha/obyvatele, kdy se nejedná o výrazné snížení, ale hlavním cílem ekologické stopy za účelem dosažení udržitelného rozvoje je pokles ekologické stopy a růst nebo zachování biokapacity.

Celou kapitolu uzavírá její závěrečné shrnutí a doporučení, mezi které patří zejména aktivní řešení návrhů občanů na zlepšení situace ve městě a reagování na příspěvky občanů na sociální síti Facebook, kde je pro tento účel vytvořena tematická skupina. Dalším doporučením může být vybudování nových cyklostezek, na které by vedení města Uherské Hradiště mohlo získat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Také lze vybudovat půjčovnu kol, která by sloužila jak občanům Uherského Hradiště, tak jeho návštěvníkům. Dalším doporučením pro vedení města Uherské Hradiště může být zavedení školních autobusů, které by zvýšilo bezpečnost dětí, snížilo hluk a dopravní zatížení města v ranních a odpoledních hodinách. Ke zlepšení by došlo rovněž v oblasti ovzduší a životního prostředí obecně, které se ve městě zhoršilo zvyšující se dopravou. Vedení města by mělo také aktualizovat údaje u ukazatele nezaměstnanosti, protože v roce 2013 došlo ke změně metodiky výpočtu a také přehodnotit stanovené cíle u tohoto indikátoru. Následujícím doporučením je zavedení pronatalitní politiky, která by mohla být v podobě finančního příspěvku matce narozeného dítěte a výstavba většího množství bytů, hlavně tzv. startovacích pro mladé rodiny s dětmi. Tato politika by mohla napomoci ke zvýšení počtu obyvatel Uherského Hradiště nebo alespoň k nepoklesnutí pod stanovenou mez 24 000 obyvatel. Zveřejňováním informací o bezpečnostních opatřeních by vedení města mohlo docílit zvýšení indexu bezpečnosti. Vedení města by také mohlo apelovat na občany, aby se snažili snížit svou ekologickou stopu např. tím, že budou kupovat jen produkty, které doopravdy potřebují, pěstovat si plodiny k vlastní spotřebě, pokud je to u nich potencionálně možné, chodit více pěšky či jezdit na kole, využívat více hromadnou dopravu ve srovnání s automobilovou, používat úsporné spotřebiče, neprodukovat nadměrné množství odpadu a vzniklý třídit, upřednostňovat výrobky šetrnější k životnímu prostředí, nepřetápět v místnostech a také šetřit vodou. To se samozřejmě nevztahuje jen na občany města, ale také na organizace a firmy, které by mohly zavádět nové technologie umožňující decoupling a snížení ekologické stopy. Samo vedení města by mohlo zateplít své budovy, na což lze využít strukturální fondy Evropské unie. Dalším doporučením může být zvýšení podílu recyklovaného papíru či

pravidelná údržba počítačů a dalších přístrojů, která prodlouží jejich životnost a povede ke snížení celkové ekologické stopy. Na závěr třeba zdůraznit, že by se vedení města mělo zaměřit nejenom na snižování ekologické stopy a zvyšování biokapacity, ale také na jejich výpočet, podle kterého se mohou nadále řídit.

Závěrem lze konstatovat, že výsledky všech analyzovaných indikátorů v rámci města Uherské Hradiště jsou pozitivní, jelikož cíle, které si města stanovilo, byly dosaženy. Za největší pozitivum je považován pokles hodnoty ekologické stopy, což se shoduje s udržitelným rozvojem. Pokud vedení města využije některých z uvedených doporučení, může se více přiblížit udržitelnému rozvoji a zlepšit spokojenost a kvalitu života obyvatel města Uherské Hradiště.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

BITTNER, Michal. *Úvod do udržitelného rozvoje: souvislosti environmentálního pilíře*. Masarykova univerzita: Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí v roce 2013. 248 s. ISBN 978-80-210-6622-9

BRUNDTLANDOVÁ, Gro Harlem. *Naše společná budoucnost*. Praha: Academia, 1991. 300 s. ISBN 80-85368-07-02

EUROPEAN COMMUNITIES. *The Treaty of Amsterdam*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1997. 148 s. ISBN 92-828-1652-4

KAŠPAR, Jakub. *Místní agenda 21: Informace, postupy, kritéria*. Praha: MŽP ČR, 2006. 55 s. ISBN 80-7212-435-8

MAINER, Karel a kolektiv. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012. 256 s. ISBN 978-80-247-4198-7

MEADOWS, H. Donell, Denis L. MEADOWS, Jørgen RANDERS and William W. BEHRENS. *The limits to growth*. New York: Universe Books, 1972. 211 s. ISBN: 0-87663-165-0

MEZŘICKÝ, Václav. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Praha: Portál, 2005. 208 s. ISBN 80-7367-003-8

MOLDAN, Bedřich. *Podmaněná planeta*. Praha: Karolinum, 2009. 419 s. ISBN 978-80-246-1580-6

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Strategies for Sustainable Development*. Paris: OECD, 2001. 73 s. ISBN 92-64-19505

SOUKOPOVÁ, Jana a kolektiv. *Ekonomika životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 330 s. ISBN 978-80-210-5644-2

Internetové zdroje

CENIA. *Iniciativy místních úřadů na podporu Agendy 21* [online]. 2007 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM/\\$FILE/kap_28_ma21.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM/$FILE/kap_28_ma21.pdf)>

CENIA. *Místní Agenda 21* [online]. © 2012 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www1.cenia.cz/www/ma21>>

CENIA. *o místní Agendě 21* [online]. © 2012 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM)>

CENIA. *Udržitelný rozvoj* [online]. 2007 [cit. 2015-11-02]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>

CI2.CO.CZ. *Ekologická stopa města* [online]. ©2014 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://dataplan.info/img_upload/a1032b64eccc80a628847d44281e3e2b/priloha_2_ekologicka_stopa_mesto_litomerice.pdf>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI A.2: Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-a2-mistni-prispevek-ke-globalnim-zmenam-klimatu>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI A.3: Mobilita a místní přeprava* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-a3-mobilita-mistni-preprava>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI A.4: Dostupnost veřejných prostranstvích a služeb* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-a4-dostupnost-verejnych-prostranstvi-sluzeb>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI A.5: Kvalita místního ovzduší* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-a5-kvalita-mistniho-ovzdusi>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI B.6: Cesty dětí do školy a ze školy* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-b6-cesty-deti-do-ze-skoly>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI B.7: Nezaměstnanost* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-b7-nezamestnanost>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI B.8: Zatížení prostředí hlukem* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-b8-zatizeni-prostredi-hlukem>>

CI2.CO.CZ. *Indikátor ECI B.9: Udržitelné využívání území* [online]. ©2013 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/indikator-eci-b9-udrzitelne-vyuzivani-uzemi>>

CI2.CO.CZ. *Společné evropské indikátory – ECI* [online]. ©2013 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://ci2.co.cz/cs/spolecne-evropske-indikatory-eci>>

ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *O místní Agendě 21* [online]. ©2012 [cit. 2015-10-02]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM](http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM)>

EKOLOGICKÁ STOPA MĚSTA. *Orientační výpočet* [online]. 2016 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z WWW: <www.ekostopa.cz/mesto/orientacni-vypocet>

EKOLOGICKÁ STOPA. *Co je ekologická stopa?* [online]. 2011-10-18 [cit. 2015-11-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekologickastopa.cz/metoda/co-je-ekologicka-stopu.htm>>

EUROSTAT. *Headline indicators* [online]. 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>>

EVROPSKÁ KOMISE. *Amsterodamská smlouva* [online]. 1997-10-02 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/amsterodamska_smlouva_cs.pdf>

EVROPSKÁ KOMISE. *Ode dneška do roku 2020: nový akční program EU pro životní prostředí* [online]. 2014-04-29 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/environment/news/efe/articles/2014/04/article_20140429_02_cs.htm>

GLOBAL FOOTPRINT NETWORK. *Footprint Basics*. [online]. 2015-09-12 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z WWW: <http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_basics_overview/>

GLOBAL FOOTPRINT NETWORK. *The date our Ecological Footprint exceeds our planet's annual budget*. [online]. 2014-08-19 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z WWW: <http://lms.vsb.cz/pluginfile.php/362181/mod_resource/content/1/EarthOvershootDay_2014_PR_General.pdf>

HRA O ZEMI. *Co je ekologická stopa?* [online]. © 2007 [cit. 2015-11-26] Dostupné z WWW: <<http://www.hraozemi.cz/ekostopa/>>

LIVING PLANET REPORT. *The ecological footprint*. 2012 [cit. 2016-03-11] Dostupné z WWW:

<http://lms.vsb.cz/pluginfile.php/362175/mod_resource/content/1/lpreport_2012_summary_booklet_final.pdf>

LOUDA, Jiří. *Udržitelný rozvoj a jeho aplikace v podmínkách ČR – výzva nebo hrozba pro národní hospodářství?* [online]. 2012 [cit. 2015-11-13]. Dostupné z WWW:

<http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/2012/02/fewpp_Louda_udrzitelnorozvoj.pdf>

MANAGEMENTMANIA.COM. *SWOT analýza* [online]. 2016-03-09 [cit. 2016-04-01] Dostupné z WWW: <<https://managementmania.com/cs/swot-analyza>>

MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ. *Základní charakteristika území* [online]. 2014-04-24 [cit. 2015-12-03] Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-uh.cz/Articles/3357-2-Zakladni+charakteristika+uzemi.aspx>>

MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ. *Základní charakteristika území* [online]. 2014-04-24 [cit. 2015-12-03] Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-uh.cz/Articles/3357-2-Zakladni+charakteristika+uzemi.aspx>>

MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ. *Zdravé město a místní Agenda 21* [online]. 2015-04-16 [cit. 2015-12-03] Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-uh.cz/Folders/1245-1-Zdrave+mesto+a+mistni+Agenda+21.aspx>>

MĚSTO VSETÍN. *Ekologická stopa města* [online]. 2010 [cit. 2016-03-07] Dostupné z WWW:

<http://mestovsetin.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18676&id_dokumenty=498645>

MĚSTO VSETÍN. *Evropské indikátory udržitelného rozvoje* [online]. 2015 [cit. 2015-12-07] Dostupné z WWW: <<http://www.mestovsetin.cz/evropske-indikatory-udrzitelného-rozvoje/ds-18799/p1=18163&archiv=0>>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR 2012* [cit. 2016-03-17] Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/13857/podil_nezamestnanych.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Cestovní ruch a udržitelný rozvoj* [online]. 2007 [cit. 2015-11-05] Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/getmedia/b973337b-cccc-42a3-9d19-2b23356dcff2/GetFile15_1.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Vymezení pojmu udržitelný rozvoj* [online]. © 2012 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z <http://www.uur.cz/principy/konference/KapitolaA%5CA11_VymezeniPojmuUdrzitelnehoRozvoje_20060919.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Základní pojetí konceptu udržitelného rozvoje* [online]. © 2012 [cit. 2015-11-06] Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/cs/Microsites/PSUR/Uvodni-informace-o-udrzitelnem-rozvoji/Zakladni-pojeti-konceptu-udrzitelneho-rozvoje>>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Udržitelný rozvoj* [online]. © 2008–2015 [cit. 2015-11-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj>

MÍSTNÍ AGENDA 21. Oficiální stránky MŽP k MA 21: *Základní informace o místní Agendě 21 v České republice* [online]. ©2012 [cit. 2015-10-02]. Dostupné z WWW: <<http://ma21.cenia.cz/Z%C3%A1kladn%C3%ADinformaceoMA21/tabid/85/language/csCZ/Default.aspx>>

NONDEK Lubomír, *Udržitelný rozvoj a sjednocená Evropa* [online]. 2012-12-28 [cit. 2015-11-02] Dostupné z WWW: <<http://www.revuepolitika.cz/clanky/1775/udrzitelny-rozvoj-a-sjednocena-evropa>>

OBČANSKÁ SPOLEČNOST. *Strategické plánování na mezinárodní úrovni* [online]. ©2003 – 2006 [cit. 2015-11-06]. Dostupné z WWW: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?apc=ep--1-&f=1919568>>

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Indicators to measure decoupling of environmental pressure from economic growth* [online]. 2002 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z:

<[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=sg/sd\(2002\)1/final](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=sg/sd(2002)1/final)>

PIKHART Zdeněk, *Trvale udržitelný rozvoj a jeho indikátory* Pardubice, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice. Fakulta ekonomicko-správní.

PRAHA 21. *Udržitelný rozvoj MČ* [online]. 2004-10-19 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha21.cz/informace/udrzitelny-rozvoj-mc>>

ŠIMÍČKOVÁ, Marcella. *Environmentální politika* [online]. 2004 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z WWW: <http://projekty.osu.cz/pvsos/doc/environmentalni_politika.pdf>

TÝMOVÁ INICIATIVA PRO MÍSTNÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ. *Výpočet osobní ekologické stopy* [online]. © 2007-2015 [cit. 2015-11-26] Dostupné z WWW: <<http://www.timur.cz/ekologicka-stopa/ekologicka-stopa-cloveka.html>>

TÝMOVÁ INICIATIVA PRO MÍSTNÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ. *Indikátory ECI/TIMUR* [online]. 2001 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://timur.cz/indikatory/indikatory-eci-timur-9.html>>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. *Vymezení pojmu udržitelný rozvoj* [online]. 2006-09-19 [cit. 2015-11-05] Dostupné z WWW: <http://www.uur.cz/principy/konference/KapitolaA%5CA11_VymezeniPojmuUdrzitelnehoRozvoje_20060919.pdf>

VÍTEJTE NA ZEMI. *Ekologická stopa* [online]. © 2013 [cit. 2015-11-26] Dostupné z WWW: <http://vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=ekologicka_stopa&site=spotreba>

VITEJTE NA ZEMI. *Trvale udržitelný rozvoj* [online]. © 2013 [cit. 2015-11-23]. Dostupné z WWW: <http://vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=trvale_udrzitelny_rozvoj&site=spotreba>

Ostatní zdroje:

MĚSTSKÝ ÚŘAD UHERSKÉ HRADIŠTĚ. *Katalog indikátorů*. Odbor architektury, plánování a rozvoje, prosinec 2012. [cit. 2016-03-16]. Registrační číslo: CZ.1.04/4.1.01/53.00090

Seznam grafů

Graf č. 4.1: Spokojenost s městem Uherské Hradiště

Graf č. 4.2: Spokojenost s jednotlivými oblastmi života

Graf č. 4.3: Spokojenost se životním prostředím

Graf č. 4.4: Dostupnost služeb ve městě

Graf č. 4.5: Způsob dopravy

Graf č. 4.6: Způsob dopravy dětí do a ze školy

Graf č. 4.7: Vývoj počtu obyvatel města Uherské Hradiště

Graf č. 4.8: ES a biokapacita v gha na obyvatele

Graf č. 4.9: Kategorie spotřeby

Graf č. 4.10: Složky ES

Graf č. 4.11: Složky biokapacity

Seznam obrázků

Obrázek č. 2.1: Schéma udržitelného rozvoje

Obrázek č. 2.2: Výpočet registrované míry nezaměstnanosti v porovnání s podílem nezaměstnaných osob

Seznam tabulek

Tabulka č. 2.1: Společné indikátory na úrovni EU

Tabulka č. 2.2: Indikátory udržitelného rozvoje

Tabulka č. 2.3: Indikátory ECI na úrovni ČR

Tabulka č. 2.4: Výpočet ekologické stopy

Tabulka č. 3.1: Indikátory ekonomického pilíře

Tabulka č. 3.2: Indikátory sociálního pilíře

Tabulka č. 3.3: Indikátory environmentálního pilíře

Tabulka č. 3.4: Indikátory perspektivy financování a hospodárnosti

Tabulka č. 3.5: Indikátory perspektivy vnitřních procesů

Tabulka č. 4.1: Nezaměstnanost

Tabulka č. 4.2: Průměrná naplněnost tříd

Tabulka č. 4.3: Ukazatel dluhové služby

Tabulka č. 4.4: Silné stránky města Uherské Hradiště

Tabulka č. 4.5: Slabé stránky města Uherské Hradiště

Tabulka č. 4.6: Příležitosti města Uherské Hradiště

Tabulka č. 4.7: Hrozby města Uherské Hradiště

Tabulka č. 4.8: Údaje pro výpočet ES a biokapacity

Seznam vzorců

Vzorec (4.1) Spotřeba pitné vody

Seznam zkratk

CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CO ₂	Oxid uhličitý
CSD	Komise OSN pro udržitelný rozvoj
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAP	Environmentální akční plán
ECI	Společné evropské indikátory
EECONET	Evropská ekologická síť
ES	Ekologická stopa
EU	Evropská unie
gha	Globální hektar
HDI	Index lidského rozvoje
HDP	Hrubý domácí produkt
IUCN	Mezinárodní svaz na ochranu přírody
LAU	Místní správní jednotka
MA21	Místní Agenda 21
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	Soustava chráněných území

NUTS	Normalizovaná klasifikace územních celků
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
PNO	Podíl nezaměstnaných osob
PZM	Projekt Zdravé město
SPRM UH	Strategický plán rozvoje města Uherské Hradiště
SRUR	Strategický rámec udržitelného rozvoje
SUR	Strategie udržitelného rozvoje
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
SZ	Stavební zákon
UNCED	Konference OSN o životním prostředí a rozvoji
UNCSD	Konference OSN o udržitelném rozvoji
UNDP	Rozvojový program OSN
UNEP	Program OSN na ochranu životního prostředí
WCED	Světová komise pro životní prostředí a rozvoj
WSC	Světová strategie ochrany životního prostředí
WSSD	Světový summit o udržitelném rozvoji
WWF	Světový fond na ochranu přírody
ZŠ	Základní škola
ZŽP	Zákon o životním prostředí
ŽP	Životní prostředí

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. dubna 2016

Bc. Radek Samohýl